

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

כְּנִיסַת הַשְּׁבֹט: 18:54

עַרְשׂוֹת אֵייר תַּשַּׁע"ז (5.5.17)

bnei-zion.com

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:06 ר"ת 20:47

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ"

עַל הַפְּתוּב, "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן", כּוֹתֵב "אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהִתִּיבּוֹת "בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'" בָּאוּ לְלַמְּדֵנוּ, כִּי שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן, נָדָב וַאֲבִיהוּא, מֵתוּ מִחֶמֶת שֶׁנִּתְקַרְבוּ לָהּ יִתְבַּרְךָ בְּדַבְּקוֹת גְּדוּלָּה, עַד שֶׁיִּצְאָה נִשְׁמָתָם מִגְּדֹל הַדְּבָקוֹת, בְּבַחֲנֵינָת "נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ה', ו').

וּפְּנֵי דְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל "אוֹר הַחַיִּים": "דְּרָךְ מִיתָתָן (שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא) שֶׁהִיָּתָה עַל זֶה הַדְּרָךְ 'בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'", פִּירוּשׁ, שֶׁנִּתְקַרְבוּ לִפְנֵי **אוֹר הָעֲלִיּוֹן** בְּחִיבַת הַקְּדוּשָׁה, וּבִזְהָ מֵתוּ, וְהוּא סוּד הַנְּשִׁיקָה, שְׁבָה מֵתִים הַצְּדִיקִים. וְהִנֵּה, הֵם שׁוֹיִם לְמִיתַת כָּל הַצְּדִיקִים, אֲלָא שֶׁהֶפְרַשׁ הוּא שֶׁהַצְּדִיקִים – הַנְּשִׁיקָה מִתְקַרְבֵּת לָהֶם. וְאִילוּ הֵם (=נָדָב וַאֲבִיהוּא) נִתְקַרְבוּ לָהֶם... (וְזֶהוּ שְׁכָתוּב): "בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'... (וְכָתוּב) 'וַיָּמָתוּ' בְּתוֹסֶפֶת ו', רִמְזוּ הַפְּתוּב... חִיבַת הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵגֵם שֶׁהָיוּ מְרַגְּשִׁים בְּמִיתָתָם, לֹא נִמְנְעוּ מִקְּרוֹב (=מִלְּהֶתְקַרֵּב) לְדַבְּיָקוֹת, נְעִימוֹת, עֲרֻבוֹת, יְדִידוֹת, חֲבִיבוֹת, חֲשִׁיקוֹת, מִתִּיקוֹת (ה' יִתְבַּרְךָ) – עַד כְּלוֹת נִפְשׁוֹתָם מֵהֶם".

נִמְצָאוּ לְמִדֵּים מְדַבְּרֵי הַקְּדוֹשִׁים יְסוּד גְּדוּל בְּעִנְיָן מִיתַת נָדָב וַאֲבִיהוּא, שֶׁלֹּא רַק שֶׁיִּצְאָה נִפְשָׁם "בְּקִרְבָּתֶם לִפְנֵי ה'", מִגְּדֹל קִרְבָּתָם וְדַבְּיָקוֹתָם בּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲלָא שֶׁנָּדָב וַאֲבִיהוּא מָסְרוּ אֶת נִפְשָׁם מִרְצוֹנָם עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, כְּפִי שְׂאֵמֶר "אוֹר הַחַיִּים": "הֵגֵם שֶׁהָיוּ מְרַגְּשִׁים בְּמִיתָתָם, לֹא נִמְנְעוּ מִקְּרוֹב (=מִלְּהֶתְקַרֵּב) לְדַבְּיָקוֹת, נְעִימוֹת, עֲרֻבוֹת, יְדִידוֹת, חֲבִיבוֹת, חֲשִׁיקוֹת, מִתִּיקוֹת (ה' יִתְבַּרְךָ) – עַד כְּלוֹת נִפְשׁוֹתָם מֵהֶם".

בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל מִיתַת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן, נָדָב וַאֲבִיהוּא, מוּבָא בְּזֶהֱרַת הַקְּדוֹשׁ ("אַחֲרֵי מוֹת"): "אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּיוֹם הַכִּיּוּרִים נִתְקַן לְקִרְוֵא פְּרֶשֶׁה זֹו (מִיתַת נָדָב וַאֲבִיהוּא), (כְּדִי) לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל... מִפְּנֵי שֶׁמִּיתַת בְּנֵי אֶהֱרֹן מְכַפֶּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן, בְּיוֹם זֶה קוֹרְאִים פְּרֶשֶׁת "אַחֲרֵי מוֹת" – כְּדִי שֶׁיִּשְׁמְעוּ הָעָם וַיִּצְטַעְרוּ עַל אוֹבְדָנָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, וַיִּתְכַּפֵּר לָהֶם עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם".

וְעוֹד מוֹסִיף שֶׁם הַזֶּהֱרַת: "כָּל (אָדָם) שֶׁמִּצְטַעַר עַל אוֹבְדָן צְדִיקִים (נָדָב וַאֲבִיהוּא), אוֹ מוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲלֵיהֶם, הַקַּב"ה מְכַרִּיז עָלָיו בְּשָׁמַיִם, וְאוֹמֵר "וְסֵר עֲוֹנָךְ וְחַטָּאתֶךָ תְּכוּפֵר". וְלֹא עוֹד, (אֲלָא) שֶׁלֹּא יָמוּתוּ בְּנֵי בְּחַיִּיו, וְעָלְיוֹ אוֹמֵר הַפְּתוּב (יִשְׁעִיהַ נֵג): "יִרְאֶה זֶרַע יִאֲרִיךְ יָמִים וְחַפֵּץ ה' בִּידוֹ יִצְלַח".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עִנְיָן זֶה. וְהֵלֵא נָדָב וַאֲבִיהוּא חֲטָאוּ בְּהַקְרִיבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי ה', כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא אֵישׁ מִחֶתְתּוֹ... וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה... וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'". וְאִיפֹה מְצִינּוּ שְׁצָרִיקִים לְבָכוֹת וְלִהְצַטַּעַר עַל הַחֲטָא, וּבְזֶה יִתְכַפֵּר לָנוּ, וְעוֹד נִזְכָּה לְבָרוּכּוֹת שְׂאוֹמֵר הַזֶּהֱרַת הַקְּדוֹשׁ? תְּחִלָּה נִקְדִּים לְהַבִּיא מָה שֶׁהִבִּיא רַש"י, עַל הַפְּתוּב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבִּי אֲקַדֵּשׁ": "וְנִקְדַּשׁ בְּכַבּוּדִי. אֵל תִּקְרָא 'בְּכַבּוּדִי', אֲלָא 'בְּמַכּוּבְדִי'. אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְאֶהֱרֹן: אֶהֱרֹן אַחִי, יוֹדַע הִיִּיתִי שֶׁיִּתְקַדַּשׁ הַבַּיִת בְּמִיּוֹדְעָיו שֶׁל מְקוֹם, וְהִיִּיתִי סְבוּר אוֹ בִי אוֹ בְךָ (=אֶהֱרֹן). עַכְשָׁיו רוֹאֶה אֲנִי שֶׁהֵם (=נָדָב וַאֲבִיהוּא) גְּדוּלִים מִמֶּנִּי וּמִמֶּךָ (שֶׁהָרִי הַקַּב"ה נִקְדַּשׁ בָּהֶם)".

דְּהִינּוּ, כְּבָר מֵרֵאשִׁי, עוֹד לִפְנֵי שֶׁהוּקָם הַמְשָׁכָן, בְּחַר הַקַּב"ה בְּנָדָב וַאֲבִיהוּא לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ בְּיוֹם הַקָּמַת הַמְשָׁכָן, עַל-יְדֵי מִיתָתָם, וְעַל-כֵּן אָמַר לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת כ"ט מ"ג): "וְנַעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבּוּדִי". אֵל תִּקְרָא "בְּכַבּוּדִי", אֲלָא "בְּמַכּוּבְדִי" – אֵלוֹ נָדָב וַאֲבִיהוּא שֶׁיָּמוּתוּ עַל קְדוּשַׁת ה' יִתְבַּרְךָ.

וְצָרִיךְ לְהַבִּין גַּם עִנְיָן זֶה. שְׁכּוֹן, בְּמָה זָכוּ נָדָב וַאֲבִיהוּא לְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ? פֶּתַח דְּבָרֵינוּ יֵאִיר בְּמַעֲשֵׂה הָעֲקִידָה שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ, בְּכָתוּב: "וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֶת לְשַׁחַט אֶת בְּנוֹ. וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאךָ ה'... וַיֹּאמֶר אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעַר... וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר נֶאֱחָזוּ בְּסַבֵּךְ בְּקִרְבָּנוֹ וַיִּלֶּךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנוֹ".

וּמְצִינּוּ בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (שֶׁלַח יד'), וְהוּבָא בְּפִירוּשׁ רַש"י זצ"ל בְּפֶרֶשֶׁת הָעֲקִידָה (בְּרַאשִׁית כב', יד'): "וַיִּקַּח (אַבְרָהָם)

את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו, על כל עבודה שעשה ממנו (=מהאיל), היה מתפלל (אברהם), ואומר: יהי רצון, שתהא (פעולה) זו, כאילו היא עשויה בבני, כאילו בני **שחוט**, כאילו דמו זרוק, כאילו הוא מופשט, כאילו הוא נקטר ונעשה דשן. וזהו שאמר מלאך ה' לאברהם, לאחר שהקריב את האיל תחת יצחק: "כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנו את יחידך".

ולכאורה לא מובן הכתוב. וכי אברהם לא חשך את בנו, והעלה את בנו יצחק יחידו, לעולה? בודאי שלא אלא, על-ידי שהקריב אברהם את האיל לעולה, והיה מתפונן בכל פעולה ופעולה שהוא עושה כן בבנו, נחשב לו שהקריב את בנו יצחק לעולה ממש בפועל. וזהו שברך המלאך את אברהם, "כי יען אשר עשית את הדבר הזה". כלומר, על-ידי מחשבתך הטובה לשחוט את בנו, הנה הקב"ה צרף מחשבה זאת למעשה, ולכן בפועל ממש "לא חשכת את בנו את יחידך" – והעלתה את יצחק לעולה לפניו יתברך.

וראוי להוסיף מה שהקשה ה"ישמח ישראל", על הכתוב: "וירא והנה איל אחר נאחו בסבך בקרניו". שהרי, צריך היה הכתוב לומר "איל אחד נאחו בקרניו", ומהו "איל אחר"? וכי היו שני אילים? והרי היה רק איל אחד! אם כן, מי הוא האיל הראשון?

אומר על-כך ה"ישמח ישראל": אל תקרא "איל אחר", אלא "איל אחר"? שאברהם היה צריך "איל אחר" – קרבן נדבה במקום יצחק, שלא עלה ולא נשחט על המזבח. ומיהו איל אחר שהיה קרבן נדבה? אומר ה"ישמח ישראל": אלו נדב ואביהוא. ובכתוב "וישא אברהם את עינו וירא והנה איל אחר" – רמזו אותו איל/קרבן, הא כיצד?

הנה, בתיבה "וישא" האות ו' של "וישא" רומזת על חומש ויקרא. האות י' של "וישא" רומזת לפרק י' בחומש. האות ש' של "וישא" רומזת לפרשת "שמיני". והאות א' של "וישא" רומזת לפסוק א' בפרשת שמיני. וזה הפסוק המתקבל: "ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתנו ויתנו בהן אש וישמו עליה קטרת ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'".

ולכן, אומר ה"ישמח ישראל", בני אהרן, נדב ואביהוא, הם ה"איל האחר", ה"קרבן נדבה" תמורת יצחק אבינו שלא עלה לעולה. ויש לומר, ששמות בני אהרן רומזים על-כך. הנה "נדב" רומז על קרבן הנדבה, "אביהוא" הם אותיות "אבי – הוא" – דהינו, הוא הנדבה של אבי האומה, הוא אברהם אבינו.

רמז נוסף: הזוהר הקדוש (אחרי מות) שואל: מדוע כתוב בתורה "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו"?

והלא ראוי לכתוב "אחרי מות נדב ואביהוא". אלא, אומר הזוהר, שמאחר והיה גילם של נדב ואביהוא מתחת לעשרים שנה, הרי הם ברשות אביהם, ולכן כתוב "אחרי מות שני בני אהרן" (וכן כתב ה"מגלה עמוקות"). והנה, לפי המפרשים היה גיל נדב יט' שנים, ואביהוא היה בן יח'. ושניהם ביחד – שנותיהם היו ל"ז בדיוק, כמנין שנות יצחק אבינו בשמן העקידה. (וכן מצינו במדרש (תנחומא פקודי יא), שבאותו יום שגולד יצחק, א' בניסן, ימתו שני בני אהרן נדב ואביהוא.

מכל זה נמצאנו למדים, שנדב ואביהוא היו צדיקים וקדושים, שמסרו את נפשם על קידוש ה', מתוך פונה להיות "עולה נדבה" במקום יצחק, כדי למלאות את מחשבתו של אברהם אבינו.

ולכן קוראים אנו פרשה זו ביום הכיפורים מפני שמיתת צדיקים מכפרת על ישראל. ועל-כן, "כל (אדם) שמצטער על אובדן צדיקים (נדב ואביהוא), או מוריד דמעות עליהם, הקב"ה מכריז עליו בשמים, ואומר "וסר עונך וחסאתך תכופר". ולא עוד, (אלא) שלא ימותו בניו בחייו, ועליו אומר הכתוב (ישעיה נג'): "יראה זרע יאריך ימים וחפץ ה' בידו יצלח". (ע"פ הספר "נדב ואביהוא")

"לא תלך רכיל בעמידך" (יט' טז')

רבי נפתלי אמסטרדם מחכמי המוסר בסוף המאה ה-יט' ובראשית מאה זו, היה מדקדק כל ימיו במוצא פיו, וביותר היה נזהר, שלא להיכשל חלילה באבק לשון הרע, כשבאו אצלו אנשים לדון תורה. פעם בפעם עורר רבי נפתלי את בני עדתו לכך, שרבים וטובים מתירים לעצמם לזלזל באיסור חמור זה מן התורה. ובין השאר היה אומר: ראיתי אנשים, המבקשים להם היתר של מאה רבנים בכדי לשאת אשה שניה, בשעת הצורך, וכידוע אין זה, אלא איסור מדרבנן (=של החכמים), ומדוע אין אנשים מבקשים היתר של מאה רבנים כדי להשמיע דברי רכילות ולשון הרע, שזהו איסור גמור מן התורה, ואחת מן העבירות החמורות ביותר...! **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהַבְדִּילְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה... וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאַבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"

על הפתוב, "וְהַבְדִּילְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה... וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים", כותב הרה"ק דוד הופשטטר, בספרו "דַּרְשׁ דָּוִד": צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁיֵּשׁ מַעֲלָה מְיוֹחֶדֶת בְּמִינָה כְּאֶשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל נִמְנַע מֵאֲכִילַת בְּעָלֵי חַיִּים טְמֵאִים. שָׁפָן, הַקַּב"ה אֹמֵר "וְהֵייתֶם לִי קְדָשִׁים... לְהִיּוֹת לִי". וּבְאֵר הַמַּלְבִּי"ם (שְׁמוֹת כְּבִי, ל'), כִּי "מָה שֶׁנֶּאֱמָר 'תִּהְיוּ לִי' - הֵינּוּ שֶׁתִּהְיוּ שְׁלִי, שְׁלֵא תִהְיוּ תַחַת (הַשְּׁגָחַת) הַטְּבַע וְהַמַּעֲרָכָה, (אֶלָּא) רַק תַּחַת הַהֲנָהֳגָה הַנְּסִית... (ה)מוֹבְדֵלֶת מִחוּקֵי הַטְּבַע". (דְּהֵינּוּ, תִּהְיוּ שְׁלִי, וּמִמִּילָא תַחַת הַשְּׁגָחַת). וְכֵן מְצִינּוּ בְּמַכִּילְתָּא (מִשְׁפָּטִים פ', כ'): "וְאֲנִשֵּׁי קִדְשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשָּׂר בִּשְׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ, רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר: כְּשֶׁאַתֶּם קְדוֹשִׁים הָרִי אֶתֶם שְׁלִי".

כְּלוּמָר, הַקַּב"ה מְבַטֵּיחַ לָנוּ, שֶׁכְּאֶשֶׁר אָנוּ נִמְנָעִים מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, אֵין אָנוּ צָרִיכִים לְדַאוֹג כָּלֵל מִהַנְּהַגַת הַטְּבַע וְהַמְקָרָה. שָׁפָן, אֹמֵר הַקַּב"ה: אַתֶּם שְׁלִי וְתַחַת הַשְּׁגָחַתִּי הַפְּרָטִית. וּמֵאִידָךְ מְצִינּוּ, שֶׁכְּאֶשֶׁר אֵין פּוֹרְשִׁים מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים וְנִגְעָלִים בָּהֶם, נוֹהֵג הַקַּב"ה בְּהַנְּהַגָה הַפּוּכָה, וְאֵינוּ מִשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, אֶלָּא מִנִּיחָם תַּחַת חֻקֵי הַטְּבַע, כְּפִי שֶׁאָמְרוּ חַז"ל בְּ"תוֹרַת הַכֹּהֲנִים" (פ', י'): "וְאֵם לֹא (שֶׁאֵין אַתֶּם פּוֹרְשִׁים מִמַּאֲכָלוֹת אֲסוּרִים), הָרִי אֶתֶם שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וְחַבְרִיו" (=כּוֹחוֹת הַרְשָׁע).

וּצְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מָה הַעֲנִין הַמְּיוֹחֵד שֶׁיֵּשׁ בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, שֶׁעַל-יָדֵי שֶׁהָאָדָם נִמְנַע מֵהֶם הוּא זוֹכֵה לְקֶשֶׁר מְיוֹחֵד עִם הַבּוֹרָא וְלִהְשִׁיגָתוֹ הַפְּרָטִית (כְּפִי שֶׁאֹמְרִים חַז"ל: "הָרִי אֶתֶם שְׁלִי"). וְעוֹד יוֹתֵר יֵשׁ לָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה שֶׁל מַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, שֶׁהָרִי אָמְרוּ חַז"ל (תוֹרַת הַכֹּהֲנִים, "אַחֲרֵי מוֹת"): "הַשֶּׁכֶן אַתֶּם בְּתוֹךְ טְמֵאֹתָם" אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵם טְמֵאִים, שְׁכִינָה בִּינֵיהֶם". אִם כֵּן, מִדּוּעַ כְּאֶשֶׁר נִגְעָלִים יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, אֵין הַקַּב"ה שׁוֹכֵן בְּתוֹכֶם?

אֶלָּא, שֶׁבְּשִׁירַת הָאֲזִינוּ נֶאֱמָר (דְּבָרִים לְבִי, טו"כ'): "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאוֹן וַיִּבְעֵט... וַתִּשְׁכַּח אֵל מִחֲלֶלְךָ... וַיֹּאמֶר אֲסַתִּירָה פְּנֵי מֵהֶם אֲרָאָה מָה אַחֲרֵיתֶם כִּי דוֹר תִּהְפָּכֶת הֵמָּה בְּנִים לֹא אֲמֵן בָּס". דְּהֵינּוּ, הַשְּׁגָחַת ה' עַל יִשְׂרָאֵל תְּלוּיָהּ בְּמִידַת הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן, כְּאֶשֶׁר "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאוֹן וַיִּבְעֵט", וְכְּאֶשֶׁר יִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים "כִּי בְּנִים לֹא אֲמֵן בָּס", אֲזִי "אֲסַתִּירָה פְּנֵי מֵהֶם" - הַקַּב"ה מִסְתִּיר אֶת פְּנֵיו, וְלֹא מִשְׁגִּיחַ עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִנִּיחָם בְּיַד הַטְּבַע. אוּלַּם, כְּאֶשֶׁר פְּנִיָהם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שֶׁבְּשָׁמַיִם, וְלֹא רַק כְּאֶשֶׁר הֵם נְתוּנִים בְּרוּם הַמַּעֲלָה, אֶלָּא אֶף כְּאֶשֶׁר הֵם חוֹטְאִים לוֹ, מְכַל מְקוֹם הוּא יִתְבָּרַךְ "שֶׁכֵּן אַתֶּם בְּתוֹךְ טְמֵאֹתָם", וְלִמְרוֹת שֶׁהֵם טְמֵאִים בְּחַטָּאֵיהֶם - שְׁכִינָה בִּינֵיהֶם.

אֲבָל, כֹּל זֶה כְּאֶשֶׁר אֵין יִשְׂרָאֵל נִגְעָלִים בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, הַמְטַמְטְמִים אֶת הַלֵּב. שָׁפָן, כְּאֶשֶׁר אוֹכַל הָאָדָם מֵאֶכֶל אֲסוּר, נֶאֱטָם לְבוֹ וְנִעֲשֶׂה סְגוּר וְחֹתוּם, וְאֵין הוּא מְסוּגֵל לְרֵאוֹת וְלִהְבִּין אֶת יָד ה', הַמְּכַוֶּנֶת אוֹתוֹ לְדַרְךְ הַנְּכוֹנָה.

כְּפִי שֶׁדָּרְשׁוּ חַז"ל עַל הַפְּתוּב (וַיִּקְרָא יֵא, מ"ז): "אֵל תִּשְׁקָצוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשְּׂרָץ הַשְּׂרָץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּס". אֵל תִּקְרִי, "וְנִטְמַתֶּם", אֶלָּא, "וְנִטְמַתֶּם" (לְשׁוֹן טְמֵאוֹת) (יוֹמָא לט'). וְלָכֵן "כְּמִים לִים מְכַסִּים", כִּיּוֹן שֶׁלְבוֹ נֶאֱטָם, נְחֹתֶם וְנִסְתָּר, כֵּן מִידָה כְּנִגְדַּת מִידָה הַקַּב"ה נִגְעָלִים וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ (=מִסְתִּיר אֶת פְּנֵיו מִמֶּנּוּ), וּמִנִּיחוֹ בְּיַד הַשְּׁגָחַת הַטְּבַע וְהַמְקָרָה, רַחֲמָנָא לִיצְלוּ. יְהִי רְצוֹן שְׁנִזְכֶּה לְשִׁמּוֹר תְּמִיד עַל קְדוּשַׁת וּפְשָׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים, וְכֵן נִזְכֶּה לְהַשְּׁגָחַתוֹ הַפְּרָטִית שֶׁל הַבּוֹרָא עֲלֵינוּ, אָמֵן. "לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תִעוּגְנוּ"

עַל הַיָּצָר הָרַע כְּתוּב בְּגִמְרָא (ע"ז כ'): "אָמְרוּ עָלָיו, עַל מַלְאָךְ הַמּוֹת, שֶׁכָּלוּ מְלֵא עֵינָיִם, (ו)בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל חוֹלָה, עוֹמֵד (מַלְאָךְ הַמּוֹת) מַעַל מְרֵאוֹתָיו (שֶׁל הַחוֹלָה), וְחָרְבוּ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ, וְטִיפָה שֶׁל מְרָה תְּלוּיָהּ בּוֹ (=עַל הַחֶרֶב). כִּיּוֹן שֶׁ(ה)חוֹלָה רוֹאֶה אוֹתוֹ (=אֶת מַלְאָךְ הַמּוֹת שֶׁהוּא מְלֵא עֵינָיִם), מִזְדַּעְזַע וּפּוֹתַח אֶת פִּיו, וְזוֹרְקָה (=זוֹרֵק מַלְאָךְ הַמּוֹת אֶת הַטִּיפָה הַמְרָה) לְתוֹךְ פִּיו (שֶׁל הַחוֹלָה). מִמֶּנָּה מַת (הַחוֹלָה), מִמֶּנָּה מְסָרִיחַ, (ו)מִמֶּנָּה פְּנֵיו מוֹרִיקוֹת".

בְּסִפְר "יִלְקוּט דָּוִד" מוּבָא בְּשֵׁם הַזֶּהֱרַק הַקְּדוֹשׁ, שֶׁ"וְלֹא תִעוּגְנוּ" פִּירוּשׁוֹ - לֹא תִעֲשׂוּ וְתִרְבּוּ עֵינָיִם לְמַלְאָךְ

המִוֹת. הָא כִּי־צַד?

אָלָא צָרִיךְ לְדַעַת, שְׁמַכְל רְאִיָּה אֲסוּרָה שְׁהָאָדָם מִסְתַּכֵּל, נוֹסֶפֶת עַיִן לְמַלְאָךְ הַמַּוֹת, וּבִשְׁעַת מִיתַת הָאָדָם, הוּא רְאִיָּה אֶת מַלְאָךְ הַמַּוֹת מְלֵא עַיִנִים - אוֹתָן עַיִנִים שְׁנוֹצְרוּ מִכָּל הַסְתַּכְלוֹת שְׁלוֹ עַל הָעֲרִיּוֹת - וּמִפְחַד הַמְרָאָה הַנּוֹרָא הַזֶּה מִזְדַּעְזַע הָאָדָם וּפּוֹתַח אֶת פִּיּוֹ, וּמַלְאָךְ הַמַּוֹת זוֹרֵק לְפִיּוֹ אֶת הַטִּיפָה הַמְרָה לִ"ע. לָכוֹ, כְּמָה חָשׁוּב לָנוּ לְשִׁמּוֹר עַל שְׁמִירַת הָעַיִנִים בְּכָל מַצָּב, שְׁהָרִי מִכָּל רְאִיָּה אֲנוּ נוֹתְנִים כַּח לְיַצֵּר הָרַע שְׁמַחֲכָה לָנוּ בְיוֹם הַפְּקוּדָה, כְּדִי לְהַזִּיק לָנוּ.

וְלָכוֹ חוֹבָה קְדוּשָׁה לְאָדָם, שְׂיִזְהַר בְּיוֹתֵר כְּשֶׁהוּא מִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ, בְּדַרְכִּים, שְׁלֵא לְהַסְתַּכֵּל עַל הַנְּשִׁים הַהוֹלְכוֹת בַּפְּרִיצוֹת בְּדַרְךְ. וְצָרִיךְ לְהַשְׁפִּיל עַיִנָיו לְמַטָּה. וְלִכְךָ הַתְּכַוֵּנָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (בְּרֵאשִׁית לַח, כ"א):
"אִיָּה הַקְּדוּשָׁה הוּא בְּעַיִנִים עַל הַדָּרֶךְ" - הֵיכֵן הִיא הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הָאָדָם? - **"הוּא בְּעַיִנִים עַל הַדָּרֶךְ"**, כַּאֲשֶׁר שׁוֹמֵר הוּא אֶת עַיִנָיו בְּדַרְךְ...
 וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים"

עָרַב אֶחָד נִשְׁמַע צְלָצוּל בְּבֵית אֶחָד, הַנִּמְצָא בְּבִנְי בֶּרֶק. הָאִשָּׁה, שֶׁשֶׁהִתָּה בְּבֵית בְּאוֹתוֹ הַזֶּמֶן, הִרְיָמָה אֶת הַטְּלַפּוֹן, וּמִהָצֵד הַשְּׁנִי נִשְׁמַע קוֹל: **"הֲלוֹ? אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִם יוֹסִי?"**

"יוֹסִי לֹא נִמְצָא כְּעַת בְּבֵית", עֲנָתָה הָאִשָּׁה. **"מִתִּי הוּא יִהְיֶה?"** - הַמְּשִׁיךְ הַקּוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי.

כַּאֲן נִכְנָסָה הַסְקֵרָנוֹת שֶׁל בַּעֲלַת הַבַּיִת לַפְּעוּלָה: **"מִי מַחְפֵּשׂ אוֹתוֹ?"**. **"לֹא מִשְׁנָה"**, נִשְׁמַע הַקּוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי. **"יוֹסִי כְּעַת עֲסוּק בְּחִלּוּקַת מְזוֹן לְמִשְׁפָּחוֹת נְזֻקוֹת, הוּא יִגִּיעַ מְאוּחָר יוֹתֵר. הָאֵם לְהִשְׁאִיר לוֹ הוֹדְעָה?"**. **"לֹא תוֹדָה, אֲנִי אֲנָסָה מְאוּחָר יוֹתֵר"**, נִשְׁמַע הַקּוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי, וְהַשִּׁיחָה נִתְקָה.

לְמַחֲרַת, חֲזַר הַמְקַרָּה עַל עֲצָמוֹ, וְשׁוֹב יוֹסִי לֹא הָיָה בְּבֵית. הַפְּעַם הוּא הָיָה עֲסוּק בְּסִידוּרִים אַחֲרִים. גַּם לְאַחַר מִכּוֹן יוֹסִי לֹא הָיָה בְּשַׁעוֹת בַּהַתְּקַבְּלָה הַשִּׁיחָה. וּמְאַחַר וּבַעֲלַת הַבַּיִת רְאִתָּה עַד כְּמָה זֶה חָשׁוּב לְמַתְקָשֵׁר, הִיא הַצִּיָּעָה אֶת עֲזָרְתָּה. **"אוֹלִי תִשְׁאִירִי לִי אֶת הַטְּלַפּוֹן שֶׁלְךָ, וְכִשְׁיוֹסִי יִגִּיעַ הַבַּיִתָּה הוּא יִצוֹר אֵיךְ קִשְׁרִי?"**. **"טוֹב, תוֹדָה"** - נִשְׁמַע הַקּוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי - **"מִסְפָּר הַטְּלַפּוֹן שְׁלִי הוּא... וְאֶפְשָׁר לְהַתְּקָשֵׁר אֵלַי עַד הַשַּׁעוֹת הַמְּאוּחָרוֹת"**.

בְּלִילָה שֶׁב יוֹסִי. אֲשֶׁתוֹ הִגִּישָׁה לוֹ לְאֶכּוֹל וְלִשְׁתּוֹת. תוֹךְ כְּדִי הַתְּעַנְיָנוֹתוֹ כִּי־צַד עָבַר עָלֶיהָ הַיּוֹם, הִיא סָפְרָה לוֹ עַל הָאִשָּׁה הַמְּסִתּוּרִית שֶׁמַּחְפֵּשֶׁת אוֹתוֹ כְּבָר מִסְפָּר יָמִים. יוֹסִי הָרִים אֶת שְׁפוֹפֶרֶת הַטְּלַפּוֹן, וְחִיג לְמִסְפָּר הַמְּבוּקָשׁ. לְאַחַר מִסְפָּר שְׁנִיּוֹת, נִשְׁמַע קוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי. **"כֵּן? מִי שָׁם?"**. יוֹסִי עָנָה: **"הִשְׁאִירוּ לִי הוֹדְעָה לְהַתְּקָשֵׁר לְכָאן. שְׁמִי הוּא יוֹסִי"**. הַקּוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי עָנָה: **"תוֹדָה שֶׁהַתְּקָשֶׁרְתָּ. הָאֵם בְּצַעֲרִירוֹתְךָ לְמַדְתָּ בִירוּשָׁלַיִם?"**. **"כֵּן" - עָנָה יוֹסִי - "אֲבָל מִי זוֹ?"**. **"רְגַע אֶחָד" - עֲנָתָה הָאִשָּׁה - "וְהָאֵם לְמַדְתָּ בְּחֶדֶר בְּשָׁם...?"**

"כֵּן" - עָנָה יוֹסִי - "אֲבָל מִי זוֹ?"

שׁוֹב עֲנָתָה הָאִשָּׁה **"רְגַע אֶחָד! וְהָאֵם הָיָה לְךָ מְלָמֵד בְּשָׁם...?"**. **"כֵּן"**. בְּטָרֵם הַתְּאוּשָׁשׁ יוֹסִי וְשָׂאֵל מִי זוֹ, נִשְׁאָלָה שְׂאָלָה נוֹסֶפֶת: **"הָאֵם אֲתָה כּוֹעֵס עָלָיו?"**. יוֹסִי הָיָה נְבוֹךְ לְרַגְעִים אַחְדִּים, וְהַחֵל חוֹפֵךְ בְּזַכְרוֹנוֹ. לְאַחַר מִסְפָּר שְׁנִיּוֹת סָפַר לְגַבְרַת מֵהָצֵד הַשְּׁנִי:

"לִפְנֵי כְּשָׁלְשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים לְמַדְתִּי בְּחֶדֶר הַזֶּה. בְּצַעֲרִירוֹתִי, כָּלֵם קָרָאוּ לִי "קוֹנְדִסוֹן", כִּי בְּכָל מַעֲשֵׂה קוֹנְדִס הִיָּתָה יָדִי בְּמַעַל. יוֹם אֶחָד, מִסְפָּר יָלָדִים מִן הַחֶדֶר הַחֲלִיטוֹ לְמֵלֵא מִים בְּדִלִי, לְקִשׁוֹר אֶת הַדְּלִי לְחֻבֵּל, וְאֶת הַחֻבֵּל לְדָלַת הַכִּיָּתָה - כֵּךְ שְׁכַשְׁפִּיכְנִס הַמְּלָמֵד, יִשְׁפֹּךְ עָלָיו הַדְּלִי עִם הַמִּים. וְכַמּוֹבָן, כַּאֲשֶׁר הַמְּלָמֵד נִכְנָס...וְהוּא הָיָה רְטוֹב עַד לְשֵׁד עֲצָמוֹתָיו. מִי עָשָׂה אֶת זֶה? שְׂאֵג הַמְּלָמֵד, וְאוֹתָהּ קְבוּצָה שֶׁל יְלָדִים הַצְּבִיעָה עָלַי: יוֹסִי עָשָׂה אֶת זֶה!". הַמְּלָמֵד לָקַח אוֹתִי הַחוּצָה, וְשָׁם הִפְלִיא בִּי אֶת מְכוּתָיו. תוֹךְ כְּדִי זָאת אֲנִי בְּכִיתִי וְהַתְּחַנְנָתִי, שְׂזָה לֹא אֲנִי. **"זֶה אֲתָה!" - אָמַר הַמְּלָמֵד - "כָּלֵם הַצְּבִיעוּ עָלֶיךָ וְאֲתָה אֲשָׁם!"**. בְּסִיוָמוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַמֶּר הַזֶּה שְׁבַתִּי לְבֵיתִי וְסִפְרָתִי שָׁם. גַּם בְּבֵית לֹא בְדִיוֹק נִפְלַתִי עַל אֲזוֹן קִשְׁבָת, וְאָמַרוּ לִי: **"גַּם אִם לֹא עֲשִׂיתָ זָאת, מְאַחַר וְאֲתָה רִגִיל בְּמַעֲשֵׂי קוֹנְדִס, הָאֲשִׁימוּ אוֹתְךָ..."**
"מִדּוּעַ אֲתָּ שׁוֹאֵלֶת אוֹתִי אֶת כָּל הַשְּׂאֵלוֹת הַלְלוּ?", שְׂאֵל יוֹסִי. וְהַקּוֹל מֵהָצֵד הַשְּׁנִי הִשִּׁיב: **"הַמְּלָמֵד הוּא אָבִא שְׁלִי, וְהוּא נִפְטָר לִפְנֵי כַּחֲדָשׁ. לִפְנֵי מִסְפָּר יָמִים בָּא אֵלַי בְּחִלּוֹם, וְאָמַר לִי, שְׁלֵא נוֹתְנִים לוֹ לְהִיכְנִס לָגוֹן עֲדוֹן בְּשֵׁל מְקַרָּה זֶה, וְנִתְּנוּ לוֹ רְשׁוֹת מִיּוֹחֶדֶת לְבוֹא אֵלַי וְלוֹמַר לִי אֶת שְׁמֶךָ. אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁל בְּקִשָּׁה כִּי תִמְחַל לוֹ. הָאֲשִׁימוּ אוֹתוֹ, כִּי הָיָה עָלָיו לְחַקוֹר וְלְדַרוֹשׁ, וְלֹא לְפָסוּק וְלְחַרוֹץ אֶת דִּינְךָ. בְּשָׁמִים לֹא שָׁעוּ לוֹ לְמִרוֹת הָעוֹבְדָה כִּי הַתְּלַמִּידִים הַצְּבִיעוּ עָלֶיךָ וְהָאֲשִׁימוּ אוֹתְךָ..."**

יוֹסִי הֶהְמוּם לֹא הָאֲמִין לְמִשְׁמַע אוֹזְנָיו. לְאַחַר שְׁלֵשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים! הַמְּלָמֵד הָיָה יְדוּעַ כְּצַדִּיק גְּדוֹל, וְעַם כָּל זָאת, הוּא לֹא יָכוֹל לְבוֹא לְמִקּוֹמוֹ לְלֹא סְלִיחָתוֹ שֶׁל יוֹסִי. **"כְּמוֹבָן שְׂאֲנִי סוֹלַח לּוֹ" - עָנָה יוֹסִי - "תְּדַעִי לָךְ, שְׁכָל פְּעַם שְׂאֲנִי נִזְכַּר בְּזָה, אֲנִי חָשׁ כְּאִילוֹ כְּעַת אֶת הַלְעַג וְהָעֲלָבוֹן וְהַמְּכּוּת. אוֹלָם, אֲנִי סוֹלַח לוֹ בְּלֵב שָׁלֵם. אֵינְנִי רוֹצָה שְׂיַעֲנֵשׂ יְהוּדִי עַל-יָדִי"**. הַשִּׁיחָה נִוֹתְקָה. לְאַחַר כַּחֲדָשׁ יָמִים, הַתְּקָשֶׁרָה אֵלָיו שׁוֹב אוֹתָהּ הָאִשָּׁה, וְאָמְרָה: **"אֲבִי שָׁב אֵלַי בְּחִלּוֹם אֶתְמוֹל. הוּא מוֹדָה לָךְ. כְּעַת נִתְּנוּ לוֹ אִישׁוֹר לְהִגִּיעַ אֶל מְקוֹמוֹ וְאֵל נַחֲלָתוֹ בְּגוֹן עֲדוֹן. אֲנִי מוֹדָה לָךְ שְׁנִית"**.

מִבְּהִיל הַדְּבָר!!! עַד כְּמָה חָשׁוּבָה בְּקִשְׁתַּת הַסְּלִיחָה. שְׂאֵף שֶׁהָאָדָם צַדִּיק, כְּשִׁישׁ בְּיָדוֹ מַעֲשֵׂה זֶה - לֹא יִנְצַל מֵעוֹנֵשׁ - וְדוֹחִים אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ בְּגוֹן עֲדוֹן. וְרַק בְּזָכוֹת זְכוּיוֹתָיו שְׁעַמְדוֹ לוֹ, נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוֹת לְשׁוֹב בְּחִלּוֹם לְבָתוֹ, וְלְבַקֶּשֶׁה לְפָנוֹת לְבַקֶּשׁ סְלִיחָה. (**"יִקְרָה מִפְּנִינִים"**) **שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!**

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זְקִנְךָ" (יט' כז')

עַל הַכְּתוּב, "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זְקִנְךָ", פֶּרֶשׁ רש"י: "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם" זֶה הַמְשׁוּה צְדָעִי לְאַחֲרֵי אוֹזְנוֹ וּלְפִדְחָתוֹ, וְנִמְצָא הִיקָף רֵאשׁוֹ עָגוּל סְבִיב".

וְהוֹסִיף הָאֲרִיזוֹ"ל דְּבָרִים נִחְרָצִים בְּעֵינָיו זֶה, וְכָתַב בְּ"טַעְמֵי הַמִּצְוֹת" (קְדוּשִׁים): "אֲזַהֲרַת פֶּאת הָרֵאשׁ בְּכָל פַּעַם שְׁעוֹשֶׂה מִצְוָה, אֵינּוּ מִסְפִּיק לוֹ בְּמָה שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ, אֲלֵא שִׁיכּוֹן בְּעִשְׂיָתָהּ לְקִים מִצְוֹת בּוֹרְאוֹ בְּכָךְ... (וְלִכְן) בְּמִצְוֹת הַפֶּאֶה, כְּשֶׁהוּא מִסְתַּפֵּר יְכוֹן שְׂאִינוֹ מְנִיחַ לְשַׁחַת פֶּאת הָרֵאשׁ מִ-ב' צְדָדָיו וְגַם פֶּאת הַזְּקֵן".

הֵנָּה, כִּי כֵן דְּבַר בְּעֵתוֹ לְהִתְבּוֹנֵן בְּמִשְׁמְעוֹת שֶׁל מִצְוָה יִקְרָה זֶה לְהִשְׁאִיר שְׁתֵּי פֶּאוֹת הָרֵאשׁ שֶׁהִפְכוּ לְהִיּוֹת מְסִימְנֵי הַהִיכָר שֶׁל כָּל יְהוּדֵי שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

וּכְפִי שְׁכּוֹתֵב רַבְּנוּ מְאוֹרֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל ה"בֵּן אִישׁ חַי" (רַבֵּי יוֹסֵף חַיִּים מִבְּבֶל), עַל הַכְּתוּב בַּגְּמָרָא (מְגִלָּה יב'): "מְרַדְּכֵי מוֹכְתָר בְּנֵימוֹסוֹ".

"וְלִי הַפְּעוּט נִרְאָה לוֹמֵר, מָה שְׂאִמְרוּ (חז"ל) 'מְרַדְּכֵי מוֹכְתָר בְּנֵימוֹסוֹ', הֵינּוּ, שֶׁהָיוּ לוֹ פֶּאוֹת גְּדוֹלִים, כִּי הַפֶּאוֹת הֵן סִימְנֵים וְעֵדִים עַל הַיְהוּדוּת... אָף-עַל-פִּי שֶׁהָיָה קְרוֹב (מְרַדְּכֵי) לְמַלְכוּת וַיֵּשֶׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ עִם שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ... וְאֶפְּלוֹ יֵשֶׁב בֵּין מְאָה שָׂרִים נִיכָר שֶׁהוּא יְהוּדִי (בְּגִלְלַת הַפֶּאוֹת)... (ו)עַל-כֵּן כְּמָה וְכְמָה צָרִיכִים לְהִיזְהַר (אָנוּ) בְּשְׁנֵי עֵדִים נְאֻמָּנִים אֵלּוֹ הָעוֹמְדִים אֶחָד מִיְמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל הַמְּעַטְרִים אֶתְכֶם בְּעִטְרָה שֶׁל הַיְהוּדוּת... וְרַק אֲבָקֵשׁ שִׁיְהִיָּה בָּהֶם (בְּפֶּאוֹת) שִׁיעוֹר הַנִּיכָר לְעֵינֵי הַכָּל, וְלֹא יִהְיוּ כְּעֵשְׂבִים הַקְּטָנִים עַל פֶּתַח הַקֶּרְקַע... דְּאֵלוֹ פְּסוּלִים לְעֵדוּת, הֵם כְּדִין קָטָן שֶׁפְּסוּל לְעֵדוּת, כִּי רַק הַגְּדוֹלִים נְאֻמָּנִים לְהַעֲיֵד...".

הֵנָּה, רוֹאִים אָנוּ שֶׁלְפִי דְבַרֵּי ה"בֵּן אִישׁ חַי" שְׁתֵּי הַפֶּאוֹת הֵן בְּבַחֲיַנַת שְׁנֵי עֵדִים הַמְּעִידִים עָלֵינוּ נְאֻמָּנָה, שְׂאֵנוּ יְהוּדִים שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה, בְּנֵי אֵל חַי.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֵינָיו זֶה. שְׂכֵן, מְדוּעַ בָּחַר ה' יִתְבָּרַךְ בְּשְׁנֵי עֵדִים הַלְלוֹ מִיְמִין וּמִשְּׂמָאל לְהִיּוֹת סִימָן וְהִיכָר לְיְהוּדֵי נְאֻמָּר לָה' וְתוֹרָתוֹ.

נִקְדִים לְהַבִּיא מָה שְׂמְבוֹאֵר בְּסִפְרֵי הַחֲסִידוּת, בְּשֵׁם הָאֲרִיזוֹ"ל הַקְּדוֹשׁ (שַׁעַר הַכּוֹנֵנוֹת, דְּרוֹשׁ א' לְפָסָח), כִּי קָלִיפַת (=טוֹמְאָת) פְּרַעָה וּמִצְרַיִם נִמְצָאָת בְּמִקּוֹם הָעֶרְף, כְּנִגְדַת הַצּוֹאֵר. וְלִכֵּן פְּרַעָה הוּא אוֹתִיּוֹת "הָעֶרְף" - לְרַמּוֹז עַל מִקּוֹם הָעֶרְף, שֶׁהוּא כְּנִגְדַת הַצּוֹאֵר, שֶׁהוּא מִקּוֹם צָר יוֹתֵר מִשְׂאֵר הַגּוֹף (וְכֵן גַּם מִצְרַיִם הוּא מְלִשׁוֹן מִיֵּצֵר, מִקּוֹם צָר).

וְהַעֲנִין הוּא, שְׂמָאחַר וְדֶרֶךְ עֶרְף הָאָדָם יוֹרְדַת הַשְּׁפָעַת הָרֵאשׁ (=הַדְּעַת וְהַמְחַשְׁבָּה) לְכָל חֲלָקֵי הַגּוֹף, הֵנָּה, **קָלִיפַת טוֹמְאָת מִצְרַיִם** הִיְתָה בְּמִקּוֹם הָעֶרְף כְּדִי לְעַצוֹר יְרִידַת שְׁפָעַת זֶה לְכָל חֲלָקֵי הַגּוֹף, כְּדִי לְהַמִּית אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל מוֹת רוּחָנִי, חַס וְשְׁלוֹם. עַל-כֵּן, עִיקָר הַשְּׁתַדְּלוּתוֹ שֶׁל **הַיֵּצֵר** הוּא לְעִשׂוֹת פִּירוּד בֵּין הַמִּחַ לְבֵין הַלֵּב. וְזֹאת, כִּי רְצוֹן הַיֵּצֵר הוּא שְׁעֶסֶק הַתּוֹרָה יִשְׂאֵר בְּמִחַ, כְּדִי שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַלֵּב.

עֵתָה מְבוֹאֵר הֵיטֵב מָה שְׂכָתֵב הָאֲרִיזוֹ"ל, כִּי פְּרַעָה הוּא אוֹתִיּוֹת "הָעֶרְף", שֶׁהִיא קָלִיפָה כְּנִגְדַת הַצּוֹאֵר הַרוֹצֵה לְעִשׂוֹת פִּירוּד בֵּין הַמִּחַ, שְׂנִמְצָא בְּרֵאשׁ, לְבֵין הַלֵּב, שְׂכֵן הַחִיבוּר וְהַקְּשֵׁר בֵּין הָרֵאשׁ/הַמִּחַ לְבֵין הַלֵּב הוּא עַל-יְדֵי הַצּוֹאֵר, הַמְּתַבָּרֵם יַחַד.

וְהוֹסִיף ה"זֶרַע קְדָשׁ" (קְדוּשִׁים): "אֲבָל, כְּשֶׁחָס וְחָלִילָה (כְּאֲשֶׁר) הָאָדָם פּוֹגֵם אֶת מַעֲשָׂיו, וְאֵינּוּ הוֹלֵךְ אַחַר מַחֲשַׁבַת וְחַפְצַת הַנְּשִׂמָה שְׂבִמּוּחוֹ (שְׁרוּצָה לְעִשׂוֹת אֶת רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ), אֲזִי הוּא עוֹשֶׂה מְסָךְ מִבְּדִיל (=בוֹנֵה) בֵּין הַנְּשִׂמָה שְׂבִמּוּחוֹ, וְאֵינָהּ (=הַנְּשִׂמָה) מִתְּפַשְׁטַת לְלִבּוֹ, שֶׁהֵגֵם שְׂמִבִּין וּמִתְבּוֹנֵן בְּגְדוּלָתוֹ יִתְבָּרַךְ שָׂמוֹ, וַיּוֹדַע שְׂטוּבָה הִיא הָעֵצָה לְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ כֵּן"ל, מִכָּל מִקּוֹם (כְּאֲשֶׁר כַּח הַנְּשִׂמָה לֹא יוֹרֵד לְלֵב), נִפְשׁ הַבְּהִמִית שָׂבוּ וְתִאֲוֹת לְבוֹ מִתְגַּבְּרִים, וְאֵין לְבוֹ בְּרִשׁוֹתוֹ, וְהַלֵּב חוֹשֵׁב בְּתִאֲוֹת וְחוֹמְרִיוֹת, וְאֵינּוּ יוּכַל לְהַדְּבִק בּוֹ יִתְבָּרַךְ... כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (יִשְׁעִיָה נט', ב'): 'כִּי אִם עֲזַנְתִּיכֶם הָיוּ מְבַדְּלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטָּאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָּנִים', וְכְמוֹ שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים לח', ה'): 'כִּי עֲזַנְתִּי עֲבָרוּ

6
ראשי'. ואינו מרגיש בנפשו כלל השראת חלק אלקי שבו(=את כח הנשמה), כי **הנשמה** אינה אצלו בהתגלות, אלא רק בהסתתר והעלם למאד, ומספיק מבדילים ומסתירים אותה **מלהאיר**..."

וממשיך ה"זרע קדש": "והנה, השם יתברך עשה צינורות, כדי שתלך החכמה **מהנשמה** שבמוחו ללב. והצינורות הם שערות הראש. כי כתוב בספרים, שהשערות הן חלולות, והוא לשון 'שער ופתח', ודרך שם הולכת כח **הנשמה** שבמח, ושערות הראש(=הפאות) הולכות עד נגד הזקן, ושערות הזקן הולכות עד נגד הלב, ובזה נמשכת החכמה מהמח עד הלב כנ"ל. וזהו שנאמר כאן: "לא תקפו פאת ראשכם" – שלא תגרמו בעונותיכם שיהיה מסך מבדיל בין המח ללב, שתקיפו... (ותעשו) מסך מבדיל, חס ושלום, סביב המח, כאומרם ז"ל (סוטה ג): '**עבירה** מלפפתו...'. – כדי שלא יתפשט כח הנשמה דרך הצינורות שהם השערות ללב, לא תגרמו בן, רק שתראו לעובדו יתברך, ושתתפשט כח **הנשמה** האלהית שבכם, ושתרגישו את החלק אלוהי שבכם."

מביאור דבריו של ה"זרע אמת" אנו למדים, שעערות הפאות יוצאות מהמח ויורדות למטה אל הזקן, והזקן יורד אל הלב, כדי לחבר את ההשגות שבמח עם הלב ושאר האיברים. לא כמו שרצה פרעה(=אותיות "העורף") למנוע בכח **טומאתו** את התחברות המח ללב.

וראוי להוסיף מה שכתוב בפרקי אבות (ב, ט): "חמשה תלמידים היו לו, לרבן יוחנן בן זכאי... אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך ישרה(=מהי המידה הטובה ביותר) שידבק בה האדם... רבי אלעזר אומר: לב טוב. אמר להם (רבן יוחנן בן זכאי): רואה אני את דברי אלעזר בן ערוך מדבריכם...". ופרש רבנו עובדיה מברטנורא: "לפי שהלב הוא המניע לכל שאר הכוחות, והוא המקור שממנו נובעות כל הפעולות(=המידות)".

ומאחר והלב הוא שרש כל המידות, לכן תכלית האדם בעולם הזה היא להשליט את הנשמה שבמח על הלב, המפעיל את איברי הגוף לעשות מעשה. כפי שאומר האר"י הקדוש (שער הכוונות, דרוש א' לפסח), שתכלית עבודת האדם היא להגיע למדרגת "מח שליט על לב". שהרי, המח הוא משכן הנשמה הקדושה ושרש המחשבה והדעת, ושם אין שום תשוקה ותאוה לדברים **הגשמיים**.

ועוד כתוב בספרים הקדושים, שעיקר תפקיד המח שהוא משכן הנשמה, ללמד ולהשכיל, והוא אף מזהיר את האדם להתרחק מן הרע ולהתקרב לטוב. לעומת זאת, הלב, שהוא שרש המעשה, נוטה יותר **לרע**, **לתאות** ו**להמרניות** של העולם הזה. לכן, כאמור, תפקיד האדם הוא "להמליך" את המח על הלב, כדי שיוכל האדם לשלוט ולהכניע את **תאות לבו**, ולא יבוא לידי חטא, חלילה.

(ויש לתת בזה רמז וסימן, שבכל מעשה שהאדם רוצה לעשות הוא צריך לזכור תמיד את ראשי התיבות של "**מעשה**" – **מח שליט על הלב**).

מעשה יאירו עינינו להבין את הרעיון הנשגב של ה"זרע קדש", שמה שהזהיר הכתוב: "לא תקפו פאת ראשכם", הכוונה היא שלא תקיפו את פאת ראשכם בחומת ברזל, למנוע מהחכמה שבמח לרדת ולהשפיע על הלב, אלא תחברו אותם יחד, על-ידי שתשאירו את פאות הראש צומחות ממקום המח ויורדות כלפי מטה לזקן, כדי לחבר מח ולב.

על-פי האמור נשכיל להבין, מדוע הפאות הן סימן ההיכר של כל יהודי. שכן, מאחר וקבלנו את התורה מהר סיני, כדי לקיים את מצותיה, הנה, אי-אפשר לקיים את המצוות, אלא רק אם נוכה להשליט את המח (שמבין את התורה) על **יצר הרע** שבלב. ולכן, שתי הפאות הראש המחוברות בין המח על-ידי שני העדים הנאמנים, כדי לומר לאדם שיש בכוחו להשליט את התורה שבמוחו על **תאות הלב**, בבחינת מח שליט על הלב. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"לא תלך רכיל בעמך" (יט' טז)

רבי נפתלי אמסטרדם מחכמי המוסר בסוף המאה ה-יט' ובראשית מאה זו, היה מדקדק כל ימיו במוצא פיו, וביותר היה נזהר, שלא להיפשל חלילה באבק לשון הרע, כשבאו אצלו אנשים לדין תורה.

פעם בפעם עורר רבי נפתלי את בני עדתו לכך, שרבים וטובים מתירים לעצמם לזלזל באיסור חמור זה מן התורה. ובין השאר היה אומר: ראיתי אנשים, המבקשים להם היתר של מאה רבנים בכדי לשאת אשה שניה, בשעת הצורך, וכידוע אין זה, אלא איסור מדרבנן(=של החכמים), ומדוע אין אנשים מבקשים היתר של מאה רבנים כדי להשמיע דברי רכילות ולשון הרע, שזהו איסור גמור מן התורה, ואחת מן העבירות החמורות ביותר...!?

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:54

פְּרֶשֶׁת הַשָּׁבֹעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:06 ר"ת 20:47

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ט' אִיר תִּשְׁע"ז (5.5.17)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבָר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי יהושע בן לוי, לעולם ישכים אדם לבית הכנסת" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

צָרִיף לְדַעַת, שְׁמַעְלַת הַתְּפִילָה בְּצִיבּוֹר הִיא רְבָה וְעֲצוּמָה לְאֵין עָרוֹף, וְכָל אִישׁ וְאִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף לְהִקְפִיד וּלְהִזְהַר עַל-כֵּךְ מְאֹד, כְּפִי שִׁשְׁנֵינוּ בַּגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת ו'): "אמר רבי יוחנן, בְּשַׁעָה שֶׁבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְלֹא מֵצֵא בָּהּ עֲשָׂרָה, מִיָּד הוּא **כּוֹעֵס**, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נ'): 'מִדּוּעַ בָּאתִי וְאֵין אִישׁ? קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה'". וְכֵן שִׁנֵּינוּ בַּגְּמָרָא (שם ח'): "דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: מֵאִי דְכַתִּיב (תהילים טט') 'וְאֲנִי תִפְלְתִי לָךְ ה' עַת רְצוֹן? אִימְתִי 'עַת רְצוֹן'? בְּשַׁעָה שֶׁהַצְּבוּר מִתְּפַלְלִים... תִּנְיָא נְמִי הֲכִי, רַבִּי נִתָּן אֹמֵר: מִנֵּין שְׁאֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בְּתִפְלָתָן שֶׁל רַבִּים? שֶׁנֶּאֱמַר: 'הֵן אֵל כְּבִיר וְלֹא יִמָּאֵס', וְכַתִּיב (תהילים נה, יט'): 'פְּדָה בְּשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב לִי, כִּי בְרַבִּים הָיוּ עֲמָדִי'".

וְלָכֵן אֹמְרַת הַגְּמָרָא (שם מז'): "אמר רבי יהושע בן לוי, לעולם ישכים אדם לבית הכנסת, כְּדִי שִׁיזְכֶּה וַיִּמְנַח עִם עֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁאִפְלוּ מֵאֵה בָּאִים אַחֲרָיו, קָבַל עָלָיו שָׂכָר כָּלָם. 'שָׂכָר כָּלָם' סִלְקָא דְעֵתָךְ (=שָׂכָר כָּלָם אֲתָה מַעֲלָה עַל דְעֵתָךְ)? אֵלָּא אִמָּא, נוֹתְנִים לוֹ שָׂכָר כְּנֶגֶד כָּלָם'".

וְכַאֵן הַמְּקוֹם לְהִבְיָא מְדַבְּרֵי רַבְנֵי הָאֲרִיז"ל בְּ"שַׁעַר הַכּוֹנֹת" (עֲנִין בֵּית הַכְּנֶסֶת, דף ג'): "מִצְוָה עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. (ו) צָרִיף שְׂאֲחַר שִׁיבּוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת אַחַד מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים. לֹא יֵצֵא מִשָּׁם עַד שִׁישְׁלִים תְּפִילָתוֹ שָׁם. לֹא כְּאוֹתָם הַנוֹהֲגִים לְהִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת זֶה. וְאַחַר-כֵּךְ חוֹזְרִים וְהוֹלְכִים לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אַחֵר... שְׁלֹא הָיוּ שָׁם מֵעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים (כְּדִי לְהַשְׁלִים מִנֵּין). טְעוּת הִיא בִּידָם, וְלֹא תִחְשַׁב (לָהֶם) לְמִצְוָה כָּלָל... (ו) הַנִּכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת צָרִיף לְהִיזְהַר מְאֹד לְהִתְעַכֵּב מְעַט בְּפִתּוֹחַ קוֹדֵם שִׁיכְנֵס וּלְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ יָרֵא וְחָרָד וּמְזוֹדְעוּעַ לְהִיכְנֵס בְּהִיכָל מַלְכוּ שֶׁל עוֹלָם. וְעֲנִין זֶה מוֹעִיל מְאֹד אֶל הַשְּׁלִימוֹת שֶׁל הָאָדָם וְאֶל הַהֲשָׁגָה, וְזֶה סוּד הַפְּסוּק 'וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ', גַּם זֶה מָה שְׁכָתוּב בַּגְּמָרָא בְּעֲנִין אַחֲתוּפֵל שְׁלִמְדוֹ לְדוֹד עָלָיו הַשָּׁלוֹם... בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלָךְ בְּרַגְשׁוֹ וְרִמְזוֹ, גַּם כְּאֵן עֲנִין בְּרַגְשׁוֹ, שִׁיתְרַגַּשׁ הָאָדָם וַיִּזְדַּעְזַע בְּעַת כְּנִיסָתוֹ בְּבֵית אֱלֹהִים, שֶׁהוּא בֵּית הַכְּנֶסֶת'". וְכַתֵּב הַמַּהֲרָשׁ"א בְּ"חִידוּשֵׁי אַגְדוֹת", שֶׁהִטְעַם שְׁעֲשָׂרָה רֵאשׁוֹנִים מִקְּבָלִים שָׂכָר כְּנֶגֶד כָּלָם הוּא, שֶׁבְּכָל עֲשָׂרָה יְהוּדִים הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה שָׁם. וְהִנֵּה, אֵלֶּה הַעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים הִבְיָאוּ אֶת הַשְּׂכִינָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאֵלוֹ הִבְיָאוּ אַחֲרֵיהֶם אִינָם עוֹשִׂים כָּלוּם, רַק מָה שֶׁמִּתְּפַלְלִים עִם הַעֲשָׂרָה שֶׁהִבְיָאוּ אֶת הַשְּׂכִינָה.

וְצָרִיף לְהִבִּין, מִדּוּעַ כָּל אַחַד מֵהַעֲשָׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים הַמְּבִיאִים אֶת הַשְּׂכִינָה, שָׂכָרָן כְּנֶגֶד כָּל אֵלוֹ שֶׁבָּאִים אַחֲרֵיהֶם? כְּדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה, נִקְדִּים לְהִבְיָא מָה שֶׁמְבוֹאָר עַל-יְדֵי בְּעַל הַתְּנַיָּא בְּ"שַׁעַר הַיְחוּד וְהָאֲמוּנָה", הַפּוֹתֵב בְּשֵׁם הַבְּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ זִיע"א: "הִנֵּה, כְּתִיב: 'לְעוֹלָם ה' דְּבָרָךְ נִצָּב בְּשָׁמַיִם'. וּפְרַשׁ הַבְּעַשׁ"ט זצ"ל, כִּי (דְּבָרֵי ה' יִתְבָּרַךְ, עֲשֶׂרֶת הַמְּאֲמָרוֹת שְׁאֵמַר)... 'הִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם' וְגו', (ה) תִּיבּוֹת וְ(ה) אוֹתִיּוֹת (ה) אֵלוֹ הֵן נִיצְבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ הַרְקִיעַ, הַשָּׁמַיִם... לְהַחֲיוֹתָם לְעוֹלָם, כְּדַכְּתִיב (=כְּמוֹ שְׁכָתוּב): 'וְדְבָרֵי חַיִּים וְקִיּוּמִים... לְעַד'.

כִּי אֵילוֹ הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת מְסֻתְּלָקוֹת כְּרַגְעַ, חֵס וְחִלְיָה, וְחוֹזְרוֹת לְמִקּוֹרָן, הָיוּ כָּל הַשָּׁמַיִם (חוֹזְרִים) (ל) אֵין וְאִפְסֵי מִמֶּשׁ, וְהָיוּ כָּלָּא הָיוּ... וְכֵן בְּכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים... אֵילוֹ הָיוּ מְסֻתְּלָקוֹת... חֵס וְחִלְיָה הָאוֹתִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה (ה) מְאֲמָרוֹת שֶׁבֵּהֵן נִבְרָאת הָאָרֶץ... הִיתָה (כָּל הַבְּרִיאָה) חוֹזֶרֶת לְאֵין וְאִפְסֵי'".

כְּלוּמַר, הַבְּעַשׁ"ט הַקְּדוֹשׁ מְבָאָר לָנוּ, שְׁלֹא נִטְעָה לְהִבִּין כִּי מָה שֶׁבָּרָא הַקַּב"ה אֶת הָעוֹלָם בְּעֲשָׂרָה מְאֲמָרוֹת הִיָּה רַק פְּעַם אַחַת בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וּמֵאֵז קָיָם הָעוֹלָם בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. אֵלָּא, צָרִיף לְדַעַת, כִּי כָּל הַיְקוּם כָּלוּ, שֶׁנִּבְרָא בְּעֲשָׂרָה מְאֲמָרוֹת, עוֹמֵד וְקָיָם עַל-יְדֵי אוֹתָם עֲשָׂרָה מְאֲמָרוֹת - "הִי אֹר", תִּדְשָׁא הָאָרֶץ, "יְקוּוּ הַמַּיִם" וכו' - וְהֵם הַמְּחַיִּים וּמְקִיּוּמִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּכָל רִגְעַ וְרִגְעַ. וְאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁל עֲשָׂרָה מְאֲמָרוֹת אֵלוֹ, נִיצְבוֹת בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה כְּלָה לְהַחֲיוֹתָהּ. וּמֵאַחַר וְדִיבּוּרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא נִצְחִי, הִנֵּה, כָּל זְמַן שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה בְּכָךְ, מְחַיֶּה הוּא

את הבריאה. ואולם אם הוא יתברך היה מפסיק את דיבורו, חס וחלילה, ומסלק את האותיות המחיות את אותו הנברא, כי אז היה אותו הנברא בטל ומבוטל, והופך לאפס – כמו לפני הבריאה. לפי זה מבואר, שהאותיות של עשרת המאמרות הן בבחינת צינורות, הממשיכים שפע רב טוב להחיות את העולם בכל רגע ורגע, בבחינת "ואתה מחיה את כלם", וכדברי הבעש"ט הקדוש זיע"א: "לעולם ה' דברך נצב בשמים". נמצא לפי זה, שכאשר האדם **חוטא**, ועושה דברים המנוגדים לרצון הבורא, הרי הוא פוגם בכך באותיות של עשרת המאמרות, שהם פאמור צינורות השפע להמשיך חיים לבריאה, ועל-ידי כך גורם חלילה למעט את השפע בעולם.

על-פי האמור ירוח לנו להבין מה שבאר ה"תולעת יעלב" על מעלת עשרה הראשונים בבית הכנסת: "ועל דרך האמת, עשרה ראשונים הם כנגד עשרת המאמרות שבהם נברא העולם, והם תשלום הקדושה...".

דהינו, התקבצות עשרה ראשונים היא בבחינת פועל דמיוני, להכין ולתקן בשמים את עשרת המאמרות המכוננים כנגד עשר הספירות שהקב"ה ברא בהם את העולם. ולכן על-ידי תפילתם של עשרה ראשונים הם מסוגלים להמשיך התחדשות הבריאה (על-ידי עשר המאמרות). ובזכות זה הם עצמם מקבלים משם שפע רב טוב, שהרי הם הכינו ותקנו את צינורות השפע.

ומעתה יאיר לנו מה שאמר רבי יהושע בן לוי: "לעולם ישכים אדם לבית הכנסת, כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפלו מאה באים אחריו, קבל עליו שכר כלם".

והביאור הוא, שכל המאה הבאים לבית הכנסת אחרי עשרה ראשונים להתפלל לה', הם משתמשים עם אותם צינורות השפע שכבר הכינו ותקנו עשרה ראשונים. ועל-כן ראוי שהעשרה הראשונים יקבלו שכר כנגד כלם. "קדשים תהיו כי קדוש אני ה'" (יט' ב')

אומר ה"תפארת שלמה": הנה, שנינו במשנה (גיטין כב'): "הכל כשרין לכתוב את הגט – אפילו חרש, שוטה וקטן". ומקשה הגמרא על-כך: "והלא לאו בני דעה נינהו" (=והלא אין בהם דעת), ובודאי שלא ידעו לכתוב לשמה (=לשם המצוה)?

אלא, "אמר רב הונא: והוא שהיה גדול עומד על גביו" – כלומר שגדול ובר-דעת עומד עליו – על החרש, השוטה או הקטן – ומלמדם לכתוב לשמה.

והנה – אומר ה"תפארת שלמה" – ידוע, שמאד קשה **לבשר ודם**, הקרוין (=העשוי) מחמר ומעפר, לעסוק בתורה לשמה, בלי שום פניות אישיות. (כגון, שרוצה ללמוד תורה לשם **מעמד וכבוד** בקהילה שלו, או לשם **ממון**). לכן, העצה היעוצה לכל אדם היא, **שיקשר** את עצמו לה' יתברך, עד שירגיש את עצמו בבחינת חרש, שוטה וקטן, שאין להם דעת, ורק הקב"ה הוא בבחינת גדול, העומד עליו מלמעלה, ומלמדו איך לעסוק בתורה לשמה. ומסכם ואומר ה"תפארת שלמה", שזהו הענין שהקב"ה מתפלל. הכוונה היא, שהוא יתברך מתפלל עם ישראל, בבחינת גדול העומד על גבם, כדי להשפיע עליהם, שיוכלו להתפלל וללמוד תורה לשמה, כראוי, בלי שום פניות אישיות.

"לא תעמד על דם רעך..." (יט' טז')

רבי יהושע איזיק (רבי איזיל חריף) היה מגדולי הרבנים באירופה במאה ה-י"ט (=19). בשנות כהונתו בסלונים, פעל רבות לתיקון מצב הקהילה, ונהל מאבקים נמרצים נגד ראשי-קהל תקיפים ובעלי שררה, המקורבים למלכות.

ומעשה בשוחט קל-דעת, שהבריות החלו מרננים אחריו, שאינו מדקדק במצות, כראוי לשו"ב (=שוחט ובודק), שמשחיתו אוכלים אלפי יהודים. אולם, אותו שוחט היה מקורב לאחד מעתירי הממון בסלונים, שהכל היו יראים מפניו, ולכן לא העזו בני המקום לפגוע במעמדו המכובד של איש זה בעירם. כשנודע הדבר לרבי איזיל, הזמין אליו בדחיפות את השוחט, שקופה של שרצים היתה תלויה מאחוריו, ואמר לו בלשון תקיפה: בתוקף סמכותי כמרא דאתרא (=רב העיר) בסלונים, אני אוסר עליך מהיום והלאה לשחוט כל בהמה בעירנו! נדהם השוחט מדברי הרב, וקרא: מה ראה רבנו לאסור עלי את השחיטה? השיב הגאון בסבר פנים חמורות: חכמינו ז"ל אמרו במסכת סוטה (ג', ע"ב): "אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות". נמצאנו למדים מכאן, שהחוטא משול לבהמה, שאין בה דעת. וכיון שכך הוא, קים חשש שבשעת שחיטת בהמה תעבור על לאו מפורש בתורה של "לא תעמד על דם רעך..."

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:54

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֹעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:06 ר"ת 20:47

bnei-zion.com

עַרְשׂוֹת אֵייר תשע"ז (5.5.17)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַנִּתֵּן אֶהְרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרִלּוֹת גּוֹרֵל אֶחָד לַה' וְגוֹרֵל אֶחָד לְעֻזְאֵל" (ע"פ "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְחֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים מְבֹאֵר בְּתוֹרָה, שֶׁהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל הָיָה צָרִיךְ לְהִבְיֵא מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזְאֵל. אֵת הַשְּׁעִיר לַה' הָיָה הַכֹּהֵן מְקַרֵּיב קְרִיבָה. וְאֵילוֹ אֵת הַשְּׁעִיר הַשְּׁנִי הָיָה מְשַׁלַּח לְעֻזְאֵל לְמַדְבָּר, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל. וְזֹאת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה: "וַיִּקְרֵיב אֶהְרֶן אֵת הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לַה' וַעֲשָׂהוּ חֲטָאֵת. וְהַשְּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֻזְאֵל יַעֲמֵד חַי לְפָנַי ה' לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לְעֻזְאֵל הַמַּדְבָּרָה".

וְהֵנָּה, לְפָנַי שֶׁהָיוּ מְשַׁלְּחִים אֵת הַשְּׁעִיר לְעֻזְאֵל, הָיָה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל סוֹמֵךְ אֵת יָדָיו עָלָיו, וּמִתְנַדֵּה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְרַק לְאַחַר מִכֵּן הָיָה מְשַׁלַּח אֵת אוֹתוֹ הַשְּׁעִיר לְעֻזְאֵל, וּכְפִי שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה: "וּסְמַךְ אֶהְרֶן אֵת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר הַחַי וְהִתְנַדֵּה עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וַנִּתֵּן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר... וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם (שֶׁל יִשְׂרָאֵל) אֶל אֶרֶץ גִּזְרָה".

וְעַל הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנָה (יוֹמָא ו', ה'): "שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכִּיפּוּרִים, מְצוּתָן שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶן שׁוּיִן בְּמִרְאָה וּבְקוֹמָה וּבְדַמִּים וּבְלִקְיָתָן כְּאֶחָד". דְּהֵינּוּ, הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים, הִיְתָה לְהִבְיֵא שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזְאֵל. וְצָרִיכִים הֵם לְהִיּוֹת "שְׁנֵיהֶן שׁוּיִן בְּמִרְאָה וּבְקוֹמָה".

וּכְתֹב בְּעַל "עֲקִידַת יִצְחָק" (שַׁעַר סג', ד"ה), שֶׁמָּה שְׁצוּהָ הַקַּב"ה לְהִבְיֵא בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים שְׁנֵי שְׁעִירִים – שְׁעִיר אֶחָד לַה' וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזְאֵל – הֵם כְּנֶגֶד יַעֲקֹב וְעָשׂו, שֶׁהָיוּ אֲחִים תְּאוֹמִים, וְנִבְחָר יַעֲקֹב לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת "שְׁעִיר אֶחָד לַה'", וְאֵילוֹ עָשׂו אֲחִיו נִבְחָר לְהִיּוֹת בְּבַחֲיִנַת "שְׁעִיר אֶחָד לְעֻזְאֵל".

וּכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל בְּעַל "הָעֲקִידָה": "וְעוֹד יִתְכַן בְּדֶרֶךְ הַרְמוֹז, שִׁוְיָתָן בְּזֶה רוּשָׁם נִפְלָא בְּהַבְדֵּל אֲשֶׁר בֵּין הַבָּנִים שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ, אֲשֶׁר בָּא זְכוּרֹן עֲקִידָתוֹ בַּיּוֹם הַדִּין הַקּוֹדֵם, כִּי שְׁנֵיהֶם (יַעֲקֹב וְעָשׂו) נִדְּמוּ אֶל הַשְּׁעִירִים... וְלִהְיוֹתָם תְּאוֹמִים... נִפְלָא בִּינֵיהֶם קְטָטָה עַל הַבְּכוֹרָה, 'וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּה' (רש"י בְּרֵאשִׁית כו'), וְלֹא סָרוּ אַחֲרָי-כֵן מִהַתְקוּטָה עָלֶיהָ. לְכֵן צִוָּה שִׁיטִּילוּ עָלֵיהֶם גּוֹרֵלוֹת... אִיזְהוּ לְשֵׁם (=לַה') וְאִיזְהוּ לְעֻזְאֵל".

וּמָה נִפְלָא מָה שְׁאֲמָרוּ (יוֹמָא לט', ע"א), שֶׁהָיָה סִימָן טוֹב כְּשֶׁעָלָה גּוֹרֵל הַשֵּׁם בְּיָמֵינוּ, שִׁוְרָה שְׁאוֹתוֹ שְׁעִיר הַנִּקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב, 'יָמִין ה' רוממה' בו, ומְכוּוֹנָת כְּנֶגְדוֹ... אֲמָנָם הַשְּׁעִיר אֲשֶׁר הוּא שְׁעִיר בְּעֵצָם, אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֻזְאֵל, הֵנָּה הוּא נוֹשֵׂא עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְהוּא מְשַׁתְּלַח לְאֶרֶץ גִּזְרָה, אֲשֶׁר שֵׁם נִפְלָא שְׂדוּד, בְּלִי שׁוּם תְּקוּמָה, כִּי לְסוּף(=בְּעֵתִיד) (עָשׂו) יִפּוֹל בְּנוֹפְלִים, וְלֹא יִהְיֶה שְׂרִיד וּפְלִיטָה לְבֵית עָשׂו – לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וְהוּא עֲנִין נִכְבָּד מְאֹד, רְאוּי שִׁיעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ סִימָן גָּדוֹל בַּיּוֹם הַכִּיפּוּרִים הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁאֲמָרְנוּ. כִּי עַל-כֵּן אֲמָרוּ חז"ל (ב"ר ס"ה): 'זָקַח לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טְבִיבִים – טְבִיבִים לָךְ, טְבִיבִים לְבְנִיךְ'".

וְכֵן מְבֹאֵר בְּמִדְרָשׁ עַל עָשׂו הַרְשָׁע (יְלָקוּט שְׁמַעוֹנֵי רַמְזוֹ תַקְעוּ): "וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם – נוֹטֵל הַקַּב"ה כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנוֹתֵן עַל עָשׂו הַרְשָׁע, שְׁנֵי עֲוֹנוֹתָיו: 'וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו'. וְאֵין שְׁעִיר, אֲלֹא עָשׂו, שְׁנֵי עֲוֹנוֹתָיו: 'הוֹן עָשׂו אֲחִי אִישׁ שְׁעִיר'. 'אֵת כָּל עֲוֹנוֹתָם'. אֲמַר עָשׂו: כְּמָה כַחַי יֵשׁ לִי, שְׁאֵתָה נוֹתֵן עָלַי כָּל עֲוֹנוֹת יַעֲקֹב אֲחִי...".

בְּדֶרֶךְ זֶה נִעְלָה בְּמִסִּילָה לְבֹאֵר אֵת עֲנִין שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים עַל-פִּי מָה שְׁשִׁינוּ בְּמִסְכַּת אָבוֹת (ו', יב'): "כָּל מָה שְׁפָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ – לֹא בְּרָאוּ, אֲלֹא לְכַבּוּדוֹ".

וְתָמָה עַל-כֵּן ה"שְׁמַח מְשָׁה". שְׂכָן, אֵיךְ מִתְקִים "כָּל מָה שְׁפָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ – לֹא בְּרָאוּ, אֲלֹא לְכַבּוּדוֹ"? וְהָרִי יִשְׁנָם בְּעוֹלָם הַרְבֵּה רְשָׁעִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ רָעָה נֶגֶד ה', וְאֵיךְ כְּבוֹד שְׁמַיִם מִתְרַבֵּה עַל יָדָם?

אֲלֹא, אֹמֵר ה"שְׁמַח מְשָׁה": "כִּי בּוֹדָאֵי לֹא נַעֲדָרָה כּוֹנְתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אֲפֵן... וְאֵף מֵאֲנָשֵׁי רְשָׁע וּפְשָׁע מִתְרַבֵּה

כבוד שמים, כי כשהקב"ה נפָרַע משונאיו (=מעניש את הרשעים)... שמו מתגדל ומתקדש, ונורא על כל סביביו¹⁰.
וזהו שכתוב (משלי טז, ד'): "כל פעל ה' למענהו, וגם רשע ליום רעה" - כל מה שפעל ה' הוא "למענהו" -
לתכלית ולתועלת כדי שיתרבה כבוד שמים, "וגם רשע" - יוצא ממנו קידוש שם שמים "ליום רעה", כאשר
מתמלאת סאתו (=מרבה הוא לפשוע), הקב"ה נפָרַע ממנו לעיני-כל, ואז מתקדש שמו יתברך בעולם.
הנה, רואים אנו שיש הבדל עצום בין הצדיק לבין הרשע. שכן, הצדיק מקדש שם שמים על-ידי שהוא עובד את
ה' בעודו בחיים, שאז הוא משתמש עם החיות שנתן לו הקב"ה כדי לעבוד את ה' בתורה ובמצות. ואילו הרשע
מקדש שם שמים על-ידי מיתתו, כאשר הקב"ה נפָרַע ממנו כשהוא מגדיש את הסאה.

ומעתה יאיר לנו להבין מעט מזעיר את עבודת הכהן הגדול לבחור את שני השעירים - שעיר אחד **לה'** ושעיר
אחד **לעזאזל** - כי יש בכך רמז ברור על שתי הדרכים של קידוש שם שמים. שהרי, כל הנבראים צריכים לקדש
שם שמים, אלא שהבחירה היא כמובן ביד האדם, האם לקדש שם שמים בבחינת "שעיר לה'" - על-ידי תורה
ומעשים טובים. או חלילה לקדש שם שמים בבחינת "השעיר לעזאזל", על-ידי שהקב"ה נפָרַע מהרשעים לעיני
כל, שאז מתגדל שמו על-ידי מיתתם.

והנה, עם ישראל, זרעו של יעקב אבינו, גלו דעתם, שהם בוחרים לקדש שם שמים על-ידי עסק התורה וקיום
המצות, בבחינת "שעיר אחד לה'", שהרי קבלו עליהם את התורה בהר סיני והקדימו "נעשה" ל"נשמע". (וברור
הוא שעל-ידי שהם מקריבים ומשעפדים את כל גופם - רמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם - לשם שמים בתורה
ובמצות, זה בבחינת קרבן לה')

אולם, רשעי ישראל, אומות העולם, שהם מזרעו של עשו הרשע שסרבו לקבל את התורה הקדושה, הרי בכך
גלו דעתם שאין הם רוצים לעשות את רצון ה' ולקדש שם שמים בבחינת "שעיר לה'" (=על-ידי התורה והמצות).
אולם, מכיון שכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו. נמצא, שגם הגויים חייבים לקדש שם שמים.
ולכן אם אין הם מקדשים שם שמים, בבחינת "שעיר לה'" (=על-ידי תורה ומצות), לא נותר להם אלא לקדש שם
שמים, בבחינת "שעיר אחד לעזאזל", על-ידי שהקב"ה מביא עליהם מפלה, כפי שאומר ה"ש"מח משה": "כי
כשהקב"ה נפָרַע משונאיו (=מעניש את הרשעים)... שמו מתגדל ומתקדש, ונורא על כל סביביו...".

לכן צוה הקב"ה לכהן הגדול להביא ביום הפיפורים שני שעירים: שעיר אחד לה' הוא כנגד יעקב אבינו, אשר
הוא זרעו בחרו לעבוד את ה' בתורה ובמצות.

(ואולם מאחר ו"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", על-כן מעלה הכהן הגדול את השעיר לה' קרבן
חטאת, כדי לכפר על אלו מישראל שלא מלאו כראוי את תפקידם לקדש את שם שמים, בבחינת "שעיר אחד
לה'"). ומה שמביא הכהן הגדול שעיר אחד לעזאזל הוא כנגד עשו הרשע, כדי לעורר בשמים, כי על עשו זרעו
מוטלת החובה לקדש שם שמים, בבחינת "שעיר אחד לעזאזל", על-ידי שיביא עליהם הקב"ה מפלה, אמן כ"ר!
"אחרי מות"

מסופר על הבעל-שם-טוב, שנקלע לאחוזתו של כפרי אחד, שהיה לו סוס נאה וחזק, שעבד למענו בכל כוחו. כשראה
הבעל-שם-טוב את הסוס, ידע שמגולגלת בו נשמת אדם, שהיה חיב בחייו כסף לאותו כפרי, ומכיון שלא פרע את
חובו, נגזר עליו להתגלגל בסוס, ולעבוד למען אותו כפרי. נגש הבעל-שם-טוב אל בעל הסוס, ובקש ממנו למכור לו
את סוסו. לא הסכים הלה, בטענה שסוסו זה הוא הטוב והמועיל שבסוסיו. "אם כן, הראה נא לי את השטרות
אשר עליהם חתומים האנשים שחיבים לך כסף", בקש הבעל-שם-טוב. משהראה לו הכפרי את שטרותיו, הפציר בו
הבעל-שם-טוב לתת לו שטר מסוים. "למה לך שטר זה?" - תמה הכפרי - "האיש החתום עליו נפטר, וממילא לא
יחזיר לי את החוב". "אף-על-פי-כן חפץ אני בשטר זה", אמר הבעל-שם-טוב. לאחר שקבל הבעל-שם-טוב את
השטר מידי הכפרי במתנה גמורה, עמד הבעל-שם-טוב וקרעו לגזרים. באותו רגע נפל הסוס ומת - וכך היה תיקון
לנשמתו של האיש, והוא בא אל מקומו בשלום. (נפלאות הבעש"ט).

וכן מסופר על האר"י הקדוש זצ"ל, שתלמיד חכם אחד בקש ממנו שיתן לו מכתב המלצה, כיון שהוא רוצה ללכת
לעיר אחרת. הרב הסכים, נתן לו, ואמר: לך לשם, כי שם יזמין לך השם יתברך את בת זוגך. התלמיד החכם לקח
את האגרת, והלך לאותה העיר. ושם, באותה העיר, חלקו לו כבוד גדול. ובנוסף, אחד מעשירי העיר נתן לו את בתו
לאשה, ונתן לו הרבה נדוניה ונכסים. ואותו תלמיד חכם היה נשוי איתה שלושה חודשים, ואז
לפתע מתה האשה, וירש הוא את כל הנכסים שלה, וחזר לעירו, ונכנס אצל הרב כדי לבקרו. אמר לו הרב: דע לך
שהאשה הזאת שהיית נשוי לה, היתה איש בגלגול הראשון, וזה היה חברך פלוני, שלקח ממך הרבה מעות (=הרבה
כסף) שלא כדין. וחזר הוא בגלגול כדי לתקן מה שפגם. ומפני שגרם לך אז צער, נהנית ממנו עכשיו שלושה חודשים.
ובגלל הגזל שגזל ממך אז, ירשת עכשיו את כל נכסיו...

שבת שלום לכל המתפללים! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

בְּפֻרְשָׁתֵנוּ, פְּרֻשַׁת "אַחֲרֵי מוֹת", אָנוּ לְמִדֵּים עַל הַעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַפֶּהֶן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים, לְהִבְיֵא שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים – שְׁעִיר אֶחָד לַה', וְשְׁעִיר אֶחָד לְעֻזָּאֵל – כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַנִּתֵּן אֶהָרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת – גּוֹרֵל אֶחָד לַה' וְגּוֹרֵל אֶחָד לְעֻזָּאֵל". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין אֵת עִמְק הָעֲנָנִים שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים שֶׁמִּבְיָאִים בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים: אֶחָד לַה', וְאֶחָד לְעֻזָּאֵל.

נִקְדִּים לְהִבְיֵא אֵת הַפְּתוּב בְּסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ "אֲגָרָא דְכָלָּה", שֶׁתְּכַלִּית עֲבוּדַת הַשְּׁעִיר לַה' הִיא כְּדֵי לְכַפֵּר עַל הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ כְּרָאוּי, מִחֲמַת שֶׁהִיְתָה בְּהֵם מִחֲשֶׁבָה אוֹ פְּנִיָּה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה, כְּפִי שְׂרוּמֹזוֹ הַפְּתוּב: "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – דְּהֵינּוּ, שְׁצָרִיד לְכַפֵּר "עַל הַקְּדָשׁ" – עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵינָם "קְדָשׁ", אֲבָל נַעֲשׂוּ בְּטוּמְאָה. וְכַפֵּי דְבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"אֲגָרָא דְכָלָּה": "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם". הַגַּם שָׂאִין מְקָרָא יוֹצֵא מִיַּד פְּשׁוּטוֹ, יֵשׁ לְפָרֵשׁ שֶׁיְכַפֵּר עַל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם דְּבָרִים שֶׁבְּקְדוּשָׁה, וְנִאֲחָזָה בְּהֵם אִיזוֹ טוּמְאָה, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, בְּעִסּוֹק הָאָדָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְשֵׁם שְׁמִים רַק לְשֵׁם אִיזוֹ פְּנִיָּה. וּמִפְשָׁעֵיהֶם לְכָל חַטָּאתָם הֵן הַעֲבִירוֹת הַגְּמוּרוֹת."

לְפִי זֶה, מְבוֹאֵר עֲנִין עֲבוּדַת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים. שָׁכֵן, בְּעוֹד שֶׁתְּכַלִּית הַשְּׁעִיר הַנִּשְׁלַח לְעֻזָּאֵל הִיא לְכַפֵּר עַל כָּל הַחַטָּאִים וְהַעֲוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל – הַנֵּה, הַשְּׁעִיר לַה', תְּכַלִּיתוֹ הִיְתָה לְכַפֵּר רַק עַל הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נַעֲשׂוּ כְּרָאוּי. שָׁכֵן, כָּתוּב: "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..." – דְּהֵינּוּ, שֶׁמְכַפֵּר עַל עֲבוּדַת הַקְּדָשׁ שֶׁל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָשָׂה בְּטוּמְאָה, חָלִילָה.

וְכַפֵּי שֶׁמְבָאָר גַּם הַ"צִּמְח צְדִיק", בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... אֲפָשֶׁר לֹמַר וְכַפֵּר עַל הַקְּדָשׁ" – הֵינּוּ עַל זֶה שֶׁהוּא מְדַמֶּה בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינָתוֹ קְדָשׁ וְ(חֹשֶׁב שֶׁ) אִין בּוֹ שׁוּם חַטָּא וְעוֹן, וְלֹמַד הַתּוֹרָה כְּרָאוּי. כִּי הָאוֹתִיוֹת שֶׁעַל אוֹתִיוֹת הַ"קְּדָשׁ" הֵן אוֹתִיוֹת 'תּוֹרָה' (הַנֵּה, מֵעַל=אַחֲרֵי) הָאוֹת ה' בְּאֵה הָאוֹת ו', וּמֵעַל הָאוֹת ק' בְּאֵה הָאוֹת ר', וּמֵעַל הָאוֹת ד' בְּאֵה הָאוֹת ה', וּמֵעַל הָאוֹת ש' בְּאֵה הָאוֹת ת' – הָרִי קִבְּלֵנוּ אֵת הַמְּלָה 'תּוֹרָה', שֶׁהִיא מֵעַל אוֹתִיוֹת הַ"קְּדָשׁ". וְהֵינּוּ, שְׁ(הָאָדָם) חֹשֶׁב שְׁ(הוּא) לֹמַד תּוֹרָה (בְּקְדָשׁ) כְּרָאוּי, וְעַל-יָדֵי כֶּף הוּא, חָס וְחָלִילָה, מְלֵא פְּנִיּוֹת וְגִבְהוֹת (הַלֵּב), רַחֲמָנָא לִיצְלָן. (וְלִכְּנָן, עַל) זֶה צָרִיד כְּפָרָה יוֹתֵר מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – מִמֵּי שִׁיּוּדָע בְּעִצְמוֹ שֶׁעֲדִין לֹא נִטְהַר מִטוּמְאָתוֹ... כִּי זֶה (הָאָדָם) שֶׁלֹּא נִטְהַר מִטוּמְאָתוֹ, אִין לוֹ גְּדִלוֹת, וּבִנְדָאִי מִתְעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם לְשׁוֹב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלִימָה לְפָנֵי הַקִּב"ה. (אֲבָל)... מִי שֶׁחֹשֶׁב שֶׁמַּעֲשִׂיו מִתּוֹקְנִים, אִינוּ מִתְעוֹרֵר כָּלֵל בַּתְּשׁוּבָה, וְדוּמָה לְנוֹטֵל כְּתָרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמְלַכְלֵךְ אוֹתוֹ בְּטִיט, חָס וְשָׁלוֹם. לְכֵן זֶה צָרִיד כְּפָרָה יוֹתֵר מִטוּמְאָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל."

"אִיזוֹהוּ חָכָם – הַלּוֹמַד מְכָל אָדָם" (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִיִדְמָן)

כְּדֵי לְהַמְחִישׁ אֵת עִמְק מְאֵמַר בֶּן זוּמָא, "אִיזוֹהוּ חָכָם – הַלּוֹמַד מְכָל אָדָם", נִקְדִּים לְהִבְיֵא סִפּוּר יְדוּעַ, עַל אֶחָד מִגְּאוּנֵי וּמִגְּדוּלֵי הַדּוֹר הַקּוֹדְמִים, שֶׁפַּעַם יָשָׁב בְּלִילָה וְנִתְיַגַּע קְשׁוֹת עַל דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א, וְלֹא הָיָה מְסוּגָל לְהִבִּין אֵת דְּבָרָיו. עָבְרוּ שְׁעוֹת אַחְדוֹת, וְדְבָרֵי הַרְשָׁב"א נִשְׁאָרוּ סְתוּמִים וְחֲתוּמִים בְּפָנָיו. מִגְּדֵל הַצַּעַר וְהִיגִיעָה, פָּרַץ הַגָּאוֹן בְּכִי מֵר, וְהָרִים אֵת עֵינָיו לְשָׁמַיִם בַּתְּפִילָה, שֶׁיֵּאִיר הַקִּב"ה אֵת עֵינָיו בְּדְבָרֵי הַרְשָׁב"א.

פְּתָאוּם הִגִּיעַ בִּיעָף זָבוּב קָטָן וְצָר, וְיָשָׁב לוֹ עַל הַדָּף מִסֵּפֶר הַרְשָׁב"א הַפְּתוּחַ. הִבִּין הַגָּאוֹן שָׂאִין זֶה בְּמִקְרָה, וְכֹאשֶׁר הַתְּבוֹנֵן עַל מְקוֹם מוֹשֵׁב הַזָּבוּב, רָאָה שֶׁהַזָּבוּב הַשְּׁחוֹר יָשָׁב עַל גַּג הָאוֹת נ', וְעַל-יָדֵי כֶּף הַפָּךְ אֵת ה-ג' לְאוֹת ל'. וּפְתָאוּם הִבִּין שֶׁבְּעֵצֶם בְּדְבָרֵי הַרְשָׁב"א יֵשׁ טְעוֹת דְּפוּס, וּבְמִקּוֹם ל' הוּדְפָס נ', וְעַל-יָדֵי הַזָּבוּב חֲזָרָה הָאוֹת ל' לְמִקּוּמָה, וּמִיד נִתְבָּרְרוּ לוֹ דְבָרֵי הַרְשָׁב"א, וְעַל-יָדֵי כֶּף זָכָה לְהִבִּין אֵת דְּבָרָיו...

וְהִנֵּה, יָדוּעַ מָה שֶׁפָּתְבוּ הַקְּדֻמוֹנִים, שֶׁהִמְלִיךְ "יִשְׂרָאֵל" הִיא רֵאשִׁי תִיבוֹת: **יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרַת הַקְּדוּשָׁה**. כְּלוּמָר, כָּל יְהוּדֵי הוּא כִּנְגַד אוֹת אַחַת שֶׁבְּתוֹרָה. אִם כֵּן, צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה "שְׁשִׁים רְבּוּא" (שֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף) אוֹתִיּוֹת.

אוּלָּם, הִקְשׁוּ עַל-כֵּן הַמְּפָרְשִׁים: הֲרֵי מִנֵּינן הָאוֹתִיּוֹת בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה הוּא רַק מִחֲצִית מִסְכּוּם שֶׁל שְׁשִׁים רְבּוּא (כְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אֶלֶף). אִם כֵּן, חֲסֻרוֹת לָנוּ עוֹד כְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אֶלֶף אוֹתִיּוֹת לְהִשְׁלֵמַת שְׁשִׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְתִרְצוּ עֲנִינן זֶה חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ, שֶׁכָּל אוֹת מוֹרְכָבַת מִכְּמַה אוֹתִיּוֹת, כַּגּוֹן א', שְׁמוֹרְכָבַת מִשְׁלֵשׁ אוֹתִיּוֹת: אוֹת ו' וְשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת י' – אַחַת לְמַעְלָה, וְאַחַת לְמַטָּה. וְכֵן, אוֹת ל', שְׁמוֹרְכָבַת מִהָאוֹת נ', וְהָאוֹת ו' עַל גְּבֵה. וְכֵן יִשְׁנֵן עוֹד אוֹתִיּוֹת הַמוֹרְכָבוֹת מִכְּמַה אוֹתִיּוֹת, וְעַל-יָדֵי כֵּן נִשְׁלְמוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן, אָמַת מָה שֶׁאָמְרוּ הַקְּדֻמוֹנִים: "יִשְׂרָאֵל" הִיא רֵאשִׁי תִיבוֹת: **יֵשׁ שְׁשִׁים רְבּוּא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרַת הַקְּדוּשָׁה**.

לְפִי זֶה, נוֹכַל לְהִבִּין אֵת גְּדֻלַּת הַחַיּוּב לְכָל תַּלְמִיד חָכֵם לְעִסוֹק בְּתוֹרָה בְּרַבִּים. שֶׁכֵּן, אָמְרוּ חו"ל (בְּרִכּוֹת סג): "חֶרֶב עַל... תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שִׁיּוֹשְׁבִים בְּדַבָּר (כָּל אֶחָד לְבַד), וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה". וְעוֹד אָמְרוּ חו"ל (תַּעֲנִית ז'): 'הִרְבֵּה לְמִדְתֵי מִרְבוּתִי, וּמְחַבְרֵי יוֹתֵר מִרְבוּתִי, וּמִתְלַמְּדֵי יוֹתֵר מִכֻּלָּן". וְהָעֲנִין הוּא, כִּי הֵיזוֹת וְלָכֵל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ חֵלֶק בְּתוֹרָה – כְּמוֹ שֶׁאֲנִי מִתְפַּלְלִים: "וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ" – עַל-כֵּן, הֵיזוֹת וְכָל יְהוּדֵי הוּא רַק כִּנְגַד אוֹת אַחַת בְּתוֹרָה, אִם כֵּן, אֵינן הִיחִיד יְכוּל לִזְכוֹת וְלִהְבִּין אֵת הַתּוֹרָה כְּרָאוּי, אִם לֹא יִתְחַבֵּר עִם עוֹד חֲבָרִים, שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם הוּא כִּנְגַד אוֹת אַחַת בְּתוֹרָה, וְעַל-יָדֵי כֵּלָם נִשְׁלָם פְּסוּק אוֹ עֲנִינן מְסוּיִם בְּתוֹרָה שֶׁשִׁיף לְשֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתָם. וּמַעֲתָה יְבוֹאָרוּ הֵיטֵב עִמָּךְ דְּבָרֵי בֵּן זוּמָא: "אֵיזוֹהוּ חָכֵם, הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם". כִּי הַחָכֵם הָאֲמִיתִי מִבֵּין הֵיטֵב שֶׁהוּא צָרִיף לְלַמּוֹד מִכָּל אָדָם – אֲפִילוֹ מִן הַקְּטָן מִמֶּנּוּ. שֶׁהָרִי, יִתְכַן שְׂאוֹתוֹ אָדָם הוּא כִּנְגַד אוֹת בְּתוֹרָה, שֶׁרַק הִיא חֲסֻרָה כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֵת חֵלְק תּוֹרָתוֹ, כְּמוֹ הַסִּיפּוֹר עַל הַגָּאוֹן שֶׁהוֹכְרָנוּ. שֶׁהָרִי, יִתְכַן וְאוֹתוֹ אָדָם קָטָן הוּא כִּנְגַד ה-ו' שֶׁעַל גַּג ה-נ', וְעַל-יָדֵי כֵּן נִשְׁלְמַת הָאוֹת ל', שֶׁהִיא חֲשׂוּבָה כְּדֵי לְהִבִּין וְלִהְשִׁלִּים אֵת חֵלְק תּוֹרָתוֹ.

"וְלִפְנֵי מִי אֵתָה עֵתִיד לָתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן"

עַל מָה שֶׁשָּׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה (אֲבוֹת ג', א'): "עַקְבִּיא בֶן מִהֶלְלָאֵל אוֹמֵר, הַסֵּתֶכֶל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים וְאֵין אֵתָה בָּא לִידֵי עֲבָרָה: דָּע, מֵאֵינן בָּאתִי, וְלֹאֵן אֵתָה הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אֵתָה עֵתִיד לָתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן?", וְדַקְדַּק הַגַּה"ק הַגַּר"א מוּוִילְנָא זצ"ל עַל כִּפֹּל הַלְשׁוֹן "דִּין וְחֻשְׁבוֹן" הַפְּתוּב בַּמִּשְׁנָה, וְאָמַר: לְכַאוֹרָה הִיָּה מִסְפִּיק לוֹמֵר: "וְלִפְנֵי מִי אֵתָה עֵתִיד לָתֵן דִּין", וּמְדוּעַ הוֹסִיפָה הַמִּשְׁנָה גַם "חֻשְׁבוֹן"?

וּבְאֵר זֹאת הַגָּאוֹן מוּוִילְנָא, וְאָמַר, שֶׁכָּל פֶּעַם שֶׁהָאָדָם עוֹבֵר **עֲבִירָה**, חֲלִילָה, הוּא בְּעֵצֶם גוֹרֵם לְעַצְמוֹ **שְׁתֵי רְעוֹת**: (א) **רְעָה אַחַת** הִיא עֵצֶם מַעֲשֵׂה הַ**עֲבִירָה** עַצְמוֹ, שֶׁהוּא מְרִידָה בַּה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהִזְהִיר אוֹתוֹ שְׁלֹא לְעַבּוֹר **עֲבִירָה** זו, וְהוּא לֹא שָׁמַע בְּקוֹל ה' וְעָבַר עַל הַ**עֲבִירָה**.

(ב) הַ**רְעָה הַשְּׁנִיָּה** הִיא, שֶׁבְּאוֹתוֹ הַזְּמָן שֶׁעָשָׂה הוּא אֵת הַ**עֲבִירָה**, יְכוּל הִיָּה לְקַיֵּם **מִצְוָה**, שְׁגָם עַל זֶה צָרִיף תִּיקוֹן. וְזוֹהִי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה: "וְלִפְנֵי מִי אֵתָה עֵתִיד לָתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן"? - בְּשָׁמַיִם עוֹשִׂים "דִּין" עִם הַחוּטָא עַל מַעֲשֵׂה הַ**עֲבִירָה** עַצְמוֹ, אֵד בְּנוֹסֶף עוֹשִׂים עִמוֹ "חֻשְׁבוֹן" עַל-כֵּן שֶׁבְּאוֹתוֹ הַזְּמָן שֶׁהוּא עָשָׂה אֵת הַ**עֲבִירָה**, הוּא יְכוּל הִיָּה לְקַיֵּם **מִצְוָה**. וְנִרְאָה, שֶׁלְכֵךְ הַתְּפוֹן הַנִּבְיָא יִרְמִיָּה, בְּאוֹמְרוֹ (יִרְמִיָּה ב', יג): "כִּי **שְׁתֵּים רְעוֹת** עָשָׂה עִמִּי: אֵתִי עֲזָבוּ מִקּוֹר מֵיַם חַיִּים, לְחַצֵּב לְהֵם בְּאוֹרוֹת בְּאֵרֵת נְשָׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא יְכָלוּ הַמַּיִם". וְהַכּוֹנֵה בְּכֵךְ הִיא, שֶׁהַקַּב"ה הַתְּלוּנָן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָשׂוּ שְׁתֵּי רְעוֹת: (א) **רְעָה אַחַת** שֶׁהִיוּ יְכוּלִים לְקַיֵּם **מִצְוֹת** ה', שֶׁתְּכַלִּיתָן לְהַתְּדַבֵּק בַּה', וְעַל-כֵּן אָמַר "אֵתִי עֲזָבוּ מִקּוֹר מֵיַם חַיִּים" - שֶׁלֹּא קִיְמוּ אֵת **מִצְוֹת** ה'. (ב) **וְרְעָה שְׁנִיָּה**, שֶׁלֹּא רַק שֶׁלֹּא קִיְמוּ אֵת **מִצְוֹת** ה', אֲלָא, שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמָן נִמְשְׁכוּ אַחֲרֵי הַ**סִּיפּוֹר הַרְעָה לְעַבּוֹר עֲבִירוֹת** וְעַל-כֵּן אָמַר: "לְחַצֵּב לְהֵם בְּאוֹרוֹת בְּאֵרֵת נְשָׁבְרִים אֲשֶׁר לֹא יְכָלוּ הַמַּיִם".

"לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא תִכְחֲשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ..." (וִיקָרָא יט', יא')

בַּסֶּפֶר 'הַצְּדִיק רַבִּי שְׁלֵמָה' (שֶׁהִיָּה תַלְמִידוֹ שֶׁל ה'חִפְּץ חַיִּים'), מְסוּפָר עַל יְתוּמָה אַחַת שֶׁרָצוּ לְחַתְּנָהּ. וְהִנֵּה, לְמִרְוֹת שֶׁהַבְּחוּר הַמִּיּוֹעֵד לָהּ הַעִיד שֶׁהִיא מִתְאַיְמָה לוֹ, בְּכָל זֹאת הוּא דָחָה אֵת הַהֲצָעָה, בְּאוֹמְרוֹ שְׁלִיתוּמָה זו אֵין יִיחוּס מִשְׁפָּחָתִי. נִסָּה הַשְּׂדֵכָן לְדַבֵּר אֶל לְבוֹ שֶׁל הַבְּחוּר, וְהַפְּלִיג בִּיִיחוּסָהּ הַמִּשְׁפָּחָתִי, וּבִסוּף דְּבָרָיו אָף אָמַר לְבַחוּר שִׁישׁ לִיתוּמָה קְרוֹב מִשְׁפָּחָה מִפּוֹרְסָם מֵאֵד, הִלֵּא הוּא ה'חִפְּץ חַיִּים"!

הַתְּלַהֵב הַחֲתָן מִדְּבָרֵי הַשְּׂדֵכָן, וְהַחֲלִיט לְבַרֵר זֹאת בְּאוֹפֵן אִישִׁי, וְנִסַּע אֶל ה'חִפְּץ חַיִּים', כְּדֵי לְשַׁאוֹל אוֹתוֹ הָאֵם אָמַת תְּדַבֵּר. לְאַחַר שֶׁשָּׁמַע ה'חִפְּץ חַיִּים' אֵת סִיפּוֹר הַיתוּמָה, עָנָה לְאוֹתוֹ חֲתָן: "כֵּן! אוֹתָהּ יְתוּמָה הִיא קְרוֹבַת מִשְׁפָּחָתִי". מִיָּד לְאַחַר שֶׁצָּא הַחֲתָן, שֶׁאֵלוֹ הַתַּלְמִידִים אֵת רַבָּם (=ה'חִפְּץ חַיִּים'): הִלֵּא כְּתוּב: "וְלֹא תִשְׁקְרוּ"! וְהָרִי יְתוּמָה זו אֵינָנָה מִמִּשְׁפָּחָתְךָ!

עָנָה לְהֵם ה'חִפְּץ חַיִּים: דָּעוּ לָכֵם אֲסוּר לְמַכּוֹר סְחוּרָה לֹא טוֹבָה. אֵילוֹ, חָס וְשָׁלוֹם, הִיָּתָה אוֹתָהּ יְתוּמָה חוֹלָה, אוֹ שֶׁהִיָּתָה לָהּ בַּעֲיָה אַחֲרֵת - בּוֹדָאֵי שֶׁלֹּא הִיָּתִי עוֹנָה כֵּךְ לְחַתָּן. אֲלָא, לְאַחַר שֶׁאָמַר לִי הַחֲתָן, שֶׁהַכְּלָה מוֹצֵאת חוֹן בְּעֵינָיו, וְכָל הַבַּעֲיָה הִיא רַק שְׁחֹסֵר לָהּ יִיחוּס - בְּמַקְרָה כְּזֶה, כְּדֵי לְהַשִּׂיא יְתוּמָה מוֹתֵר לְסִמוּף עַל כָּל יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵים, וְלָכֵן הָרִינִי קְרוֹב מִשְׁפָּחָתִי. **שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!** **נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!**

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:54

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֹעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:06 ר"ת 20:47

bnei-zion.com

עַרְשׂוֹת אֵייר תשע"ז (5.5.17)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ"

עַל מוֹתָם שֶׁל שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן אוֹמֵר ה' "כִּסֵּא רַחֲמִים", שֶׁכָּל כּוֹנְנֵם שֶׁל נָדָב וַאֲבִיהוּא הִיְתָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּרְצוֹנָם הָיָה לְתַקֵּן אֶת צִיּוֹן אֲבוֹת, וּלְקַרֵּב אֶת הַגְּאוּלָּה. אֲלָא, שְׁלֹא הָיָה זֶה רְצוֹנוֹ שֶׁל ה' יִתְפַּרֵּךְ, שִׁיקְדִימוּ אֶת הַקֶּץ, וְלָכֵן נִעְנְשׂוּ (=נָדָב וַאֲבִיהוּא) וּמָתוּ לִפְנֵי ה'.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, אוֹמֵר ה' "כִּסֵּא רַחֲמִים", שֶׁעַל אַרְבַּעַת עֲוֹנוֹת עֵיקָרִיִּים אָנְחָנוּ בְּגִלוֹת הַמֶּרֶה. 1. צִיּוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׂאֵכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת. 2. צִיּוֹן מְכִירַת יוֹסֵף. 3. צִיּוֹן הָעֵגְלָה. 4. צִיּוֹן הַמְרַגְּלִים. וְנִכּוֹן, שֶׁלְצַעֲרָנוּ הָיָה עוֹד עֲוֹנוֹת, אוּלָּם אֵלֶּה אַרְבַּעַת הָעֲוֹנוֹת הָעֵיקָרִיִּים, וְעַל-כֵּן הֵם נִקְרָאִים "אֲבוֹת", וְכָל הָעֲוֹנוֹת הָאַחֲרִיִּים הֵם רַק תּוֹלְדוֹת שֶׁלָּהֶם.

וְעַל אַרְבַּעַת עֲוֹנוֹת אֵלֶּה רְמוֹז לָנוּ חוֹז"ל בְּגִמְטְרֵיָא (בְּפֶא קָמָא א'): "אַרְבַּעַת אֲבוֹת נִזְיָקִין: הַשּׁוֹר, וְהַבּוֹר, וְהַמְּבַעֵה (=אוֹכֵל בְּשֶׁנָּיו), וְהַהֲבַעֵר". הַנְּהָ, "הַשּׁוֹר" רוֹמֵז עַל צִיּוֹן הָעֵגְלָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתִהִילִים (קו', כ'): "וַיִּמְירוּ (יִשְׂרָאֵל) אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שּׁוֹר אֲכָל עֵשֶׂב". וְהַבּוֹר, רוֹמֵז עַל צִיּוֹן מְכִירַת יוֹסֵף, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבְּרָה". "הַמְּבַעֵה" (=אוֹכֵל בְּשֶׁנָּיו) רוֹמֵז עַל צִיּוֹן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׂאֵכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְכִסֵּס בְּשֶׁנָּיו מִן הַפְּרִי. "וְהַהֲבַעֵר" רוֹמֵז עַל צִיּוֹן הַמְרַגְּלִים, שֶׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר: "וּבַתְּבַעֲרָה וּבְמַסָּה", וְכֵן "וּתְבַעֵר בָּם אֵשׁ".

וְהַנְּהָ, כְּאִמּוֹר, שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן רָצוּ לְתַקֵּן אֶת אַרְבַּעַת אֲבוֹת הָעֲוֹנוֹת הַלְלוּ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְגִלוֹת מְאֲרָצָם וּלְלַכֵּת בְּגִלוֹת. וְעַל רְצוֹנָם בְּתִיקוֹן אַרְבַּעַת אֲבוֹת הָעֲוֹנוֹת הַלְלוּ רְמוֹז הַפְּתוּב: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ". הַנְּהָ, אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי, רֵאשִׁי תִיבוֹת "שְׁבַמָּא", שֶׁהֵם רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל שּׁוֹר, בּוֹר, מְבַעֵה אֵשׁ (=הַהֲבַעֵר).

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" (יט' יח')

עַל מִצְוֵה זוּ – "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – אוֹמֵר הַרְה"ק כ"ק מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא זִיע"א, כִּי עַל-יְדֵי אַהֲבַת חֲבָרִים "מְמַתִּיקִים" אֶת הַדִּין, וְהוֹפְכִים אֶת הַשֵּׁם "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין) לְשֵׁם "יְהוָה" (שֶׁהוּא מִידַת הַרַחֲמִים). וְדַבֵּר זֶה, אוֹמֵר הַרְה"ק מְבַעֲלָזָא, רְמוֹז בְּפִסּוּק "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה". שָׁכֵן, אִם תֵּאָהֵב אֶת חֲבָרֵךְ בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים, אִז "כְּמוֹךְ", שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַדִּין) נִהְפָּךְ לְ"אֲנִי יְהוָה", שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַרַחֲמִים.

עַנְיָן זֶה אָנוּ לוֹמְדִים גַּם מִדְּבַרֵי הַחֲכָם וְהַמְקוּבָּל רַבֵּי חַיִּים וַיִּטְאֵל (גְּדוּל תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ) שֶׁהֵעִיר עַל פִּסּוּק זֶה, וְאָמַר: צָאוּ וּרְאוּ מָה גְּדוּל כַּח אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת! בְּשַׁעַת שְׁשֵׁנִי בְּנֵי אָדָם רוֹחֲשִׁים אַהֲבָה כְּנֶה וְאַמִּיתִית זֶה לְזֶה, הַקַּב"ה מְשַׁרֵּה שְׁמוֹ וּשְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם.

וּרְמוֹז לְדַבֵּר: "אַהֲבָה" בְּגִימְטְרִיָּה – 13, וְכֹאשֶׁר קִיַּמְתָּ אַהֲבָה הַדְּדִית בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים, הָרִי הִיא אַהֲבָה כְּפוּלָה, וּבִסְדֵּךְ הַכָּל נִקְבָּל 26, בְּדִיוֹק בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה "יְהוָה" (אַהֲבָה+אַהֲבָה=יְהוָה). הוּא שְׁנַאֲמַר: "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – כְּשֶׁתִּגְיַע לְמִדְרָגָה שֶׁל אַהֲבַת הַזּוּלָּת בְּלִי שׁוּם נְגִיעָה, בּוֹדָאֵי תְעוּרָר גַּם בְּחֲבָרֵךְ אַהֲבָה שֶׁלְמָה כְּלַפֵּיךְ, וְהַתּוֹצֵאָה מְאַהֲבָה כְּפוּלָה זֶה תֵּהָא "אֲנִי יְהוָה" – שֶׁהַקַּב"ה יִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ בֵּינֵיכֶם.

בְּעַנְיָן זֶה מְסַפְּרִים עַל הַרְה"ק רַבֵּי נִפְתָּלִי צְבִי מְרוֹפְשִׁיץ זִיע"א, שֶׁבְּהִיוֹתוֹ יָלַד כְּבֵן שְׁלֹשׁ, לָמַד בְּחֹדֶר "סִידוֹר" אֲצֵל אֶחָד מְצַדִּיקֵי הַדּוֹר. כְּאִשֶׁר הִגִּיעַ לְשֵׁם ה' יִתְפַּרֵּךְ, שֶׁהָיָה אִז כְּתוּב בְּסִידוֹרִים "יִי", הַסְּבִיר לוֹ הַמְּלַמֵּד, שֶׁכְּאִשֶׁר שְׁתִּי אוֹתִיוֹת י' נִצְבּוֹת בְּיַחַד, הָרִי זֶה שֵׁם ה' (הַמְּדַפְּסִים בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה לֹא רָצוּ לְהַדְפִּיס אֶת שֵׁם ה' בְּמִלּוּאוֹ, וְלָכֵן כְּתוּבוֹ "יִי"). וְהַנְּהָ, כְּאִשֶׁר הִגִּיעַ הַיָּלָד לְסוֹף פִּסּוּק, הִמְצוּיָן עַל-יְדֵי שְׁתֵּי נְקוּדוֹת (:), חָשַׁב שֶׁהָיָה שְׁתֵּי יוֹדִין (=י'), וְהַכְרִיז בְּקוֹל גְּדוּל אֶת שֵׁם ה'. מִיָּד תִּקַּן אוֹתוֹ הַמְּלַמֵּד, וְאָמַר לוֹ שְׂאִין זֶה שֵׁם ה', אֲלָא סוֹף פִּסּוּק. שְׂאֵל אוֹתוֹ הַיָּלָד בְּתַמִּיתָהּ, מְדוּעַ שְׁתֵּי יוֹדִין בְּאִמְצָא הַפִּסּוּק הוּא שֵׁם ה', וְאֵילוֹ בְּסוֹף הַפִּסּוּק אֵינּוּ שֵׁם ה'?

הַשִּׁיב לוֹ הָרַב וְאָמַר: כְּאִשֶׁר שְׁתֵּי יוֹדִין (=וְהַתְּכּוֹן לִיהוּדִים) יוֹשְׁבִים זֶה לְצַד זֶה, בְּשָׁלוֹם וּבְאַחֲדוּת, הָרִי נִעֲשֶׂה מְזֶה

שם ה'. אָבֵל, בְּסוּף הַפְּסוּק, כְּאֲשֶׁר שְׁתֵּי הַיּוֹדִין (: מִתְנַשְׂאוֹת הָאֶחָת מֵעַל חִבְרָתָהּ, אֵין זֶה שֵׁם ה', אֶלָּא הַפְּסוּק וְעַל זֶה רוֹמֵז הַפְּסוּק "וְאֶהְבֶּתְ לְרַעַךְ כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה": כְּאֲשֶׁר קִיַּמְתְּ אֶהְבֶּת רַעִים בֵּין שְׁנֵי יְהוּדִים, מִיַּד מִיַּחַד הַקֵּב"ה אֶת שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, וּמְקוּיָם בָּהֶם "אֲנִי יְהוָה".

"לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זִקְנֶךָ" (יט' כז')

הַאִיסוּר לְהִתְגַּלַּח בְּתַעַר (סְפִין גִּילּוּחַ וְכַדוּמָה) הוּא אֶחָד הַאִיסוּרִים הַחֲמוּרִים שֶׁבְּתוֹרָה, וְהוּא אֶף חֲמוּר מֵאֲכִילַת חֲזִיר, שְׂכָן הָאוֹכֵל חֲזִיר עוֹבֵר עַל שְׁנֵי "לְאוּיִן" (=מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה"), הָאֶחָד מִשׁוּם חֲזִיר וְהַשְּׁנִי מִשׁוּם נְבִלָה. וְהִתְגַּלַּח זִקְנוֹ בְּסְפִין עוֹבֵר עַל חֲמִשָּׁה לְאוּיִין! כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ הַפְּאוֹת שֵׁישׁ בְּזִקְנוֹ, הַאִיסוּרוֹת בְּגִילּוּחַ בְּסְפִין.

בְּעֵינַי זֶה מְסוּפֵר מֵעֲשֶׂה נוֹרָא שֶׁהָיָה בְּזִמְנֵי רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד זצ"ל, שֶׁפָּעַם מָחָה (=הוֹכִיחַ) עֲשִׂיר אֶחָד, שֶׁהָיָה מְגַלַּח אֶת זִקְנוֹ בְּתַעַר, וְאוֹתוֹ עֲשִׂיר לֹא שָׁמַע לְדַבְּרֵי הָרַב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד: דַּע לָךְ, שֶׁמְלַבֵּד הַעוֹנְשִׁים הַקְּשִׁים שֶׁתִּסְבּוֹל בְּגֵהֶנָּם, עוֹד תִּסְבּוֹל שְׁלֹאֲחֵר מוֹתֵךְ יִבֹּאוּ שְׂדִים בְּדַמּוֹת פְּרוֹת, וְיִקְנוּ שְׁבִיתָה עַל זִקְנֶךָ, וְיִגְרְמוּ לָךְ יִסוּרִים גְּדוֹלִים. וּמִדּוּעַ שְׂדִים בְּדַמּוֹת פְּרוֹת? שְׂכָן "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית" – רָאשֵׁי תִיבוֹת "פְּרוֹת". אָבֵל הַעֲשִׂיר הַמְּשִׁיךְ בְּשֵׁלוֹ, וְלֹא שֶׁת לְאִזְהָרוֹת הָרַב.

לְיָמִים מֵת אוֹתוֹ עֲשִׂיר, וְרַבִּי יְהוּדָה הַחֲסִיד, בְּמַעֲמַד גְּדוֹלֵי הָעִיר, לִפְנֵי שֶׁקְּבְּרוּ אֶת אוֹתוֹ עֲשִׂיר, כָּתַב שֵׁם קְדוֹשׁ עַל גֵּיר, וְהִנִּיחַ עַל גְּבֵי זִקְנוֹ שֶׁל הַנֶּפֶטֶר. מִיַּד קָם הַמֵּת, וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת וּלְמַרוֹת אֶת שַׁעֲרוֹת רֵאשׁוֹ, וְהַחֵל בּוֹכָה לִפְנֵי הָרַב: אוֹי לִי שְׁלֹא שָׁמַעְתִּי בְּקוֹלְךָ. אָמַר לוֹ הָרַב: סִפֵּר לִי מָה אֶרְעֶ לָךְ מִשְׁעַת מוֹתֵךְ. אָמַר לוֹ הַעֲשִׂיר: מִיַּד שִׁיַּצְּאָה נִשְׁמָתִי בָּא אֵלַי שֵׁד בְּדַמּוֹת פְּרָה גְּדוֹלָה, וְנִשְׂאָ כְּלִי מֵלֹא גּוֹפְרִית וְזָפַת, וְלָקַח אֶת נִשְׁמָתִי וְהִכְנִיסָהּ בְּתוֹךְ הַפְּלִי הַזֶּה. לְאַחַר מִכָּן בָּא מִלְּאֲךָ מִבֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, וְלָקַח מִיַּדִּי אוֹתוֹ הַשֵּׁד, וְכֵן אֶת הַפְּלִי עִם נִשְׁמָתִי, שֶׁהָיִיתִי בְּתוֹכוֹ וְהִבִּיאָה לְבֵית דִּין הַגְּדוֹל שֶׁל מַעֲלָה. וְשֵׁם שֶׁאָלוֹ אוֹתִי הָאֵם לְמַדַּת תּוֹרָה? וְאִמְרָתִי כֵן. מִיַּד הִבִּיאוּ חוֹמֵשׁ בְּפָנַי, וְאָמְרוּ לִי: קְרָא. כְּשֶׁפָּתַחְתִּי אֶת הַחוֹמֵשׁ, נִפְתַּח לִי הַמְּקוֹם בְּפְסוּק "לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֵאשֶׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זִקְנֶךָ", וְלֹא יָדַעְתִּי מָה לַעֲנוֹת. אַחַר שֶׁמַּעְתִּי קוֹל הָאוֹמֵר: הִבִּיאוּ נִשְׁמָה זוֹ לְדְיוֹטָא תַחְתּוֹנָה שֶׁל שְׂאוּל. וּבְעַת שֶׁהָיוּ מוֹבִילִים אוֹתִי שְׁמָה שֶׁמַּעְתִּי קוֹל, הָאוֹמֵר: "הַמְתִּינוּ רַגְעַי רַבִּי יְהוּדָה (הַחֲסִיד) קוֹרָא לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה, וּמְבַקֵּשׁ לְדַבֵּר עִמָּה", וְעַל-כֵּן נִתְּנָה לִי שְׁעָה לִילָךְ וּלְסַפֵּר לָךְ הָרַב אֶת כָּל זֹאת. וּכְשֶׁגָּמַר דְּבָרָיו אֵלוֹ, הוֹצִיא מִמֶּנּוּ הָרַב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְנִפְלַח הַעֲשִׂיר מֵת, כְּפִי שֶׁהָיָה קוֹדֵם...

"וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ אֲנִי ה'"

פָּעַם נִכְנְסָה לְבֵית מְדָרְשׁוֹ שֶׁל הָרַב הַגָּאוֹן רַבִּי עֲזָרָא בְּרוּזל זצ"ל, אִשָּׁה אֶחָת, יָחַד עִם בְּתָהּ, וְהַחֲלָה לְהִתְיַפֵּחַ בְּבִכֵי מֵר. הַאֲבָרְכִים שֶׁהָיוּ בְּמְקוֹם הַרִימוֹ אֶת רֵאשֶׁם מֵעַל הַגְּמְרָא, וְשָׂאוֹ אֶת הָאִשָּׁה, עַל מָה וְלָמָּה הִיא בּוֹכִיָּה? הָרַב אֵלֶיהוּ קָרַשְׁבֵּרֵג (שֶׁהָיָה אֶז אַבְרָהָם בְּכוֹלֵל), מְסַפֵּר, שֶׁלְּתַדְהַמַּת הַנוֹכַחִים הַחֲלָה הָאִשָּׁה לְתַאֵר אֶת הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּחְתָּה עַל מִשְׁפַּחְתָּהּ, כְּאֲשֶׁר בְּתָהּ (וְהַצְּבִיעָה עַל הַיִּלְדָּה שֶׁעֲמָדָה לְצִידָהּ) חָלְתָה בְּמַחֲלָה קָשָׁה, וְהַרּוֹפְאִים חִיוּ אֶת דַּעְתָּם, שֶׁבְּדֶרֶךְ הַטְּבַע אֵין תְּרוּפָה לְמַחֲלָתָהּ.

"כָּל מָה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁת מִכֶּם הוּא, שֶׁתִּתְּנֵנִי לִי לְנִקּוֹת אֶת בֵּית הַמְּדָרְשׁ, לְשִׁטּוֹף אוֹתוֹ, לְצַחְצַחוֹ וְלְהַבְרִיקוֹ. שְׂכָן מְקוֹבֵלֶת אֲנִי מִבֵּית אָבָא בְּמְרוֹקוֹ, שֶׁזֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד. וּבְרַצוֹנִי לְהוֹכִיחַ לְבוֹרָא עוֹלָם שֶׁאֲנִי אוֹהֶבֶת אוֹתוֹ, וּמִיַּחֲלַת לִישׁוּעָתוֹ". וְהוֹסִיפָה הָאִשָּׁה: "אוֹלֵי אִם אֲנִי אֶת הַבַּיִת שָׁלוֹ – אֶת הַדִּירָה בָּהּ שׁוֹכֵן הַקֵּב"ה – אוֹלֵי יִרְחַם עָלֵינוּ הָאֱלֹקִים, וְאֶצְלִיחַ לְעִזּוֹר לְיִלְדָתִי הָאוֹמְלֵלָה". הַאֲבָרְכִים, שֶׁהִתְרַשְׁמוּ מְאֹד מִהָאִמוּנָה הַמְּפַעֲמַת בְּאוֹתָהּ אִשָּׁה, וּמִדְּבָרֶיהָ, שִׁיַּצְּאוּ מֵלֵב כּוֹאֵב, הוֹדִיעוּ לָהּ שֶׁבְּעוֹד כְּמַחְצִית הַשָּׁעָה מְסֻתִּים סָדֵר לְיִמּוּדָם (שֶׁאֵז הֵם נוֹסְעִים לְבֵיתָם), וּבְחַפְזָא לֵב יִפְשְׁרוּ לָהּ לְנִקּוֹת אֶת בֵּית הַמְּדָרְשׁ. לְמַחְרַת, מְסַפֵּר הָרַב קָרַשְׁבֵּרֵג, כְּאֲשֶׁר חֲזַרְנוּ לְכוֹלֵל, כְּמַעֲט וְלֹא הִכְרַנּוּ אֶת בֵּית הַמְּדָרְשׁ. הַמְּקוֹם הָיָה כָּל-כֵּךְ נָקִי וּמְצוּחָצָח, עַד שֶׁאֲפֹשֶׁר הָיָה לְהַרְגִישׁ בְּחוּשׁ, שֶׁהָאִשָּׁה וְהַבַּת הַשְּׂקִיעוּ בְּנִקְיוֹן מְאֻמָּצִים רַבִּים, וְלֹא וְתָרוּ גַם עַל הַפִּינוֹת הַקְּטָנוֹת, וְעָשׂוּ כָּל שְׁלָאֵל יְדוֹן (=כָּל שְׂבִיכוֹלָתוֹן) עַל מְנַת שֶׁהַכוֹלֵל יִצּוּחָצָח וְיִבְרָק.

לֹא עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, וְהִנֵּה, שׁוֹב הוֹפִיעוּ הַשְּׂתִים בְּפִתַח בֵּית הַמְּדָרְשׁ. אֶלָּא, שֶׁהַפְּעַם אֶרְשֶׁת (=הַבְּעַת פְּנִים) שֶׁל שְׂמָחָה הָיְתָה נְסוּכָה עַל פְּנֵיהֶן. הָאֵם סָפְרָה לְאֲבָרְכִים, שֶׁבְּבִדְיָהּ שֶׁנַּעֲשֶׂתָה לְיִלְדָה לִפְנֵי כְּשַׁעְתִּים, נִדְהָמוּ הַרּוֹפְאִים לְהִיּוֹכַח, שֶׁהַמַּחֲלָה חָלְפָה כְּלֹא הָיְתָה... "מָה עָשִׂיתִי, וּבְאִיזָה בֵּית חוֹלִים קִבְּלַת טִיפּוֹל עֲבוּר בְּתַךְ?" – שֶׁאֵלוֹ אוֹתָהּ הַרּוֹפְאִים. "וּכְשֶׁסָּפְרָתִי לְרוֹפְאִים, שֶׁהִלְכָתִי לְבֵית הַמְּדָרְשׁ כְּדִי לְנִקּוֹת אֶת "הַבַּיִת שֶׁל הַקֵּב"ה", נוֹתְרוּ הַרּוֹפְאִים פְּעוּרֵי-פֶה וְהוֹמוּמִים...". (מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "עֲלֵינוּ לְשַׁבַּח").

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּיִין!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֹת: 18:54

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֹעַ: אַחֲרֵי מוֹת-קְדָשִׁים

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:06 ר"ת 20:47

bnei-zion.com

עֲרַשׁ"ק ט' אִיר תִּשְׁע"ז (5.5.17)

הַפְּטָרָה: "וַיְהִי דְבַר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֵן אֶל הַקֹּדֶשׁ" (טז' ג')

אומרים חז"ל: "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה". במחזורי התפילה מובא פרוש לשלש הדרכים הללו, שבהן אנו פועלים ביום הדין, כדי להעביר מעלינו את רוע הגזרה: "תשובה" – צום, "תפילה" – קול, ו"צדקה" – ממון. והנה מצאו דורשי רשומות, ששלש המלים הללו (קול, צום, ממון) הן בעלות אותה גימטריה – 136 – וכאשר אנו מצרפים אותן יחד, מגיע מנינם ל-408, השווה בדיוק לגימטריה "זאת".

אם כן, הכתוב שלפנינו – "בזאת יבא אהרן אל הקדש" – מתפרש בדרך הבאה: גם אהרן, הכהן הגדול המורם מעם, שבוודאי מלא וגדוש בתורה וביראת שמים – צריך לנקוט בשלש דרכים אלו: צום, קול וממון (כלומר, עליו להרבות בתשובה, בתפילה ובצדקה), כדי לבוא אל הקדש ביום הכיפורים ולעורר רחמי שמים, עליו ועל כלל ישראל.

ועוד אומרים בענין זה חכמי ישראל: "בזאת יבא אהרן אל הקדש" – כשמקימים המוני העם כראוי "צום", "קול", "וממון" (כשמרבים הם בתשובה, בתפילה ובצדקה) מצטרפים מעשיהם הטובים ל-"זאת", וכשבא הכהן הגדול ביום הכיפורים "אל הקדש", כשליחם של כל ישראל, מתקבלת עבודתו לפני שוכן מרומים, ומתכפרים עונותיהם של המוני ישראל כפרה שלמה.

ויש להוסיף מה שאמר דוד המלך (תהילים כז', ג'): "אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי... בזאת אני בוטח...". נשאלת השאלה, במה בוטח דוד המלך, כשיש עליו מחנה של מקטרגים? אלא, התשובה היא כמו שהוסבר לעיל: ב"זאת" – קול, צום, וממון – "אני בוטח" שאעבור את יום הדין.

"אף הוא (=הלל) ראה גלגלת אחת שצפה על-פני המים. אמר לה: על דאטפת – אטפוד, וסוף מטיפיך יטופון" (פרקי אבות ב', ז')

על אותה הגלגלת שראה הלל צפה על המים, אומר רבנו עובדיה מברטנורה: "על דאטפת (=בגלל שהרגת) – אטפוד (=הרגו אותך), (שפן) רשע היית ומלסטם (=גזול) את הבריות, ומציפן (=מטביען) בנהר, ובאותה מידה מדדו לך (=גם אותך הטביעו)".

חז"ל מפרשים את עמק משנה זו גם על דרך הסוד. וכדי להבין משנה זו על דרך הנסתר, נקדים לבאר את הפסוק שכתוב בתורה (לאחר טביעת חיל פרעה בים) (שמות יד', כח'): "לא נשאר בהם עד אחד", והכונה היא, שלא נשאר אף אחד מאותם המצרים שרדפו אחרי בני ישראל אל תוך ים-סוף, וכלם טבעו בסופו של דבר במעמקי הים.

אומר על-כך "בעל התוספות": "לא נשאר בהם עד אחד", אבל אחד (כֵּן) נשאר, והוא פרעה". ואכן, כתוב במכילתא, שהקב"ה השאיר את פרעה בחיים, כדי שפרעה יספר בכל הארץ את גדל הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך במצרים, וכפי שאמר הקב"ה לפרעה (שמות ט', טז'): "ואולם בעבור זאת העמדתך – בעבור הראתך את כחי, ולמען ספר שמי בכל הארץ".

אם כך, נמצא, שלכאורה, לפי מראית עין, פרעה הרשע, מלך מצרים, שהיה שרש **טומאת** מצרים, שגזר על ישראל: "כל הבן הילוד – היאורה תשליכהו", בסופו של דבר נשאר בחיים, ולא נענש על-כך, ונכון אמת שהיה טעם להשאירו בחיים כדי שיספר על גדל נסיו ונפלאותיו של ה' יתברך. אף נשאלת השאלה, איפה כאן המידה כנגד מידה? מדוע פרעה לא טבע כפי שהטביע את ילדי ישראל?

אומר על-כך האריז"ל: הן אמת שפרעה עצמו ניצל מטביעה בים סוף ונשאר בחיים כדי שיספר על גדל נסיו ונפלאותיו של ה' ויקדש בכך שם שמים, אבל בסופו של דבר, הקב"ה, המסובב כל הסיבות, הוריד את פרעה בגלגול בתקופתו של הלל הנשיא, ואז הענישו והטביעו במים. וזוהי הגלגלת שראה הלל, כפי שכתוב: "אף

הוא(=הלל) ראה גלגלת אחת(=של פרעה) שצפה על-פני המים", וכל זאת כדי לקיים מידה כנגד מידה על פרעה, שגזר "כל הבן הילוד - היאורה תשליכהו".

ומוסיף על-כך ה"מגלה עמוקות", ואומר (ואתחנן אופן עד), שנשמת משה רבנו ונשמת הלל הנשיא הן משרש אחד. ולכן, כמו שמושה היה מלך על ישראל, כך הלל היה נשיא על ישראל, וכמו שמושה חי מאה ועשרים שנה, כך גם הלל חי מאה ועשרים שנה, וכמו שמושה היה ענו מכל אדם, כך גם הלל היה ענו מכל אדם.

ומוסיף עוד ה"מגלה עמוקות", ואומר, שכמו שנתן הקב"ה תורה שבכתב לישראל על-ידי משה רבנו, כן זכה הלל, שהיה ניצוץ מנשמת משה, שתהיה הלכה כמותו בישראל בתורה שבעל-פה. על-כך רמז הקב"ה למושה רבנו, שההלכה בתורה שבעל-פה תהיה כהלל, בפסוק: "... הוא יהיה לך לפה" - ראשי תיבות "הילל".

וכאמור ה' יתברך סבב את הענין כך, שהלל הנשיא, שהוא ניצוץ מנשמת משה רבנו, יזכה לראות את הגלגלת של פרעה צפה על המים, ויודיע לכל העולם (בתורה שבעל-פה): "על דאטפת(=בגלל שהרגת) - אטפוד(=הרגו אותך)" - מידה כנגד מידה. וכל זאת, כדי לחזק את אמונת ישראל בה' יתברך, כדי שיאמינו ישראל באמונה שלמה שעתידי הקב"ה לנקום את נקמתו ברשעים, ואפילו שאלו כבר מתו על מטתם בשלוח, הנה הקב"ה מביא אותם בגלגול, ונפרע מהם מידה כנגד מידה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ואהבת לרעך כמוך" (וי' יח')

האר"י הקדוש, (בספרו "שער הגלגולים"), כותב שכל אחד מישראל צריך לקיים את כל תרי"ג(=613) מצוות דאורייתא (=שבתורה), וכן גם את שבע מצוות דרבנן(=של החכמים). ואם האדם לא קיים את כל המצוות הללו **כת"ר(=620)** מצוות, הרי הוא חייב אחרי **מיתתו** להתגלגל ולרדת שוב לעולם הזה, כדי להשלים את המצוות שהחסיר.

והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל **כת"ר(=620)** המצוות! שהרי יש מצוות ששיכות רק לכהן, וישנן מצוות ששיכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקיימן. אם כך, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצוות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל **620** המצוות בגלגול אחד?

אומרים חכמי ישראל, שזהו באמת מה שבקש אותו גר, כשאמר לשמאי: "למדני את כל התורה כלה, כשאני עומד על רגל אחת". כלומר, למדני לקיים את כל התורה כלה, את כל מצותיה - "על רגל אחת" - כלומר בפעם אחת, בגלגול אחד (בהיותי בחיים בעולם הזה), כדי שלא אצטרך להתגלגל להיות כהן או לוי, כדי להשלים את המצוות שלא יכולתי לקיים בהיותי ישראל.

והנה, שמאי דחפו "באמת הבנין" שבדוד, שכן שמאי סבר שבאמת אי-אפשר לקיים את כל המצוות בפעם אחת בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשבא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצמה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד(=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך), וזהו מצות: "ואהבת לרעך כמוך", ו"זו כל התורה כלה" - אמר לו הלל.

והפונה היא: כאשר האדם מקיים את "ואהבת לרעך כמוך" - לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד - ממילא אם חברו מקיים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקימה, נחשב לו כאילו הוא קיים מצוה זו. ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שיד שרק היד והראש קיימו מצוות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון!

כיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קיימו מצוות תפילין. וכך, כאשר איש ישראל מקבל עליו את "ואהבת לרעך כמוך", אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קיים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קיימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מפל מקום כאשר כהן מקיים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קיים מצוה זו. וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד(=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך) - כיון שעל-ידי מצוות "ואהבת

לרעך כמוך" תוכל לקיים את כל מצוות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה") "איש אמו ואביו תיראו..." (ויקרא יט ג)

לפני שנים רבות נפטר בבני ברק אדם. והנה, לאחר כמה שבועות נפטר גם בנו. ותהם(=ותסער) כל העיר על-כך, שכן מקרה כזה לא היה זכור להם. מיד מהרו אל היחזון אישי. אולם, היחזון אישי בטל את הענין במחי-יד, ואמר להם: אתם יודעים כמה פעמים בא אלי האבא ובכה על הצרות שפנו עושה לו? ולכן - הוסיף היחזון אישי - עתה, לאחר שנפטר, קרא האב לבנו לדון תורה בבית דין של מעלה, על כל הצער שצער אותו. מעשה זה מביא הגר"ח קניבסקי, בספרו 'אורחות ישר'. והוא מוסיף ואומר, שעל כיבוד אב ואם נפרעים גם בעולם הזה. וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו - כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אִישׁ אִמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבִתֹתַי תִּשְׁמְרוּ"

על הכתוב (יט', ב'), "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, אִישׁ אִמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ", פֶּרֶשׁ הַרְבֵּה הַקְדוֹשׁ, אִישׁ הָאֱלֹקִים, רַבִּי אֹרֵי מִסְטָרְעֵלִיסק זִיע"א, וְאָמַר: הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (נִידָה ל"א): "...שְׁלֹשָׁה שׁוֹתֵפִין יֵשׁ בְּאֶדָם: הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָבִיו וְאִמוֹ - אָבִיו מִזְרִיעַ הַלֶּבֶן, שְׁמִמְנוּ (נוצרים) עֲצָמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים, וְמִחַ שְׁבָרָשׁוֹ וְלֶבֶן שְׁבָעִין. אִמוֹ מִזְרַעַת אָדָם, שְׁמִמְנוּ (נוצרים) עוֹר וּבָשָׂר וְשַׁעֲרוֹת וְשַׁחֹר שְׁבָעִין. וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְנִשְׁמָה...."

אִם כֵּן, אֹמֵר הַשָּׂרָף רַבִּי אֹרֵי מִסְטָרְעֵלִיסק, חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה בְּאֶדָם הוּא הַנִּשְׁמָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהִיא בּוֹדָאֵי בְשָׁלִימוֹת. שֶׁהָרִי, הִיא חֲלָק מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ הַקְדוֹשׁ מִכָּלֵם, וְכֵן גַּם כָּל מַעֲשָׂיו וְאוֹלָם, חֲלָקִים שֶׁל הַהוֹרִים, הַגּוֹף הַנִּשְׁמִי, הַנִּמְשָׁךְ לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם, אִינוֹ בְשָׁלִימוֹת, וְלִכֵּן צָרִיךְ הָאֶדָם לְהִתְיַרָא מִצֵּד הַגּוֹף, כְּדִי שֶׁלֹא יָבִיא אוֹתוֹ לִידֵי חֲטָא.

עַל-פִּי זֶה יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין מֶה שְׁכָתוּב בְּבְרִיאַת הָאֶדָם (בְּרֵאשִׁית א', כו'): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוֹתֵנוּ". וַיִּדְוַעַה תְּמִיחַת חו"ל עַל הַכְּתוּב "נַעֲשֶׂה אָדָם", שֶׁהוּא לְשׁוֹן רַבִּים, שֶׁהָרִי הַקַּב"ה הוּא אֶחָד יָחִיד וּמְיוֹחָד, וְהוּא לְבָדוּ בְּרָא אֶת הָאֶדָם. אֲלָא, שֶׁתְּרַצוּ הַמְּפָרְשִׁים, שֶׁרָצָה הַקַּב"ה לְלַמְדֵנוּ בְּכֵן אֶת מִידַת הַעֲנוּהָ, שֶׁיְהִי הַגְּדוֹל נִמְלָךְ בְּקָטָן. דְּהִינּוּ, שֶׁהַקַּב"ה נִמְלָךְ עִם הַמַּלְאָכִים לְפָנֵי יְצִירַת הָאֶדָם. אוֹלָם ה'"יִשְׁמַח מִשָּׂה" (בְּרֵאשִׁית) תִּרְץ, שֶׁהַקַּב"ה אָמַר לְנִשְׁמַת הָאֶדָם (לְפָנֵי כְּנִיסַתָּהּ לַגּוֹף): "נַעֲשֶׂה אָדָם". כְּלוּמָר, אֲנִי וְאֵתָהּ, בְּיַחַד, נַעֲשֶׂה וְנִשְׁלִים אֶת הָאֶדָם שְׁבָךְ. (שְׁכָן, כִּידוּעַ, הַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָאֶדָם חֲסֵר, כְּדִי שִׁישְׁלִים אֶת עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים).

וּמַעֲתָה יֵשׁ לוֹמָר, שֶׁהַקַּב"ה אָמַר לְנִשְׁמַת אָדָם וְחוּהָ, קִדְם שֶׁנִּבְרָאוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, "נַעֲשֶׂה אָדָם" - כְּלוּמָר, אֲנִי וְאֵתָם, בְּשׁוֹתֵפּוֹת, נַעֲשֶׂה אָדָם, עַל-יְדֵי שֶׁתְּקִימוֹ מִצְוֹת פְּרוּ וּרְבוּ. וּבְכֵן רָצָה הַקַּב"ה לְחַזֵּק אֶת הָאֶדָם בְּסִיוַע הַגְּדוֹל שִׁיסְיַע לוֹ בְּגִידוֹל וּבְחִינוּךְ צְאֲצְאִיהֶם לְתוֹרָה וְלַעֲבוּדַת ה'.

וְזֶהוּ שְׁרִמְזוּ הַחֲכָם מִכָּל אָדָם, בְּאוֹמְרוֹ (קְהֵלֶת ד', ט'): "טוֹבִים הַשְּׂנִים מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׁכָר טוֹב בְּעַמְלָם". כְּלוּמָר, מִתִּי "טוֹבִים הַשְּׂנִים", שֶׁהֵם הָאֵב וְהָאֵם, וְיִצְלִיחוּ בְּחִינוּךְ צְאֲצְאִיהֶם! רַק "מִן הָאֶחָד" - רַק בְּאֲשֶׁר יִזְכְּרוּ תְּמִיד שֶׁהֵם מְקַבְּלִים שְׁפַע קְדָשׁ וְסִיוַע "מִן הָאֶחָד" - הוּא יָחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקַּב"ה, שֶׁעָשָׂה עֲצָמוֹ שׁוֹתֵף עִם הַהוֹרִים בְּחִינוּךְ צְאֲצְאִיהֶם.

וְגַשׁ עוֹד לְהוֹסִיף בְּעֲנֵן זֶה (ש"ש שְׁלֹשָׁה שׁוֹתֵפִין יֵשׁ בְּאֶדָם: הַקַּב"ה, וְאָבִיו וְאִמוֹ) חִידוֹשׁ גְּדוֹל. שְׁכָן, בְּדַעַת רוֹב הָאֲנָשִׁים, שֶׁהָאֶדָם נוֹלָד עִם הַנִּשְׁמָה הַקְדוּשָׁה בְּקַרְבוֹ. אוֹלָם, מְבוֹאָר בְּזֶהר הַקְדוֹשׁ, שֶׁרַק בְּיוֹם בָּר הַמִּצְוָה שֶׁל הָאֶדָם נִכְנָסַת בּוֹ הַנִּשְׁמָה, וְעַד עַתָּה הִיְתָה לוֹ רַק הַנִּגְשׁ הַבְּחִימִית. וְלִכֵּן אֹמֵר הַקַּב"ה לְאֶדָם בְּיוֹם בָּר הַמִּצְוָה: "בְּנֵי אֵתָהּ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ". וּכְפִי דְבָרֵי הַזֶּהר הַקְדוֹשׁ (מִשְׁפָּטִים צ"ח, מְתוֹרָגִם): "כִּשְׁהִגִיעַ דוֹד לְ-י"ג שָׁנִים, וְזָכָה בְּיוֹם הַהוּא לְהִכְנִס לְשָׁנַת הַ-י"ד, אִזּוֹ כְּתוּב: 'ה' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֵתָהּ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ'. מֶהוּ הַטַּעַם? (אֲלָא צָרִיךְ לְדַעַת), כִּי לְפָנֵי זֶה לֹא הִיָּה בְּבַחֲיִנַת בּוֹ, וְלֹא שְׁרַתָּה עָלָיו הַנִּשְׁמָה הָעֲלִיוֹנָה. שֶׁהָרִי, בְּשָׁנוֹת הַעוֹרְלָה הִיָּה, וְלִכֵּן 'אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ', הַיּוֹם וְדָאֵי יִלְדַתִּיךְ...".

וְלִכֵּן, עַל-פִּי הַמְּבוֹאָר בְּזֶהר, מִכִּיּוֹן שֶׁהַנִּשְׁמָה שֶׁל הָאֶדָם נִכְנָסַת בּוֹ רַק בַּהִיוֹתוֹ בּוֹ יְגִי שָׁנִים, נִמְצָא, שְׁבִיוֹם בָּר הַמִּצְוָה נִשְׁלָם חֲלָקוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, שֶׁהוּא הַשׁוֹתֵף שְׁנוּפֵם בְּאֶדָם אֶת הַנִּשְׁמָה. וְלִכֵּן, בְּיוֹם זֶה אֹמֵר הַקַּב"ה לְאֶדָם, "בְּנֵי אֵתָהּ, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ" - כִּי הַיּוֹם נִשְׁלָם חֲלָקוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּבְרִיאַת הָאֶדָם. וּמַעֲתָה אֵתָהּ נִחְשָׁב כְּאִילוֹ "הַיּוֹם יִלְדַתִּיךְ", וְעַל-כֵּן תוֹכַל לְהִתְקַדֵּשׁ בְּכָל הַקְדוּשׁוֹת, בְּבַחֲיִנַת "קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם".

רְאִיָּה בְּרוּרָה לְכֵן לּוֹמְדִים אָנוּ מִדְּבָרֵי הָאֲרִיז"ל, בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה" (רִישׁ פְּרִשְׁת שְׁמוֹת), שְׁמִפְרֵשׁ אֶת רְמִזוֹ הַמְּשָׁנָה (פִּסְחִים א', א'): "אֹר לְאֲרַבְעָה עֶשֶׂר בּוֹדְקִין אֶת הַחֲמֵץ לְאֹר הַנֵּר". וּמְבָאָר שָׁם, ש"אֹר לְאֲרַבְעָה עֶשֶׂר" רּוֹמֵז עַל בָּר הַמִּצְוָה, שְׁאִזּוֹ הוּא נִמְצָא בְּתַחֲלִילַת שְׁנַת הָאֲרַבְעָה עֶשֶׂרָה לְחִיּוֹ, וְאִזּוֹ "בּוֹדְקִין אֶת הַחֲמֵץ", הוּא הַיֵּצֵר הַרַע, "לְאֹר הַנֵּר" - בְּזִכּוֹת הַתוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵן אֹר הַנֵּר, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מִשְׁלֵי ו', כג'): "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר".

וְהוֹסִיף עַל-כֵּן בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה", בְּלִשׁוֹן קוֹדְשׁוֹ: "וְהִנֵּה, יֵשׁ בְּאֶדָם שְׁאֹר שֶׁהוּא בָּא מִכַּח טִיפַת הָאֵב. וְחֲמֵץ בָּא מִכַּח טִיפַת הָאֵם, לִכֵּן נִקְרָאֵת 'מַחְמֶצֶת', לְשׁוֹן נִקְבָּה, וְדוּחִים זֶה לְזֶה (הַנִּשְׁמָה אֶת הַשְּׁאֹר וְהַחֲמֵץ)

הנה, מבואר בפירוש בדברי האריז"ל, שפיוס בר המצוה דוחים "לאור הנר" (שהיא הנשמה הקדושה) את "החמץ והמתמצת" (החלק הרע של האב והאם שבגוף האדם) מחויץ לגוף. ויש לומר, שכל זה הוא מפתח הנשמה, שהיא חלקו של הקב"ה, שנכנסת בו באדם פיוס בר המצוה. ועתה, על-ידיה יכול האדם לגרש את "השאר והחמץ", שהם חלק אביו ואמו.

נמצאנו למדים, ש"אור לארבעה עשר", פיוס בר המצוה, כשנכנס האדם לשנת ה-י"ד, "בודקין את החמץ", שהוא חלק הרע של האב והאם, "לאור הנר" - בפח אור הנשמה, שנקראת נר ("כי נר ה' נשמת אדם"), שהיא חלקו של הקב"ה, ובכוחה יכול האדם לגרש את חלק הרע של האב והאם, הוא הגוף. הנה כי כן מבואר היטב גם הטעם, מדוע לפני בר המצוה מוטל על החינוך על אביו ועל אמו, ורק לאחר בר המצוה מתחייב בר המצוה בכל המצוות מצד עצמו. שכן, היות ומבואר בזוהר הקדוש, שלפני בר המצוה אין לילד נשמה, נמצא, שיש לילד רק את הגוף החומרי, שיש בו פגם מצד אביו ואמו, בבחינת "איש אמו ואביו תיראו", ואין הוא יכול לזכך בעצמו את החומר - שהרי הנשמה עדין לא נכנסה בו. על-כן, בהכרח שאביו ואמו, שיש להם נשמה, יסיעו לבניהם להתגבר על החומר של הגוף, שבא מחלקם. אולם, לאחר בר המצוה, כשכבר זכה הילד בנשמה מצד עצמו - עד שהקב"ה מעיד עליו: "בני אתה אני היום ילדתיך" - אם כך, כבר יש ביכולתו להתגבר על החומר, בזכות הנשמה שקבל, ולכן מעתה לא מוטל על החינוך על אביו ואמו.

מכל זה נמצאנו למדים, שמה שתקנו לנו חז"ל, שהאב אומר לאחר בר המצוה "ברוך שפטרני מענשו של זה", הוא מפיון שלפני בר המצוה, באשר לילד לא היתה נשמה, הנה, כל מה שחטא היה מצד הגוף החומרי, שהוא מצד אביו ואמו, ועל-כן האחריות חלה עליהם - שהרי זהו חלקם.

אבל עתה, לאחר בר המצוה, כשכבר זכה הילד בנשמה משלו, אם כן כבר יש בכוחות עצמו להתגבר על חלק האב והאם, שהוא הגוף, על-ידי הנשמה, ושוב האב לא יענש. ועל-כך מברך האב "ברוך שפטרני מענשו של זה" - כי מעתה בנו הוא בבחינת הברך של הקב"ה (כפי שאומר הקב"ה עליו: "בני אתה אני היום ילדתיך").

על-פי זה יאיר לנו להבין מה שאמר כ"ק האדמו"ר מרן מהר"א מפעלנא, שהברכה שמברך האב פיוס בר המצוה, "ברוך שפטרני מענשו של זה", רמוזה בפתוח בתהילים (קכו, ו): "הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע, בא יבא ברנה נשא אלמתיו". שכן, לפני בר המצוה האב "הלוך ילך ובכה" - האב הולך ובכה. וכך-כך למה? על שהוא "נשא משך הזרע" - שהוא נושא במשך הזמן הזה את עונות זרעו. אבל "בא יבא" - באשר מגיעה שנת ה-יג, בגמטריה "יבא", שהוא יום בר המצוה, אז כבר "ברנה" - האב חש ברנה ובשמחה, כיון שמעתה בנו "נשא אלמתיו" - בנו כבר נושא בעצמו את עונותיו. ולכאורה, דברי קודשו של מרן צריכים ביאור. שכן, איך יעלה על הדעת שהאב שמח ("בא יבא ברנה"), שמעתה חל הענש של העונות על ראש בנו ולא עליו?

אלא, יש לומר, שלפי מה שבארנו, שלפני בר המצוה, "הלוך ילך ובכה" - בוכה האב על עונות בנו (=על שהוא האב, "נשא משך הזרע"). שכן, האחריות והעל הפכד של עונות בנו מוטלים עליו - שהרי אין לבנו עדין נשמה. ולכן בוכה האב על עונותיו של בנו. שהרי, הוא (=האב) הגורם לכך שבנו לא יוכל להתקדש כראוי מצד הגוף, שהרי הגוף הוא חלקו של האב ביצירת האדם.

אולם, לאחר יום בר המצוה, שמח האב. שהרי, הוא חנך את בנו כראוי, ועל-ידי כך זכה בנו לקבל את הנשמה, שהיא חלקו של הקב"ה. ומעתה יכול הברך להתגבר בעצמו, בפח הנשמה, על הגוף החומרי, ולזכך אותו, ועל-ידי כך יש תיקון גם לחלקו של האב. ולכן, "בא יבא" - באשר מגיעה שנת "יבא" (בגמטריה י"ג) - אז האב הוא "ברנה" ושמחה. וכך-כך למה? כי הברך כבר "נשא אלמתיו". כלומר, עיקר השמחה היא על הברך, שכבר יכול לזכך את החומר של הגוף, שהוא מצד האב, בכוחות עצמו, על-ידי הנשמה שבקרבו. (עפ"י "משוש דודים" להרה"ק פינחס פרידמן) "ואהבת לרעך כמוך"

הצדיק רבי משה ליב מסאסוב, מגדולי האדמו"רים בגאליציה בסוף המאה ה-18 ובראשית המאה ה-19, התפרסם בקהילות ישראל בגילויי אהבה מופלגים, שהיה רוחש לכל איש ואשה, ואגדות עם רבות נרקמו מסביב לדמותו הקורנת.

וכך היה אומר רבי משה ליב: אהבת ישראל אמיתית למדתי וזקא מגוי אהד. פעם עברתי ליד מסבאה, שבה הסבו גויים רבים, כשהם זוללים וסובאים ברעש גדול. לפתע ראיתי מעבר לחלון הפתוח שני ערלים, המחבקים ומנשקים זה את זה. שאל גוי אחד את חברו: האמנם, אחי, אתה אוהב אותי באמת? וחברו השיב, כשהוא עוצם עיניו בדבקות: באמת ובתמים אני אוהב אותך נימי לבבי! חזר וקרא הגוי הראשון: איך תאמר, שהנך אוהב אותי בכל נימי לבבך? הרי אינך יודע מה חסר לי! באותה שעה - אמר הרבי מסאסוב - למדתי, שאין אדם מישראל אוהב את חברו באמת, אלא אם הוא יודע מה חסר לו, ומנסה למלא את חסרונו... שבת שלום לכל בית ישראל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֱלֹהִים קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"

עַל הַכְּתוּב, "דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֱלֹהִים קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אָנִי ה'", מִפְּרָשׁ רַש"י: "מִלְמַד, שְׁנֵאמְרָה פְּרָשָׁה זוֹ (=פְּרֻשַׁת "קְדוּשִׁים") בְּהַקְהֵל (=בְּפָנֵי כָל הָעָם), מִפְּנֵי שְׂרׁוּב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בָּהּ. 'קְדוּשִׁים תִּהְיוּ' - הוּוּ פְּרוּשִׁים מִן הַעֲרִיּוֹת... שְׁכַל מְקוֹם שְׂאֵתָה מוֹצֵא גְדֵר עֲרׁוּה - אֵתָה מוֹצֵא קְדוּשָׁה". וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ נֵאמְרָה פְּרָשָׁה זוֹ בְּהַקְהֵל (=בְּפָנֵי כָל הָעָם)?

תְּחִילָה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁכָתוּב בְּזֵהָר הַקְדוּשׁ ("קְדוּשִׁים" פֶּא, מִתּוֹרָגָם): "תִּנְא רַבִּי אַבָּא: פְּרָשָׁה זוֹ (=פְּרֻשַׁת "קְדוּשִׁים") הִיא כְּלָלוֹת כָּל הַתּוֹרָה, וְחוּתָם אָמַת. בְּפְרָשָׁה זוֹ נִתְחַדְשׁוּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים בְּעֵשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, וְגִזְרֹת וְעוֹנָשִׁים וּמִצְוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעוּ הַחֲבָרִים לְפְרָשָׁה זוֹ - הִיוּ שְׂמַחִים". וְצָרִיךְ גַּם לְהַבִּין, מִדּוּעַ שְׂמַחוּ כָּל-כֶּךָ הַחֲבָרָא קְדִישָׁא שֶׁל הַתִּנְא רַבִּי שְׂמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי, כַּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ דוֹקָא לְפְרֻשַׁת "קְדוּשִׁים"?

נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁכָתוּב אֶצֶל חֲנוּךְ "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאִינְנוּ כִּי לְקַח אֶתוֹ אֱלֹהִים". וְתִרְגַּם יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל (מְבוֹאֵר), שְׁחָנוּךְ, בְּגִדֵל מְדַרְגָּתוֹ בְּעַבּוּדַת ה', זָכָה לְעֵלוֹת לְשָׁמַיִם בְּעוֹדְנוּ חֵי, וְנַעֲשֶׂה מְלֶאךָ מִטְטָרוֹן סְפָרָא רַבָּא. כְּפִי שְׂאוּמֵר יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וּפְלַח חֲנוּךְ בְּקוֹשְׁטָא קְדָם ה'... וְסָלִיק לְרַקִּיעָא... וְקָרָא שְׁמִיה מִטְטָרוֹן סְפָרָא רַבָּא" (=וְהֵלֵךְ חֲנוּךְ בְּאַמַּת לְפָנֵי ה'... וְלָקַחוּ ה' לְשָׁמַיִם... וְקָרָא שְׁמוֹ מִטְטָרוֹן).

וּמִפְּרָשׁ עֲנִין זֶה ה"חֲתָם סוֹפֵר" (בְּרֵאשִׁית "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ") וְאוּמֵר, שְׁחָנוּךְ בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים פְּרַשׁ מְכַל בְּנֵי אָדָם כְּדִי שְׁלֵא יִתְקַלְקַל מֵהֶם, וְהַתְּבוּדָד עִם הַקְּב"ה בְּיַחְוָדִים עֲלִיוֹנִים בְּקְדוּשָׁה וּבְטָהֳרָה. וְלָכֵן זָכָה שְׁנַתְעֲלָה לְעֵלוֹת לְשָׁמַיִם חֵי, וְנַעֲשֶׂה מְלֶאךָ מִטְטָט, הַעֲשׂוֹי אֵשׁ.

עֲנִין הַפּוֹד מְזָה רוּאִים אָנוּ אֶצֶל אַבְרָהָם אַבִּינוּ. שְׁהָרִי, פִּידוּעַ, אֶצֶל אַבְרָהָם, לְמָרוֹת גְּדוּלָתוֹ וְקְדוּשָׁתוֹ, לֹא מְצִינוּ שְׁעֵלָה חֵי לְשָׁמַיִם וְנַעֲשֶׂה מְלֶאךָ שֶׁל אֵשׁ. וּמִדּוּעַ לֹא?

אֵלָא הַעֲנִין הוּא שְׂאַבְרָהָם אַבִּינוּ לֹא פְּרַשׁ מִבְּנֵי אָדָם לְהַתְּבוּדָד רַק עִם הַקְּב"ה בְּיַחְוָדִים עֲלִיוֹנִים, אֵלָא אַדְרָבָא, אַבְרָהָם יָצָא מִבֵּיתוֹ כְּדִי לְהַתְּחַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם וְלְקַרְבָּם לְה' יִתְבָּרַךְ. שְׁכֵן, אוּמֵר ה"חֲתָם סוֹפֵר", שְׂאַבְרָהָם אַבִּינוּ הִשְׁכִּיל לְהַבִּין שְׂאִין זוֹ תְּכִלִּית הַבְּרִיאָה שְׁהָאָדָם יִהְיֶה לְמֶלֶךְ חֵי בְּשָׁמַיִם, שְׁהָרִי יֵשׁ לְהַקְּב"ה רַבְּבֵי רַבְּבוֹת מְלֶאכִים וּשְׂרָפִים בְּשָׁמַיִם. וּבְרוּר שְׂרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבְרִיאַת הָאָדָם, שְׁלֵא יִתְרַחֵק הָאָדָם מִן הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ. אֵלָא לְהִיפֹךְ, יִתְחַבֵּר עִם בְּנֵי הָאָדָם, כְּדִי לְקַרְבָּם לְעַבּוּדַת ה' וְלַתּוֹרָתוֹ.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חַז"ל, שְׂאֵם הָאָדָם עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן ה', וּמְמַלָּא אֶת חוּבָתוֹ זוֹ בְּשְׁלִימוֹת, הִנֵּה, לְאַחַר מִיתָתוֹ זוֹכָה הוּא לְהִיּוֹת גְּדוּל גְּדוּל יוֹתֵר מִמְּלֶאכֵי הַשָּׁרַת. (עַד כָּאן דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"חֲתָם סוֹפֵר").

וּמִכָּאן צָרִיךְ לְהַשְׁכִּיל וְלְהַבִּין כִּי זוֹהִי הַחוּבָה הַמוּטָלַת עֲלֵינוּ, זָרַע אַבְרָהָם, לְלָכַת בְּדַרְכּוֹ הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִנְחִיל לָנוּ אֶת מוֹרְשָׁתוֹ, לְהַתְּחַבֵּר לְבְנֵי הָאָדָם כְּדִי לְקַרְבָּם לְעַבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ.

וְאַמְנָם, צְרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ אִם כֶּךָ צוּתָה הַתּוֹרָה "קְדוּשִׁים תִּהְיוּ", וּפְרַשׁ רַש"י שְׁזָה לְשׁוֹן פְּרִישׁוֹת? וּמִשְׁמַע מְזָה, שְׁהַקְּב"ה רוֹצֵה שְׁהָאָדָם יִפְרוֹשׁ לְגַמְרֵי מְכַל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִתְבוּדָד בְּיַעֲרוֹת וּבְמִדְבָרִיּוֹת.

וְהָרִי זֶה סוֹתֵר אֶת דְּרָכּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אַבִּינוּ, לְהַתְּחַבֵּר עִם בְּנֵי הָאָדָם כְּדִי לְלַמְּדָם אֶת דְּרָכֵי ה'. אוּלָם, הַבִּיאוֹר הוּא כְּמוֹ שְׁכָתָב ה"חֲתָם סוֹפֵר" (קְדוּשִׁים): "דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַת אֱלֹהִים

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ, וּפְרַשׁ רַש"י: 'פְּרָשָׁה זוֹ בְּהַקְהֵל נֵאמְרָה, מִפְּנֵי שְׂרׁוּב גּוֹפֵי תוֹרָה תְּלוּיִן בָּה'.

וְיֵשׁ לוּמֵר, עַל-פִּי מָה שְׁכָתָב בְּעַל "חוּבַת הַלְּבָבוֹת" (שְׁעַר הַפְּרִישׁוֹת), בְּגִדֵל מַעֲלַת הַפְּרִישׁוֹת וְהַבְּדִידוֹת, שְׂאִין רְצוֹן הַקְּב"ה לְהִיּוֹת (הָאָדָם) פְּרוּשׁ. דְּהִינּוּ, שְׂיִלְךָ בְּמְקוֹם שְׂאִין אֲנָשִׁים - לְמִדְבָרִיּוֹת וְלִיעָרוֹת... כִּי 'לֹא

תִּהְיוּ בְּרָאָה לְשָׁבַת יְצָרָה'. אֵלָא, רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ לְהִיּוֹת (הָאָדָם) אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וְלְחַבֵּר בָּהֶם, לְלַמְּדָם בִּינָה וְהַשְׁכָּל בְּתוֹרַת ה'... (וְאַפִּילוּ) שְׂמַמְעֵט עֲצָמוֹ (=הָאָדָם) לְהַשְׁלִים עֲצָמוֹ (בְּכָל זֹאת יִתְחַבֵּר עִם הַבְּרִיּוֹת לְלַמְּדָם אֶת דְּרָכֵי ה'). וְזֶהוּ שְׂבִאָר כָּאן בְּאוּמֵרוֹ 'קְדוּשִׁים תִּהְיוּ' - שְׁתִּהְיוּ בְּפְרִישׁוֹת, וְנוֹכַל לְטַעוֹת (כָּאן)

שְׁעֲנִין פְּרִישׁוֹת הִינּוּ בְּדִידוֹת הַגּוֹף. לְכֶךָ נֵאמֵר 'דְּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - הִינּוּ פְּרָשָׁה זוֹ בְּהַקְהֵל נֵאמְרָה, שְׂהִיָּה פְּרוּשׁ (=הוּא עֲצָמוֹ מִתְּאוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה). אַבָּל (הַתְּכִלִּית הָאֱמִיתִית הִיא, שְׂהִיָּה) מְעוֹרָב עִם

בְּנֵי אָדָם".

וְהִנֵּה, יְדוּעַ מָה שְׂשִׁנֵּינוּ בְּגַמְרָא (שְׁבַת לַג'), שְׂרַשְׁבִּי דְּבַר בְּגִנוֹת מְלָכוֹת רוּמֵי, וְנִגְזָרָה עָלָיו מִיתָה. מִיָּד בְּרַח

רַשְׁבִּי, וְהַתְּחַבָּא בְּמַעְרָה יוֹגֵ שְׁנָה, מוּבָדֵל וּמוּפְרָשׁ מְכַל בְּנֵי דוֹרוֹ. וְשָׁם, בְּמַעְרָה, זָכָה רַשְׁבִּי לְהַשְׁגָּתוֹ

20 הגדולה בתורת הנסתר כפי שפתוב בגמרא (שבת לג'): (לאחר בריחתם של רשב"י עם בנו מפני הרומיים שרצו להורגם) "אזלו טשו במערתא (=התחבאו בתוך מערה), איתרחיש ניסא איברא חרובא ועינא דמיא (=התרחש נס ונברא להם עץ חרובים ומעין מים), והווי משלחי מנייהו והווי יתבי עד שצוארייהו בחלא (=והיו פושטים את בגדיהם וישבו עד צוארם בתוך החול). כולי יומא גרסי, בעידן צלווי לבשו מיכסו ומצלו, והדר משלחו מנייהו כי היכי דלא ליבלו (=כל היום עסקו בתורה, ובשעת התפילה לבשו את בגדיהם והתפללו, ואחר פשוטו שוב את מלבושיהם כדי שלא יבלו המלבושים, וחזרו לשבת בתוך החול). והיה אליהו זכור לטוב בא אליהם בכל יום פעמיים, ולמד אותם, ולא ידע אדם בהם".

נמצאנו למדים מכאן, כי רשב"י זכה להשגתו הגדולה בתורת הסוד, בהיותו מתבודד במערה עם רבי אלעזר בנו, כשהוא פרוש ומובדל מכל בני האדם. אולם, באותו רגע שאליהו הנביא בשר לו כי מלך רומי מת, והתבטלה גזירת המות עליהם. יצא רשב"י מהמערה והתחבר עם החברא קדישא, כדי ללמד את כל סודות התורה שהשיג במערה. שכן, השפיל הוא ללמוד מדרך של אברהם אבינו, שאין הקב"ה חפץ שיפרשו מהבריות כמו שעשה חנוך, אלא אדרבה רצונו שיתחברו עמהם ללמדם תורה. ומעתה יומתק לנו להבין את דברי הזהר הקדוש, שכאשר הגיעו החבריא קדישא של רשב"י לפרשת "קדושים" שמחו מאד. שכן, בזכות פרשה זו, שנקראה דוקא ב"הקהל" (כדי ללמדנו, שאין לפרוש ולהתבודד מפני האדם, אלא להיפך, להתחבר וללמד את דרך ה'), בזכות זה יצא רשב"י מהמערה, כדי להתחבר עם החבריא קדישא, ללמד את תורת הנסתר. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "קדשים תהיו"

צריך לדעת, שחז"ל תקנו ליטול ידים לפני הסעודה, כדי שלא ישב האדם על שלחנו ויאכל אכילה גסה כמעשה בהמה, אלא יטול ידיו במים קודם האכילה (כמו כהן, המכין עצמו לעבודת בית המקדש), כדי שינע שפשולו המלך העליון הוא יושב, וצריך לאכול את אכילתו בקדושה, ככהן האוכל בתרומה. והנה, אם היה האדם מקיים באמת ובתמים את מצות "קדשים תהיו", דהינו לאכול את סעודתו בקדושה ובטהרה, כי אז לא היה צריך ליטול ידיו לפני ברפת המזון, שהרי הוא אוכל לשם שמים, וכעוסק במצוה נחשב הוא. אולם, בעונותינו הרבים, אין אנו במדרגה זו. שכן, **היצר הרע**, כשמו **ס"מ**, בא ומסמא (=מעור) לנו את העיניים, עד שנדמה לנו שאנו אוכלים בקדושה ובטהרה. **על-כן**, כדי להסיר מאתנו את היצר, המתעתע בנו, תקנו לנו חז"ל ליטול מים אחרונים לפני ברפת המזון. וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם (ערובין יז'): "מפני מה אמרו מים אחרונים חובה? מפני שמלח סדומית יש, שמסמא את העיניים". דהינו, מים אחרונים הם פנגד **היצר הרע** (=ס"מ), שהוא בבחינת "מלח סדומית", שמסמא את העיניים, וגורם לאדם לחשוב שאכל הוא לשם שמים.. וזהו מה שאמרו חז"ל: "והתקדשתם" - אלו מים ראשונים - שעל-ידי זה שהאדם נוטל את ידיו לפני הסעודה הוא כמכין עצמו לקראת עבודת המקדש, ועל-ידי כך הוא בבחינת "קדשים תהיו". ולכן נכון ומוצדק לומר על זה לשון "והתקדשתם". שכן, הוא עושה פעולה כדי לקדש את עצמו. ואילו "והייתם קדשים" - אלו מים אחרונים, שכאשר האדם נוטל ידיו בסוף הסעודה, הוא מגלה בכך שאינו נופל ברשת **היצר**, שמסמא את עיניו, (על-ידי שגורם לאדם לחשוב שהוא אכל בקדושה ובטהרה) ועל-ידי כך הוא בבחינת "והייתם קדשים".

"שבת" שהוא יום מקודש להתבוננות הרזיון (=בסודות התורה) הגה"ק החיד"א כותב ב"מדבר קדמות" (מע' ק', אות יא'), בשם גורי האריז"ל, שהזמן המתאים ביותר ללמוד את תורת **הקבלה/הנסתר** הוא בשבת. וכפי דבריו הקדושים: "**קבלה** יש ללמוד בשבת, והרמז (תהילים צו, וי-ט') 'הוד והדר לפניו... השתחוה לה' בהדרת קדש' - ראשי תיבות **קבלה**... ובחול (=בימי החול) (יש ללמוד) **הלכה**, כי במזמור הנאמר (בימי) (ה)חול (שם ק', א') (כתוב): 'הריעו לה' **כל הארץ** - ראשי תיבות **הלכה**'. וכן כתב הגה"ק, בעל ה"בני יששכר", מהרצ"א, על ספר "סור מרע ועשה טוב" (אות ה'): "לדעתי, יש לרמז מה שאמרו רבותינו ז"ל: 'יין המשמר בענביו'. 'יין' בגמטריה "סוד". 'המשמר בענביו' - ענין ראשי תיבות **עקודים** **נקודים** **קודים** **ברודים**. ובהם נכלל כל סודות הבריאה ותכליתה... ואגב אודיעך, ידיד נפשי, **עקודים** **נקודים** **קודים** **ברודים**, בגמטריא "שבת", שהוא יום מקודש להתבוננות הרזיון (=בסודות התורה), מעסק העולמות הנ"ל". "לא תגנבו" (יט' יא')

מסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר, בעל "אבן האזל", שבזמן שכהן כרבה של העיר סלוצק, הלך פעם לתומו ברחוב. בעוברו על-יד בנין הזולך ומוקם, כשהוא שקוע ברעיונותיו לפתע נכנס הוא בשגגה לתוך בריכת סיד. נדהם בעל "אבן האזל", וחלחלה אחזה בו: לא על שטנף את מנעליו ומכנסיו, אלא על שנמצא שחסר לקבלו הבנין מעט סיד, השוה פרוטה... ולא הביט הוא על כבודו ומעמדו כרבה הראשי של העיר, ולא עזב את המקום עד שמצא את הקבלו, ופצה אותו על "הנזק", ובקש מחילתו... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קְדָשִׁים תְּהִיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שְׁבִיעִתִי תִשְׁמְרוּ"

עַל הַכְּתוּב (ט', ב'), "קְדָשִׁים תְּהִיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם, אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ", פֶּרֶשׁ הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ, אִישׁ הָאֱלֹקִים, רַבִּי אֹרֵי מְסֻרְעֵלִיסק זיע"א, וְאָמַר: הִנֵּה, כְּתוּב בְּגִמְרָא (גִּידָה לֵא): "...שְׁלֹשָׁה שׁוֹתְפִין יֵשׁ בְּאָדָם: הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָבִיו וְאִמּוֹ – אָבִיו מְזַרְעֵ הַלְבָן, שְׁמִמְנוּ (נוֹצְרִים) עֲצָמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים, וְמִחַ שְׁבִירָאוֹ וְלִבָּן שְׁבִיעִין. אִמּוֹ מְזַרְעֵת אָדָם, שְׁמִמְנוּ (נוֹצְרִים) עוֹר וּבָשָׂר וְשִׁעְרוֹת וְשִׁחֹר שְׁבִיעִין. וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְנִשְׁמָה...."

אִם כֵּן, אֹמֵר הַשָּׂרָף רַבִּי אֹרֵי מְסֻרְעֵלִיסק, חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה בְּאָדָם הוּא הַנְּשִׁמָּה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא בְּנֻדָּא בְּשִׁלְמוֹת. שְׁהַרִי, הִיא חֲלָק מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ הַקְּדוֹשׁ מְכֻלָּם, וְכֵן גַּם כָּל מַעֲשָׂיו (וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁזֶהוּ בִּיאֹר הַבְּרָכָה: "אֱלֹהֵי נִשְׁמָה שְׁנַתָּה בִּי טְהוֹרָה הִיא". וּמְפָרֵשׁ וְאֹמֵר אֵת הַטַּעַם לְכֵן שֶׁהִיא טְהוֹרָה: שְׁהַרִי, "אֵתָה בְּרָאָתָה. אֵתָה יִצְרַתָּה. אֵתָה נִפְחַתָּה בִּי" – כִּי הִיא חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה. אִם כֵּן, בְּנֻדָּא שֶׁהִיא טְהוֹרָה, בְּלֵי פָגָם). וְאוּלָם, חֲלָקוּם שֶׁל הַהוֹרִים, הַגּוֹף הַגְּשָׁמִי, הַנִּמְשָׁךְ לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם, אֵינּוּ בְּשִׁלְמוֹת, וְלִכֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתִּירָא מִצַּד הַגּוֹף, כְּדִי שְׁלֵא יָבִיא אוֹתוֹ לְיַד חֲטָא.

וְזֶהוּ שְׁאוּמֵר הַקַּב"ה לָנוּ: "קְדָשִׁים תְּהִיוּ" – מִצַּד הַנְּשִׁמָּה, שֶׁהִיא חֲלָקוּ שֶׁל הַקַּב"ה אֵתָם יְכוּלִים לְהִיּוֹת קְדוֹשִׁים, שְׁהַרִי "כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". אָבֵל "אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ" – כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְפַחַד מִהַגּוֹף, שֶׁהוּא הַחֲלָק שֶׁל אִמּוֹ וְאָבִיו, כְּדִי שֶׁזֶה לֹא יִמְשֹׁךְ אוֹתוֹ לְתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, חֲלִילָה.

וְהִנֵּה, בְּרוּר לְכָל יִצִּיר חַי, שֶׁהַקַּב"ה הוּא זֶה שְׁבִירָא אֵת הָאָדָם – גַּם אֵת הַגּוֹף וְגַם אֵת הַנְּשִׁמָּה – וְכִמּוֹ שְׁאֵנוּ אֹמְרִים בְּנוֹסַח הַסְּלִיחוֹת "הַנְּשִׁמָּה לָךְ וְהַגּוֹף פִּעֲלָךְ". שְׁהַרִי, מִי יְכוּל לְבִרְאוֹ בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ אֶפְּלוֹ גְּרָגִיר אֶחָד שֶׁל חוּל? וְכִבֵּר אֶמְרוּ חוּ"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה יד', ט'): "(ש)עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שֶׁהָאָדָם נוֹשֵׁם, (הוּא) צָרִיךְ לְקַלֵּס (=לְהַלֵּל) לְבִירָא, מֵאִי טַעֲמָא (=וּמְדוּעָ)? (שְׁכָן, כְּתוּב) 'כָּל הַנְּשִׁמָּה תְּהַלֵּל יְהוָה'. (אֵל תִּקְרָא 'כָּל הַנְּשִׁמָּה', אֱלֹא) 'כָּל הַנְּשִׁימָה תְּהַלֵּל יְהוָה'. אִם כֵּן, אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, שְׁשִׁלְשָׁה שׁוֹתְפִים יֵשׁ בִּיצִירַת הָאָדָם? הֲלֹא אֵין הָאָדָם מְסוּגָל לְנִשְׁוֹם אֶפְּלוֹ נְשִׁימָה אַחַת בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ. וְכָל שְׁכָן שְׁאֵינּוּ מְסוּגָל לְיִצוֹר אֵת גּוֹף הוֹלֵד בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ. אִם כֵּן, אֵיךְ אֶמְרוּ חוּ"ל: "שְׁלֹשָׁה שׁוֹתְפִין יֵשׁ בְּאָדָם: הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאָבִיו וְאִמּוֹ?"

אֱלֹא, שֶׁהַבְּאוֹר הוּא, שֶׁהַקַּב"ה, בְּגִדְל עֲנוּתְנוֹתוֹ, מַחְשִׁיב אֵת הָאָב וְאֵת הָאֵם כְּאֵילוֹ הֵם שׁוֹתְפִים לוֹ בִּיצִירַת הוֹלֵד, וְהֵם כְּבִיכּוֹל נוֹתְנִים לְאָדָם אֵת הַגּוֹף הַחוּמָרִי.

אִם כֵּן, צְרִיכִים אֲנוּ לְהִבִּין עֲמָק עֲנִין זֶה: מְדוּעַ מַחְשִׁיב הַקַּב"ה אֵת הָאָב וְהָאֵם כְּשׁוֹתְפִים לוֹ בִּיצִירַתוֹ שֶׁל הָאָדָם? וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁזֶהוּ חֲסֵד גְּדוֹל וְנִפְלָא שֶׁעָשָׂה הַקַּב"ה עִמָּנוּ, לְהַחְשִׁיב אֵת הָאָב וְהָאֵם כְּשׁוֹתְפִים שְׁלוֹ, כְּבִיכּוֹל, לְיִצִירַת הַצְּאֲצָאִים. שְׁכָן, כִּידוּעַ לְהוֹרִים יֵשׁ אַחֲרֵיזוֹת גְּדוּלָה וְכִבְדָּה לְחַנּוּךְ אֵת צְאֲצָאֵיהֶם לְתוֹרָה וְלַעֲבוּדַת ה'. וְכִבֵּר אֶמְרוּ חוּ"ל (סִיכָה נו'), עַל מְרִים בַּת בִּילְגָה, שֶׁהִיָּתָה מִמְשַׁפַּחַת כְּהֻנִּים, וְהַמִּירָה אֵת דְּתָהּ. וְכֹאֲשֶׁר שָׁמְעוּ חַכְמִים דְּבַר זֶה קָנְסוּ אֵת כָּל מְשֻׁמְרַת הַכְּהֻנִּים שֶׁל מְשַׁפַּחְתָּהּ, שְׁלֵא יוּכְלוּ לְבֹא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְתִמְהוּ שֵׁם חוּ"ל, מְדוּעַ קָנְסוּ אֵת כָּל מְשֻׁמְרַת הַכְּהֻנִּים עַל דְּבַר מְרִים בַּת בִּילְגָה שְׁחֲטָאָה? וְכִפִּי לְשׁוֹן הַגְּמְרָא "מְשׁוּם בְּרֵתָא קָנְסִינָן לִיהַ לְדִידִיהָ?" (=בְּגִלְל הַבַּת צְרִיכִים אֲנוּ לְקַנּוֹס אֵת הַהוֹרִים?). וּמִתְרַךְ שֵׁם אַבְיִי, וְאֹמֵר: "אֵין. כְּדָאֲמְרִי אֵינְשִׁי: שׁוֹתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא, אוּ דְאֲבוּהָ אוּ דְאִמִּיהָ" (=כֵּן. כִּינּוּן שְׁמָה שֶׁהִתִּינוּק מְדַבֵּר בְּשׁוּק, הוּא מַחְינּוּךְ הָאָב אוּ מַחְינּוּךְ הָאֵם).

לְפִי זֶה יִחַרַד הָאָדָם, וְתִפְּל עָלָיו אֵימָתָה וְפַחַד, אֵיךְ מְסוּגָלִים הַהוֹרִים, שֶׁהֵם רַק קְרוּצִי-חֹמֵר, לְקַבֵּל אַחֲרֵיזוֹת כְּזוֹת, לְגִדְל אֵת צְאֲצָאֵיהֶם כְּרֵאוּי, כְּדַת וְכִדִּין, לְתוֹרָה, לְמַצּוֹת וְלְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְלִכֵּן, הַתִּירוּץ הוּא, שְׁמִטְעֵם זֶה עָשָׂה הַקַּב"ה אֵת עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל שׁוֹתֵף עִם הַהוֹרִים בִּיצִירַת הוֹלֵד. שְׁכָן, כְּשִׁישׁ לְהוֹרִים שׁוֹתֵף כְּמוֹ הַקַּב"ה, שֶׁהוּא כָּל-יְכוּל, הֵם מִתְחַזְּקִים בְּרוּחָם וּמְקַבְּלִים עִידוּד מִכֵּן. שְׁהַרִי, בְּנֻדָּא שְׁעַל שׁוֹתֵף

כִּזָּה אֶפְשָׁר לְסַמוֹךְ, שִׁיִּסְיַע לָהֶם בְּגִידוֹל וּבְחִינוּף הַיְלָדִים. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹרֵק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
 "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ"

בְּגִמְרָא (שֶׁבֶת לֹא) מְסוּפָּר עַל נִכְרֵי אֶחָד שֶׁבָּא לִפְנֵי שְׂמַאי. וְאָמַר לוֹ, לְמַדְנִי אֵת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רִגְלֵי אַחַת. דְּחָפוּ שְׂמַאי בְּאֵמַת הַבְּנִין שֶׁבִּידוֹ. אָבָל כְּשֶׁבָּא אוֹתוֹ גַּר לְהַלֵּל, נָתַן לוֹ הַלֵּל יְצִיָּה נִפְלְאָה, וְאָמַר לוֹ: "דְּעַלְךָ סֵנִי, לְחִבְרֵךְ לֹא תַעֲבִיד (=מָה שֶׁשָּׂנוּא עֲלֶיךָ – אֵל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרֵךְ), וְזוּהִי מִצְוֹת: "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ", וְזוּ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ."

הַמְּגִיד מְדוּבְנָא זִיע"א מְסַבֵּיר, שְׂמָה שֶׁהַתְּפוּן הַלֵּל הַזֶּקֶן, בְּאוֹמְרוֹ "מָה שֶׁשָּׂנוּא עֲלֶיךָ – אֵל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרֵךְ" הוּא עַל הַיִּצְרָה הַרְעָה. דְּהֵינּוּ "מָה שֶׁשָּׂנוּא עֲלֶיךָ" – הוּא הַיִּצְרָה הַרְעָה, שֶׁהוּא שָׂנוּא עַל כָּל אֶחָד – אוֹתוֹ אֵל תַּעֲשֶׂה לְחִבְרֵךְ. אֵל תַּתְּחַבֵּר אִיתוֹ, וְאֵל תִּתֵּן לוֹ דְרִיסַת רִגְלֵי בְּקוֹרְבֵךְ, וּמִמִּילָא בְּרַגְעָה שֶׁתִּקְיָם אֵת זֹאת – זוּ כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ! בְּעֵינֵינוּ זֶה, הִרְהוֹרֵק רַבִּי בּוֹנִים מִפְּשִׁיחָא זִיע"א אָמַר פַּעַם לְחִסְדֵּינוּ, שְׂאֵת הַיִּצְרָה הַרְעָה צְרִיכִים לְרְאוּת בְּדַמְיוֹן, כְּמוֹ רוֹצֵחַ, הָעוֹמֵד לְפָנֶיךָ וּבִידוֹ גְרוֹן, וְהוּא מוֹכֵן בְּכָל רַגְעָה תְּמִיד לְהַתִּיז אֶת רֹאשְׁךָ... שְׂאֵל אוֹתוֹ אֶחָד מִן הַחִסְדִּים: רַבֵּנוּ, וְאֵם קָשָׁה לְצִיר וְלְדַמְיָן כִּי אֵת הַיִּצְרָה, מָה עוֹשִׂים? עֲנֵה מִיד הַרְבֵּ: "סִימָן שֶׁהַיִּצְרָה כְּבֵר הַתִּיז אֶת רֹאשְׁךָ מֵעֲלֶיךָ!".

"וְאַהֲבַת לְרַעַף, כְּמוֹךְ אֲנִי ה'"

עַל הַפְּתוּב בְּתֵהִילִים (קכ"א, ה'), "ה' צִלְךָ עַל יַד יְמִינֶךָ", אוֹמֵר הַבַּעַשׂ"ט הַקְּדוּשׁ זִיע"א, שֶׁהַקַּב"ה נוֹהֵג עִמָּנוּ בְּמִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, וְהוּא "הַצֵּל" שְׁלֵךְ. וְלָכֵן, כְּפִי שֶׁהַצֵּל שְׁלֵךְ "עוֹקֵב" אַחַר פְּעוּלוֹתֶיךָ וְתַנּוּעוֹת גּוֹפֶךָ. כִּי גַם הַקַּב"ה הוּא "צִלְךָ", וּמִתְנַהֵג אִתְךָ, כְּפִי שְׂאֵתָהּ נוֹהֵג עִם חִבְרֵיךָ. אִם אַתָּה גּוֹמֵל חֲסָדִים, וְאוֹהֵב אֵת חִבְרֵיךָ אֶפְיָלוּ כְּשֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְאַהֲבָה, גַּם הַקַּב"ה יִגְלֶה כְּלַפֵּיךָ אַהֲבָה גַּם אִם אַתָּה לֹא רְאוּי לְכָךְ... וְזוּהוּ שְׂכָתוֹב, "וְאַהֲבַת לְרַעַף" – שְׂאֵם תִּגְלֶה אַהֲבָה לְרַעַף תְּמִיד בְּכָל מְצַב, אֲזוּ "כְּמוֹךְ אֲנִי ה'", אֵךְ הַקַּב"ה יִתְנַהֵג כְּמוֹךְ, וְיִגְלֶה כְּלַפֵּיךָ אַהֲבָה בְּכָל מְצַב... מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְהַדְרַת פְּנֵי זֶקֶן" (יט' ל"ב)

חֲכָמֵינוּ זצ"ל אָמְרוּ בְּמַסְכַּת קִידוּשֵׁין (לג', ע"ב): "כָּל תְּלָמִיד חָכֵם, שְׂאֵינוֹ עוֹמֵד בְּפָנֵי רַבּוֹ – נִקְרָא רָשָׁע, וְאֵינוֹ מְאָרִיךְ יָמִים". וְאִם כִּי נִאָּמַר עַל תְּלָמִיד חָכֵם, קָל וְחַמְרוֹ (=עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה) הוּא לְמַתְפַּלְלִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, שִׁישׁ בָּהֶם שְׂמֻזְלוּלִים בְּכַבּוּד הַרְבֵּ, וְאֵינָם קָמִים לְכַבּוּד רַבֵּם, וְשׁוֹכַחִים שֶׁהַרְבֵּ הוּא בְּעֵצָם סֵפֶר תּוֹרָה חֵי, וְגַם תּוֹרָה שְׂבַע-פֶּה גַם יַחַד. וְהַעִיר עַל-כֵּן הַגְּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה סוֹפֵר, בְּעַל הַחֲתָם סוֹפֵר: "בְּעֵנֶשׁ נִקּוּב זֶה עַל הָאָדָם – שְׂאֵינוֹ מְאָרִיךְ יָמִים – יֵשׁ מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה. שְׂכֵן, הָאָדָם שְׂאֵינוֹ עוֹמֵד בְּפָנֵי רַבּוֹ – רְאוּי לוֹ שְׂלֹא יֵאָרִיךְ יָמִים, וְכִי לֹא יִזְכֶּה שְׂאֵחֵרִים יִקְיָמוּ בּוֹ אֵת מִצְוֹת הַתּוֹרָה "מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם"..."

"וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ... וְרָאָה אֵת עַרְוֹתָהּ... חֲסָד הוּא וְנִכְרְתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמִּים"

בְּסֵפֶר "אוֹצָר שִׁיחַת צְדִיקִים" מְסוּפָּר, שֶׁפַּעַם הָיָה בְּעִיר פְּרָאג אִישׁ עֲשִׂיר, שֶׁהָיָה רָשָׁע גְּמוּר וּבַעַל תַּאֲוָה גְּדוֹל. יוֹם אֶחָד נִהְפָּד עָלָיו הַגְּלָגֶל, וְיָרַד אוֹתוֹ רָשָׁע מִנְּכַסְיוֹ. בְּצֵר לוֹ נִסֵּעַ רָשָׁע זֶה לְהַגְהוֹ"ק בְּעַל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה" זִיע"א, לְחָלוֹת פְּנִיו, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שִׁיתֵּן לוֹ מִכְּתָב הַמְּלָצָה, כְּדִי שִׁיתְּמַכּוּ בּוֹ בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם שִׁיגִיעַ לְשָׂם.

הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה", שִׁנְדַּע מִי עוֹמֵד לְפָנָיו, לֹא רָצָה לְתֵת לוֹ מִכְּתָב הַמְּלָצָה. אֵךְ לְאוֹתוֹ רָשָׁע הָיְתָה מִשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה וְנִכְבְּדָה מְאֹד, וְלֹא הָיָה יָכוֹל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה" לְהַשִּׁיב אֵת פְּנֵיו רִיקָם. מָה עָשָׂה? לְקַח פִּיסַת נֵזֶר, וְכָתַב עָלָיו בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "הַמְּחִזִּיק בְּשִׁטְרָה זֶה הוּא מִתּוֹשְׁבֵי עִירֵנוּ, וְרְאוּי לְעֲשׂוֹת עִמּוֹ חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים".

יָצָא אוֹתוֹ רָשָׁע מִבֵּיתוֹ שֶׁל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה" שְׂמַח וְטוֹב-לֵב, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה מְגִיעַ הָיָה מְרָאָה אֵת הַתְּעוּדָה מִהַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה", וְהָיוּ חוֹלְקִים לוֹ כְּבוֹד, וְנוֹתְנִים לוֹ צְדָקָה מְנָה אַחַת אֶפְיָם.

פַּעַם אַחַת נִקְלַע אוֹתוֹ רָשָׁע לְעִיר, שֶׁהָיוּ בָּהּ רַבִּים מִתְּלָמִידוֹ שֶׁל הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה". וְכִשְׂרָאוּ אֵת הַתְּעוּדָה שֶׁבִּידוֹ תְּמָהוּ מְאֹד עַל לְשׁוֹן רַבֵּם, שְׂכָתַב שֵׁם "חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים". שְׂכֵן, וְכִי מָהוּ אוֹתוֹ חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים?

קָם תְּלָמִיד אֶחָד, שֶׁהַפִּיר אֵת אוֹתוֹ רָשָׁע וּבַעַל תַּאֲוָה, וְגָלָה לְחִבְרָיו אֵת "פְּנֵי הַלוֹט" שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע. וּמִיד הַסְּבִיר לְחִבְרָיו אֵת כְּוֹנֵת הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה". הִנֵּה, אָמַר לָהֶם, בְּפִרְשַׁת "קְדוּשִׁים" כְּתוּב: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ... וְרָאָה אֵת עַרְוֹתָהּ... חֲסָד הוּא וְנִכְרְתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמִּים". וּפִרְשׁ רַש"י, שֶׁחֲסָד כָּאן הוּא לְשׁוֹן חֲרָפָה. וְזוּהִי כְּוֹנֵת הַ"נוֹדַע בִּיהוּדָה": שִׁנְעֵשׂוּ עִם רָשָׁע זֶה "חֲסָד שֶׁל קְדוּשִׁים" - דְּהֵינּוּ, שְׂרָאוּי אוֹתוֹ רָשָׁע לְחֲרָפָה. וּבְאֵמַת כֵּן קִיָּמוּ בּוֹ...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי ה'" (יט' יח')

בְּפֻרְשָׁתֵנוּ, פְּרֻשַׁת "קְדוּשִׁים", אָנוּ לְמִדִּים עַל אַחַת הַמִּצְוֹת הַכִּי חֲשׂוּבוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ – "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ" – וּכְפִי שֶׁמִּבִּיא רִש"י זצ"ל אֶת דְּבָרֵי חוֹז"ל (תורה כהנים): "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ – אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה".

אוֹלָם, יֵשׁ לֹמֵר מֶה שְׁאַמְרוּ חוֹז"ל, שֶׁמִּצְוָה זוֹ שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ", חוֹבָה לְקִימָה לֹא רַק בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, אֲלָא גַם בֵּין הָאָדָם לְרַעֲיָתוֹ וּבֵת זִוְגוֹ לְחַיִּים. עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְאַהֲבֹב וּלְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, וְאֵף יוֹתֵר מִכֵּךְ, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ חוֹז"ל (סנהדרין עו'): "הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגֹפּוֹ, וְהַמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוּפּוֹ, וְהַמְדַרְיֵךְ בְּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׁיאִם סְמוּךְ לְפָרְקָם (=קָרוֹב לְזִמְן הַבְּגָרוֹת) – עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (איוב ה', כד'): 'וַיִּדְעַתְּ כִּי שָׁלוֹם אֶהְיֶה' (=הַקֵּב"ה, שֶׁשָּׁמוֹ שָׁלוֹם, שׁוֹכֵן בְּבֵיתָךְ).

וְעוֹד הוֹסִיפוּ וְאַמְרוּ חוֹז"ל בְּגִמְרָא (ב"מ נט'): "...לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אִשְׁתּוֹ. שְׂאִין בְּרַכָּה מִצְוִיָּה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם, אֲלָא בְּשִׁבְלֵי אִשְׁתּוֹ, שְׁנֵאמַר (בראשית יב'): 'וְלֹאֲבָרָם הֵיטִיב (הַקֵּב"ה) בְּעִבּוּרָהּ (=בְּזִכּוֹת שָׂרָה). וְהִינּוּ דְאָמַר לְהוֹ רַבָּא לְבָנֵי מַחוּזָא (=וְזֶהוּ שְׁאַמַר רַבָּא לְבָנֵי מַחוּזָא): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דַתְתַּעְתְּרוּ... (=כְּבָדוּ אֶת נִשְׁוִיתֵיכֶם כְּדֵי שְׁתַּעֲשְׂרוּ).

מְבוֹאֵר מְכָאן, כִּי עִקַר הַבְּרַכָּה בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא בְּזִכּוֹת אִשְׁתּוֹ, כְּפִי שְׁאַמַר הַחֲכָם מְכָל אָדָם (משלי יח, כב'): "מְצָא אִשָּׁה – מְצָא טוֹב, וַיִּפַּק רְצוֹן מֶה".

וְהִנֵּה, כְּפִי שֶׁהִבְאֵנוּ, עִקַר הַבְּרַכָּה בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם הִיא בְּזִכּוֹת שֶׁהָאָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אִשְׁתּוֹ. וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מִדּוּעַ כָּל הָאוֹהֵב וְהַמְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ זֹכֵה לְעִשְׂרוֹת וּלְבְּרָכוֹת?

וַיֵּשׁ לֹמֵר מֶה שֶׁכְּתוּב בְּגִמְרָא (יבמות סג'): "אֲשִׁכְחִיהוּ (=פָּגַשׁ) רַבִּי יוֹסִי לְאַלְיָהוּ (הַנְּבִיא). אָמַר לוֹ (רַבִּי יוֹסִי לְאַלְיָהוּ): כְּתִיב 'אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֲזָרָה', (וְאִם כֵּךְ) בְּמָה (הָאִשָּׁה) עֲזָרְתוֹ לְאָדָם? אָמַר לוֹ (אַלְיָהוּ הַנְּבִיא לְרַבִּי יוֹסִי): אָדָם מִבִּיא חֵיטִין (לְבֵיתוֹ), חֵיטִין כּוֹסִס (=הָאִם הוּא טוֹחֵן אֶת הַחֶטֶה)? (מִבִּיא) פִּשְׁתָּן, פִּשְׁתָּן לּוֹבֵשׁ (=הָאִם הוּא טוֹוֶה אוֹתָם לְבַגְד)? לֹא נִמְצְאָת (הָאִשָּׁה) מְאִירַת עֵינָיִם (לְבַעֲלָהּ) וּמַעֲמִידָתוֹ עַל רַגְלָיו?".

וּפְרֻשׁ הַ"קֶּרֶן דְּדוּד" (חיי שרה) אֶת הַכְּתוּב בְּגִמְרָא, וְאָמַר: אִם הָאִשָּׁה לֹא תִסִּיעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְנַת כָּל צָרָפֵי הָעוֹלָם הַזֶּה (וְהַבְּעַל יִצְטָרֵךְ, לְטַחֵן וּלְבַשֵּׁל וּלְהַכִּין אֶת כָּל צָרְכָיו), כִּי אִזּוֹ לֹא יִהְיֶה לוֹ זְמַן לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה. אֲבָל, עַל-יְדֵי שֶׁהָאִשָּׁה מְסִיעַת לוֹ וְטוֹרַחַת בְּעֵנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, מִמִּילָא הַבְּעַל יָכוֹל לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה. וְזֶהוּ שְׁאַמַר אֲלֵיהוּ לְרַבִּי יוֹסִי בְּמַתְק לְשׁוֹנוֹ שֶׁהָאִשָּׁה: "נִמְצְאָת מְאִירַת עֵינָיִם" – שְׁכֵן עַל-יְדָהּ הוּא זֹכֵה לְבַעֲלָהּ לְאוֹר הַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי כֵךְ "וּמַעֲמִידָתוֹ עַל רַגְלָיו".

עַל-פִּי זֶה מְבָאֵר הַ"קֶּרֶן דְּדוּד" אֶת הַכְּתוּב בְּגִמְרָא (סוטה יז'): "דְּרִישׁ (=דָּרַשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן". וּפְרֻשׁ רִש"י, שְׂכִינָת רַבִּי עֲקִיבָא הִיא שֵׁם יְהוָה בֵּינֵיהֶם – י' אֲצֵל אִישׁ וְ-ה' אֲצֵל אִשָּׁה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מִדּוּעַ דּוֹקָא אוֹתוֹת אֵלוֹ, יְהוָה, מִשֵּׁם ה' יִתְבָּרַךְ, נִמְצְאוֹת בְּתוֹךְ אִישׁ וְאִשָּׁה?

וְתַרְצֵן הַ"קֶּרֶן דְּדוּד", וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה כְּתוּב (ישעיה כו, ד'): "...כִּי בֵּיהּ, ה' צוּר (=צִיר) עוֹלָמִים". וּמְבוֹאֵר בְּגִמְרָא (מְנַחֲת כט'), שֶׁהַקֵּב"ה צוּר/צִיר וּבָרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתוֹת "יְהוָה": הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת י', וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה' (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם" – אֵל תִּקְרָא "בְּהַבְּרָאָם", אֲלָא בְּ-ה' בְּרָאָם).

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר, מִדּוּעַ הִשְׁרָה הַקֵּב"ה דּוֹקָא אֶת הַשֵּׁם יְהוָה אֲצֵל הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. שְׁכֵן, הָאוֹת י' אֲצֵל הָאִישׁ בָּאָה לְרַמּוֹ שֶׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְעִסּוֹק בְּעֵנֵי הָעוֹלָם הַבָּא – דְּהִינּוּ, לְעִסּוֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְאֵילוֹ הָאוֹת ה', שֶׁהִיא אֲצֵל הָאִשָּׁה, בָּאָה לְרַמּוֹ שֶׁהִיא צָרִיכָה לְסִיעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְנַת עֵנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְהִנֵּה, מְבוֹאֵר בְּגִמְרָא (יבמות סב'): "כָּל אָדָם שְׂאִין לוֹ אִשָּׁה... שְׂרוּי בְּלֹא תּוֹרָה". נִמְצָא, שֶׁבְּלֹא אִשָּׁה, הַמְכִינָה

והמבשלת והטורחת בשבילו בכל עניני העולם הזה, אין האדם יכול לעסוק בתורה, וממילא אין לו את הפרכות הפאות בזכות התורה.

לפי זה מבואר היטב מאמר חז"ל: "...לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו. שאין פרכה מצויה בתוך ביתו של אדם, אלא בשביל אשתו... והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא (=וזהו שאמר רבא לבני מחוזא): אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו..." (=כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו). כיון שהאדם זוכה לפרכות רק בזכות אשתו, הטורחת והמבשלת, ועל-ידי כך מאפשרת לו לעסוק בתורה ולקבל את שכר התורה בעולם הזה. ולכן, נמצא שכל הפרכות שזוכה להן האדם – הן בזכות אשתו.

ועל-כך אמר החכם מכל אדם (משלי יח, כב): "מצא אשה מצא טוב", ואין טוב אלא תורה, (שנאמר: "כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו"), שעל-ידי האשה זוכים לטוב – גם לתורה הנקראת טוב, וגם לכל הפרכות שמקבלים כל העוסקים בה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"מרבה בשר מרבה רמה" (פרקי אבות ב' ז')

על הכתוב בפרקי אבות "מרבה בשר מרבה רמה", אומרים חז"ל, שצריך האדם לדעת שנשמתו חצובה ממקור הקדש, והיא חלק אלוה ממעל, והיא הדבר הכי יקר שיש לו, וערכה לא יסולא בפז וביהלומים. ולכן צריך האדם לשמור על נשמתו מכל משמר, לבל ילכלך ויטנף אותה **בעונות ובחטאים**, ובודאי חייב הוא לקימה ולהחיותה על-ידי "מאכל ומשקה", שהם דברי תורה ומעשים טובים.

ועוד אומרים חז"ל אל ישקיע האדם את רב זמנו בגופו ובחיצוניותו. באכילה ובשתיה, עד שנעשה שמן ובעל-בשר, הוא מרבה עליו את **הרמה בקבר**, כפי שכתוב: "מרבה בשר מרבה רמה".

ואל יאמר האדם: וכי מה אכפת לי? שהרי אני מת ואין אני מרגיש בכך. שכן, אומרים חז"ל (מסכת שבת יג' ע"ב): "קשה **הרמה למת**, כמחט בבשר החי".

ויש להוסיף מה שכתוב בפרקי אבות (ד, ד): "רבי לויטס איש יבנה אומר... שתקות אנוש **רמה**". ופרש ה"ע רבי נחל", ש**הרמה** מקוה ומיחלת שהאדם יהיה בריא ושמון, כדי שיהיה לה די לאכול ממנו. והדבר דומה לאדם, המפטם בהמה כדי שתהיה שמנה לשוחטה. האם יתכן לומר שהבהמה מקוה להשמין? ודאי שלא כן, אלא בעל הבית שלה מקוה שתשמין, כדי שיהיה לו יותר בשר לאכול.

כך **הרמה**, שהיא בעלת הבית על גוף האדם, מקוה וממתינה לבשר גופו לאחר מותו. ולכן, מה שכתוב "תקות אנוש **רמה**", אין הפונה לתקותו של האדם, אלא תקות **הרמה**, המחפה לאדם בקבר.

"לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו" (יט' יא')

הצדיק רבי משה צבי ורטהיים עשה פעם את השבת בעירה אחת, בסביבת מקום מגוריו בסוארן שבפודוליה. לאחר שהבדיל על הכוס במוצאי שבת, נכנס אליו בחור יהודי, וספר בקול בכי, שהוא משמש כמשרת אצל מוכר יין אחד, וזה שנים שהוא אוסף פרוטה לפרוטה, כדי לבנות לו בית מגורים, ועתה אבד לפתע כל כספו.

רבי משה צבי הרגיע את הבחור המבוהל, ובקש לשמוע מפיו פרטים נוספים בענין הכסף שאבד לו במקום עבודתו.

אמר הבחור לרבי: "הטמנתי את הכסף בערב שבת בין חביות היין, והנה, מקודם באתי להוציא את כספי, ופרוטה שחוקה אחת לא מצאתי שם!"

מיד שלח הצדיק לקרוא למוכר היין, ואמר לו: "כיון שאתה טוען שאין לך יד בממון שאבד למשרת שלך, יש מקום לחשוש שכספו נגנב על-ידי נוכרי. ואם כך הדבר, אזי כל יינה הוא "נסך", ואסור לכל אדם מישאל לשתותו". תוך כדי דיבור, צוה הרבי למשרתו, שיכריז בכל בתי הכנסת, שיינו של אדם זה הוא "נסך", ואין לקנותו בשום פנים ואופן.

כשראה מוכר היין שנקלע לעסק ביש, וכי הוא עלול להפסיד ממון רב אם יינותו יאסרו ברבים, הודה באזני הרב, שאמנם הוא הוא שגנב את כספי משרתו. מיד מהר הוא לביתו, והביא את צרור הכסף הגנוב, שהופך על-ידי בעליו. רק אז הורה הצדיק מסוארן לבטל את האיסור שהוציא לפני-כן על אוצרות היין של האישי...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" (יט' יח')

עַל מִצְוָה זוֹ – "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – אוֹמֵר הַרְה"ק כ"ק מֶרֶן הַשָּׂר שְׁלוֹם מְבַעֲלָא זִיע"א, כִּי עַל-יְדֵי אַהֲבַת חֲבֵרִים "מִמְתִּיקִים" אֶת הַדִּין, וְהוֹפְכִים אֶת הַשֵּׁם "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא מִידַת הַדִּין) לְשֵׁם "יְהוָה" (שֶׁהוּא מִידַת הַרְחָמִים). וְדַבֵּר זֶה, אוֹמֵר הַרְה"ק מְבַעֲלָא, רְמוּז בְּפִסּוּק "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה". שָׁכַן, אִם תֵּאָהֵב אֶת חֲבֵרְךָ בְּאַמֶּת וּבְתָמִים, אִזּוֹ "כְּמוֹךְ", שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיָּה "אֱלֹהִים" (שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַדִּין) נִהְפֵּךְ לְ"אֲנִי יְהוָה", שֶׁהוּא שֵׁם מִידַת הַרְחָמִים.

עֲנִין זֶה אֲנִי לּוֹמְדִים גַּם מִדְּבַרֵי הַחֶכֶם וְהַמְקוּבָּל רַבֵּי חַיִּים וִיטָאָל (גְּדוּל תְּלַמִּידוֹ שֶׁל הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ) שֶׁהֵעִיר עַל פְּסוּק זֶה, וְאָמַר: צָאוּ וּרְאוּ מָה גְּדוּל כַּח אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת! בְּשַׁעַת שְׁשֻׁנֵי בְּנֵי אָדָם רוֹחֲשִׁים אַהֲבָה כְּנֶה וְאַמִּיתִית זֶה לְזֶה, הַקַּב"ה מְשַׁרֵּה שְׂמוֹ וּשְׂכִינְתּוֹ בֵּינֵיהֶם.

וְרִמְזוּ לְדַבֵּר: "אַהֲבָה" בְּגִימְטְרִיָּה – 13, וְכֹאשֶׁר קִיַּמְתָּ אַהֲבָה הַדְּדִית בֵּין שְׁנֵי אֲנָשִׁים, הָרִי הִיא אַהֲבָה כְּפוּלָה, וּבִסְךָ הַכֹּל נִקְבָּל 26, בְּדִיוֹק בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם הַקַּב"ה "יְהוָה" (אַהֲבָה+אַהֲבָה=יְהוָה). הוּא שְׁנַאמְר: "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה" – כְּשֶׁתִּגִּיעַ לְמִדְרָגָה שֶׁל אַהֲבַת הַזּוּלָת בְּלִי שׁוּם נְגִיעָה, בּוֹדָאֵי תְעוּרֹר גַּם בְּחֲבֵרְךָ אַהֲבָה שְׁלֵמָה כְּלַפֵּיךָ, וְהַתּוֹצֵאָה מְאַהֲבָה כְּפוּלָה זֶה תֵּהֵא "אֲנִי יְהוָה" – שֶׁהַקַּב"ה יִשְׁרָה שְׂכִינְתּוֹ בֵּינֵיכֶם.

בְּעֲנִין זֶה מְסַפְּרִים עַל הַרְה"ק רַבֵּי נִפְתְּלִי צְבִי מְרוֹפְשִׁין זִיע"א, שֶׁבְּהִיוֹתוֹ יָלַד כְּבֵן שְׁלֹשׁ, לָמַד בְּחֹדֶר "סִידוּר" אֲצֵל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר. כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְשֵׁם ה' יִתְבַּרְךָ, שֶׁהִיָּה אִזּוֹ כְּתוּב בְּסִידוּרִים "י", הַסְּבִיר לוֹ הַמְלַמֵּד, שֶׁכְּאֲשֶׁר שְׁתִי אוֹתִיוֹת י' נִצְבּוֹת בְּיַחַד, הָרִי זֶה שֵׁם ה' (הַמְדַפְּסִים בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה לֹא רָצוּ לְהַדְפִּיס אֶת שֵׁם ה' בְּמִלּוּאוֹ, וְלָכֵן כְּתוּבו "י"). וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַיָּלָד לְסוּף פְּסוּק, הַמְצוּיִן עַל-יְדֵי שְׁתֵי נְקוּדוֹת (:), חָשַׁב שֶׁהֵן שְׁתֵי יוֹדִין(=י'), וְהִכְרִיז בְּקוֹל גְּדוּל אֶת שֵׁם ה'. מִיָּד תִּקַּן אוֹתוֹ הַמְלַמֵּד, וְאָמַר לוֹ שְׂאִין זֶה שֵׁם ה', אֲלֵא סוּף פְּסוּק. שָׂאֵל אוֹתוֹ הַיָּלָד בְּתַמִּיחָה, מִדּוּעַ שְׁתֵי יוֹדִין בְּאַמְצָא הַפְּסוּק הוּא שֵׁם ה', וְאֵילוֹ בְּסוּף הַפְּסוּק אֵינִי שֵׁם ה'?

הַשִּׁיב לוֹ הָרַב וְאָמַר: כְּאֲשֶׁר שְׁתֵי יוֹדִין(=וְהַתְּכּוֹן לַיהוּדִים) יוֹשְׁבִים זֶה לְצַד זֶה, בְּשָׁלוֹם וּבְאַחֲדוּת, הָרִי נִעְשָׂה מְזֶה שֵׁם ה'. אֲבָל, בְּסוּף הַפְּסוּק, כְּאֲשֶׁר שְׁתֵי הַיּוֹדִין (:), מִתְנַשְׂאוֹת הָאֶחָת מֵעַל חֲבֵרְתָהּ, אֵין זֶה שֵׁם ה', אֲלֵא הַפְּסוּק! וְעַל זֶה רִמְזוּ הַפְּסוּק "וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ אֲנִי יְהוָה": כְּאֲשֶׁר קִיַּמְתָּ אַהֲבַת רַעִים בֵּין שְׁנֵי יְהוּדִים, מִיָּד מִיַּחַד הַקַּב"ה אֶת שְׂמוֹ עֲלֵיהֶם, וּמְקוּיִם בָּהֶם "אֲנִי יְהוָה".

"וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹךְ" (יט' יח')

הָאֲר"י הַקְּדוֹשׁ, (בְּסַפְרוֹ "שַׁעַר הַגְּלִגּוּלִים"), כּוֹתֵב שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת כָּל תְּרִי"ג(=613) מִצְוֹת דְּאוֹרֵיתָא (=שְׁבַתוֹרָה), וְכֵן גַּם אֶת שְׁבַע מִצְוֹת דְּרַבְּנָן(=שֶׁל הַחֲכָמִים). וְאִם הָאָדָם לֹא קִיַּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הַלְלוּ כַּת"ר(=620) מִצְוֹת, הָרִי הוּא חַיֵּב אַחֲרֵי מִיתָתוֹ לְהַתְּגַלְּגַל וְלְרַדֵּת שׁוּב לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַמִּצְוֹת שֶׁחָסִיר. וְהִנֵּה, לְכַאוּרָה הַדְּבַר תְּמוּהָ. הָרִי אֵין לְאָדָם אֲפִשְׁרוּת לְקַיֵּם אֶת כָּל כַּת"ר(=620) הַמִּצְוֹת! שֶׁהָרִי יֵשׁ מִצְוֹת שֶׁשִּׁיכּוֹת רַק לְכַהֵן, וַיִּשְׁנֶן מִצְוֹת שֶׁשִּׁיכּוֹת רַק לְלוֹי, אוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וְאֵין לָנוּ אֲפִשְׁרוּת לְקַיֵּם. אִם כֵּן, לְכַאוּרָה, נִצְטָרֵךְ לְחַזוֹר בְּגִלְגּוּל שֶׁל כַּהֵן אוֹ לְלוֹי אוֹ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְהַשְׁלִים מִצְוֹת אֵלוֹ. וְמָה יֵשׁ בְּאַפְשְׁרוּתָנוּ לְעֲשׂוֹת כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת כָּל 620 הַמִּצְוֹת בְּגִלְגּוּל אֶחָד?

אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁזֵהוּ בְּאַמֶּת מָה שֶׁבִקַּשׁ אוֹתוֹ גֵּר, כְּשֶׁאָמַר לְשְׂמָאֵי: "לְמַדְנִי אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רֶגֶל אַחַת". כְּלוּמַר, לְמַדְנִי לְקַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, אֶת כָּל מִצְוֹתֶיהָ – "עַל רֶגֶל אַחַת" – כְּלוּמַר בְּפַעַם אַחַת, בְּגִלְגּוּל אֶחָד (בְּהִיוֹתִי בְּחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה), כְּדֵי שְׁלֵא אֲצַטְרֵךְ לְהַתְּגַלְּגַל לְהִיוֹת כַּהֵן אוֹ לְלוֹי, כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַמִּצְוֹת שְׁלֵא יְכוּלְתִי לְקַיֵּם בְּהִיוֹתִי יִשְׂרָאֵל.

וְהִנֵּה, שְׂמָאֵי דְחַפּוֹ "בְּאַמֶּת הַבְּנִיין" שְׂבִידוֹ, שְׂכֵן שְׂמָאֵי סִבַּר שְׂבַאמֶת אֵי-אֲפִשְׁר לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּפַעַם אַחַת

בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשפא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצמה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד(=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך), וזהו מצות: **"ואהבת לרעך כמוך"**, ו"זו כל התורה כלה" - אמר לו הלל.

והפונה היא: כאשר האדם מקים את **"ואהבת לרעך כמוך"** - לאהוב כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד - ממילא אם חברו מקים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקימה, נחשב לו כאילו הוא קים מצוה זו. ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שיך לומר שרק היד והראש קימו מצות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון! כיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קימו מצות תפילין.

וכך, כאשר איש ישראל מקבל עליו את **"ואהבת לרעך כמוך"**, אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מכל מקום כאשר כהן מקים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קים מצוה זו. וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד(=מה ששנוא עליך - אל תעשה לחברך) - כיון שעל ידי מצות **"ואהבת לרעך כמוך"** תוכל לקים את כל מצות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם" (יט' ב')

שנינו ב"ויקרא רבה" (כד, ט) על הפתוב: "כי קדוש אני" - "קדושתו למעלה מקדושתכם". ולכאורה צריכים אנו להבין, וכי מהו החידוש בכך שקדושתו של הבורא יתברך היא למעלה מקדושת בני ישראל? והרי הדבר הוא פשוט וברור!

אלא שהפונה היא, שהקב"ה מקבל את כוחו וקדושתו, כפיכול, מעם ישראל. וזהו שאומר המדרש: "קדושתו למעלה" - הקדושה שלי, שנמצאת למעלה בשמים, היא **"מקדושתכם"** - שכפי גדל קדושתכם למטה בארץ, המלאה נסיונות, כן גדל קדושתו.

והוא הדבר, כמו מה שאמר רבנו האר"י הקדוש זצ"ל, על הפתוב בפרקי אבות (ב, א): "דע מה למעלה ממך" - אם ברצונך לדעת מה קורה למעלה בשמים, הרי זה **"ממך"** - כפי מעשיך למטה, כן למעלה בשמים: אם האדם מקים מצות, הרי הוא בונה למעלה עולמות, ואם חלילה אין הוא מקים מצות, ואף עובר על הפתוב בתורה, הרי הוא חלילה מחריב עולמות למעלה בשמים.

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם. (יט' ב')

איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתתי תשמרו, אני ה' אלהיכם.

אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם, אני ה' אלהיכם"

הגאון, רבי אברהם אבלי מפוסבול, מסביר את סמיכות שלושת הפסוקים בדרך זו: כל שלושת הפסוקים מסתימים במילים "אני ה' אלהיכם". וכל פסוק מכון כנגד סוג מיוחד בעם ישראל, ולכלם ה' הוא האלקים. וכך אומר הקדוש-ברוך-הוא לישראל: "קדשים תהיו" - ישנם יהודים קדושים, המקדשים עצמם גם במותר להם, ולא לה בודאי אומר הקב"ה "אני ה' אלהיכם".

הפסוק הבא אומר "איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתתי תשמרו", והוא מכון כנגד אותם אנשים, השומרים מצות שכליות כגון כיבוד אב ואם, וגם שומרים שבת כי היא מצוה עקרונית ואנושית, שהרי לכלם יש יום מנוחה, והדבר נראה להם הגיוני - וגם לאלה אומר הקב"ה "אני ה' אלהיכם".

והפסוק השלישי אומר: "אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם", והוא מכון כנגד אותם האנשים שפרקו מעליהם על מלכות שמים, אך עדן לא המירו את דתם ואמונתם. גם לאלה אומר השם יתברך "אני ה' אלהיכם". וכל זאת, כדי ללמדנו, כי כל היהודים הם בני אל חי, ואסור להתיאש משום יהודי, אלא יש לקרבו עוד ועוד לחיי תורה ומצות.

"איש אמו ואביו תיראו..." (ויקרא יט ג)

לפני שנים רבות נפטר בבני ברק אדם. והנה, לאחר כמה שבועות נפטר גם בנו. ותהם(=ותסער) כל העיר על-כך, שכן, מקרה כזה לא היה זכור להם. מיד מהרו אל החזון איש. ואולם, החזון איש בטל את הענין במחי-יד, ואמר להם: אתם יודעים כמה פעמים בא אלי האבא ובכה על הצרות שבנו עושה לו? ולכן - הוסיף החזון איש - עתה, לאחר שנפטר, קרא האב לבנו לדין תורה בבית דין של מעלה, על כל הצער שצער אותו. מעשה זה מביא הגר"ח קניבסקי, בספרו 'אורחות ישר'. והוא מוסיף ואומר, שעל כיבוד אב ואם נפרעים גם בעולם הזה. וכמו שהאדם מתנהג עם הוריו - כך בניו יתנהגו עמו, וזה מהדברים שרואים גם בזמנינו.

שבת שלום לכל בית ישראל! בא לשמור על קדושת הגיליון!